

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX. Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek). Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Desseffy Aurél gróf

az OMGE. leköszönt elnöke.

F. hó 5-én bucsuztatta el hivatalosan az Országos Magyar Gazdasági Egyesület távozó elnökét a végrehajtóbizottság, illetőleg igazgató-választmány ülésén és az ezt követő bucsulakomán.

Immár közel félszázadja annak, hogy *Desseffy Aurél* gróf lemondása tudomásunkra jutott, mégis a szomorúság érzése vesz rajtunk erőt, mikor most távozása megtörténté vált.

Hosszas és sikeres tevékenység szentelt emlékei kapcsolják össze a neves gróft az egyesület működésének legutolsó negyedszázadával, melynek történetétől a *Desseffy* gróf neve elválaszthatatlan. Aelnökül 1883-ban választották meg, tehát több mint 25 esztendővel ezelőtt, az elnöki tisztelet pedig 1889 óta viseli, még pedig szakadatlanul, úgy hogy a jövő év tavaszán elnökségének 20 éves jubileumát ünnepelhetjük volna, ha megmáshatatlán elhatározása arra nem bírja, hogy bucsut vegyen díszes, de fáradságos pozíciójától.

Desseffy Aurél grófnak érdemeit méltányolni e helyen szűkségtelen és felesleges, mert hisz a „*Köztelek*” ugyszólván napról-napra való számontartója volt az ő cselekedeteinek. Tevékenysége pedig annyira egybeforrott az egyesület szellemi munkálkodásának megnyilatkozásaival, hogy *Desseffy* gróf elnöki pályafutásának méltánylatára csak az vállalkozhatik, aki egyttal az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek utolsó negyedfélszázados történetét és a magyar mezőgazdasági életnek századvégi korrajzát megírja.

A magyar gazdatársadalom vezető tagjai a legtávolabb vidékekről is ritka nagy számban jelentek meg a *Desseffy Aurél*

gróf bucsuztatásán, mely ugy külsőségeiben, mint benső hangulatára nézve egyike volt a legnagyobb agrárünnepségeknek.

A hivatalos bucsuztató tisztét a végrehajtó-bizottság és a választmány ülésén

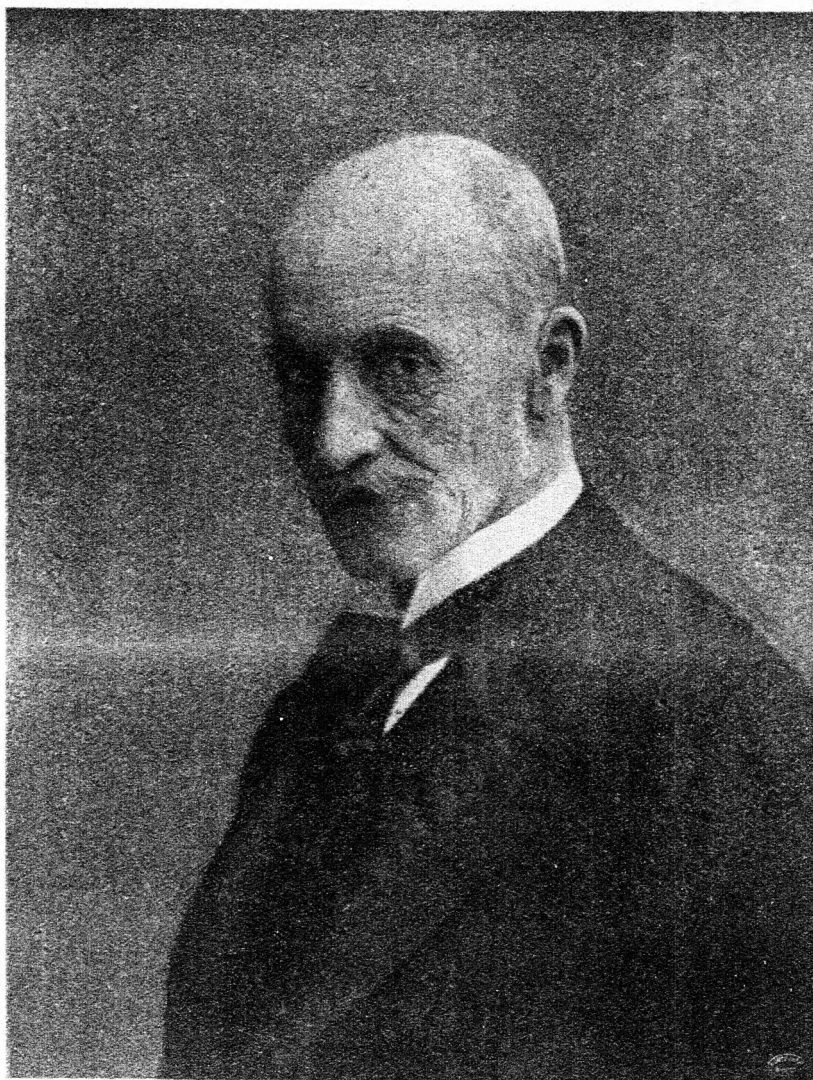
tevékenységének megörökítéseül érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s őt magát örökös tiszteleti tagul választja meg.

A választmányi ülést követőleg tartott bucsulakomán ragyogó beszéd keretében

Szell Kálmán tárta fel a távozó elnök érdemeit. Egymásután emelkedtek szólásra előbb a kormány tagjai: *Wekerle Sándor* miniszterelnök és *Darányi földművelésügyi miniszter*, majd *Ivánka István*, *Emödy József*, a kisczardák nevében pedig *Mérey Lajos* és *Meskó Pál*, hogy *Desseffy* gróf előtt zászlót hajtsanak. *Desseffy Aurél* gróf meghatottan igyekezett elhárítani magától az őt méltán ért elismerést, mert egész életét jellemző szerénységgel a kötelességteljesítés puszta tényének tartja azt, hogy 25 éven keresztül munkát és fáradságot nem kímélve, a vezér gondosságával és az atya szeretetével tette magáévá a magyar mezőgazdaság minden jogos ügyét.

Széltekintve a *Desseffy* távozását fájlaló és kitüntetését ünneplő társaságon, szorongva kérdeztük önmagunktól, meg tudjuk-e találni *Desseffy Aurél* gróf után azt a férfit, ki tekintélyével és egyéniségével a *Desseffy* gróf által megteremtett összhangot, egyetértést és tömörülést a jövő számára nemcsak megőrizni, de fejleszteni is képes leendő. Nehéz lesz *Desseffy*

Aurél gróftól nélkülözni az elnöki székben. De el kell ismernünk, hogy *Desseffy* gr. a közérdek oltárán meghozta a maga áldozatát, mert a gazdatársadalom vezéreltetével együtt elvállalt feladatokat egy fél emberöltőn át egész emberként teljesítette és csak az ég kegyelméből kiválasztott férfiaknak adatik meg, hogy „annyi” hasz-

Bujanovics Sándor, az egyesületnek jelenleg vezető aelnöke végezte, ki az ülésen megjelent grófnak a választmányi tagok bucsuzó sorait és névalírását tartalmazó díszes emlékalbumot nyújtotta át. Indítványára a végrehajtó-bizottság és választmány egyhangulag elhatározta, hogy a *Desseffy* gróf megbecsülhetetlen értékű

Mai számunk 28 oldal.

nosat cselekedjenek társadalmunk és nemzetünk javára, mint amennyi a *Dessewffy* gróf működésének örökségként visszamaradt.

Miután munkásságával kielégítette a kötelességtudás legmagasabb emberi mértékét is: büszkén, emelt fővel gondolhat vissza a befutott szép és küzdelmes pályára, mi pedig igazi hálaérzettel veszi tőle búcsút. Elnökünk volt, de szelleme tovább is vezérlünk, életének nemes példadása pedig eszményünk marad.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Az OMGE. igazgató-választmányának ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.

(1908. december 5.)

Jelen voltak *Bujanovics* Sándor elnökielte alatt *Pallavicini* Ede ögróf és *Zselenski* Róbert gróf alelnökök, továbbá *Balogh* Dezső, *Balogh* Elemér, *Bolla* Mihály, *Borszék* Soma, *Bernát* István, *Bujanovics* Gyula, *Czeizler* Nándor, *Cserháti* Sándor, *Darányi* Béla, *Darányi* Gyula dr., *Dessewffy* Aurél gróf, *Drucker* Jenő dr., *Elek* Ernő, *Emőd* József, *Engel* Henrik, *Fabassy* Árpád dr., *Förster* Aurél, *Gaybhauser* István, *Grasselli* Miklós, *Günther* Ferencz, *György* Endre, *Hansch* Árpád, *Horváth* Jenő, *Honos* Miksa gróf, *Hutyra* Ferencz dr., *Inkey* Pál báró, *Ivánka* István, *Jeszzensky* Andor, *Kajdarsy* Endre, *Koglevich* Gyula gróf, *Kenéz* Zoltán, *Kende* Zsigmond, *Kodolányi* Antal, *Kohner* Adolf dr., *Koritsánszky* János, *Koppély* Géza, *Kopony* Vilmos, *Kostyán* Ferencz, *Levatic* László, *Libits* Adolf, *Löherer* Andor, *Lukovich* Aladár, *Matta* Árpád dr., *Majláth* József gróf, *Máday* Izidor, *Mérey* Lajos, *Meskó* Pál, *Mezey* Gyula, *Molnár* István, *Nehrebecky* György dr., *Nyegre* László, *Ottlik* Iván, *Paikert* Alajos, *Proszel* Ferencz, *Piller* Kálmán, *Polmaniczky* Gyula báró, *Propper* Samu, *Riez* István dr., *Rodiczky* Jenő, *Sághy* Gyula, *Schell* Gyula báró, *Sierbán* János, *Somssich* Béla gróf, *Somssich* Géza gróf, *Somssich* László gróf, *Somssich* Miklós ifj., *Sporzon* Pál, *Szent-Ivány* Zoltán, *Szomjas* Lajos dr., *Ujhelyi* Imre, *Unger* Artúr, *Vásárhelyi* Zoltán és *Zalesky* Jenő igazgató-választmányi tagok, *Merza* Márton egyes. tag. Az egyesület tisztviselőikara részéről *Rubinek* Gyula igazgató, *Buday* Barna szerkesztő-titkár, *Jeszzensky* Pál ügyvezető-titkár, *Szilassy* Zoltán szövetségi titkár, *Krolopp* Hugó ipari szakosztályi titkár, *Küchener* Lajos pénztáros, *Mutschenbacher* Emil dr., *Fabricius* Endre és *Kovácsy* János segéd-titkárok.

Bujanovics Sándor, az OMGE. alelnöke, az alábbi beszéddel nyitotta meg a gyűlést:
Igen t. Uram! Szívélyesen üdvözlöm az igazgató-választmányt, illetve a GEOSz. végrehajtó-bizottságának tagjait mai ülésünkön, amelyet ezennel megnyitok.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülésről főveendő jegyzőkönyv hitelesítésére *Matta* Árpád dr. és *Ivánka* István tagtarakat kérem fel.

Szövetségi titkár bemutatja a múlt ülésről felveit, az elnök és két hitelesítő által aláír jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek” lapban is egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgálok.

Bujanovics Sándor elnök: A napirend szerint következik a búcsúvétel volt elnökünkötől, *Dessewffy* Aurél gróftól. Meltóztatassék hozzájárulni ahhoz, hogy ezen aktusor való részvételeire felkérjük Ö Exzellenziáját s meltóztatassék hozzájárulni ahhoz is, hogy küldöttséget küldjünk hozzá, mely öt ülésünkre meghívja. E küldöttség tagjainul felkérem *Pallavicini* Ede ögróf, *Piller* Kálmán és *Koritsánszky* János urakat. *Dessewffy* Aurél gróf a küldöttséggel megjelenik a teremben, a választmány összes tagjai felállanak s lelkesen eljeneznek.

Bujanovics Sándor elnök: Igen tisztelt végrehajtó-bizottság! Mindnyájunknak élénk emlékezetében van az OMGE. legutolsó közgyűlésének egyesületünkre jelentőségteljes, ránk nézve pedig fájdalmas mozzanata, amidőn *Dessewffy* Aurél gr. Ö Exzellenziája, aki 20 éven át töltötte be a gazdaközönség bizalmából az OMGE. elnöki tisztét és fáradhatatlan buzgalommal, páratlan ügyszeretettel irányította egyesületünk tevékenységét, bölcs tapintattal vezette tanácskozásainkat, lemondott elnöki állásáról és lemondott elnöki állásáról akkor, amikor a közgyűlésen jelen volt tagjaink személye iránti tiszteletük, szeretetük és ragaszkodásuknak és elnöki működése iránti teljes elismerésüknek elnökké való újbóli megválasztásával oly fényes tanubizonyosságát szolgáltatották. (Igaz! Ugy van!)

Tisztelt ig.-választmány! Az a két évtizedre terjedő időszak, amely alatt Ö Exzellenziája betöltötte egyesületünk elnöki tisztét, nagypontosságu volt egyesületünk életében és fejlődésében s nagy jelentőségű egyesületünk jövőjére nézve. Anélkül, hogy tevékenységünk ezen 20 év alatt részletezni kívánám, csak rá akarok mutatni arra, hogy ez az időszak összeesik egyesületünk teljes reorganizációjával, tevékenységének újabb és szélesebb alapokra fektetésével, a gazdák tömörülésével, a gazdák szövetezettel és társadalmi tevékenységének megindításával és fejlesztésével, de összeesik egyúttal hazánk egész közgazdasági életére kiható nagypontosságu kereskedelmi, vámügyi, ipari, közlekedésügyi kérdéseknek részben törvényhozási megoldásával is s részben ezen kérdések megoldásának kezdeményezésével és előkészítésével. Ez a részben szervezési, igazgatási, vezetési, valamint előkészítő tevékenység igen nagy mértékben vette igénybe egyesületünk összes szerveinek tevékenységét; és ezen sokoldalu nagy tevékenységben fáradhatatlan buzgalommal és kitartással, odaadással, *Dessewffy* Aurél gróf elnökünk nemesak mindenkor egyénileg kivette a maga részét, de mint elnök bölcs tapintatával, vezetésével, széles látókörű alapos tudásával s köztiszteletben álló egyéniségének teljes súlyával mozdította elő a mi törekvéseinket, mozdította elő a gazdák boldo-

gulására irányuló munkásságunkat. (Helyeslés! Ugy van! Igaz!) Ezen fáradhatatlan, ezen sokoldalu nagy tevékenységével kivívta Ö Nagyméltósága nemesak a gazdátársadalom osztatlan bizalmát, de kivívta és kiérdemelte egyúttal azt a fényes kitüntetést, amelyben Ö Felsőge öt részesíteni kegyeskedett. (Lelkes eljenzés.)

Örömmel fogadta a gazdaközönség ezen kitüntetést, nagy és fokozott örömmel és megelégedéssel fogadtuk mi, az igazgató-választmány tagjai, hiszen ez a kitüntetés egyesületünk és választmányunk körében egy emberöltőn át kifejtett buzgó tevékenységnek elismerését jelenti, de jelenti egyúttal a mi törekvéseink jogosultságának legfelsőbb helyről jövő nagybecsű elismerését is. (Ugy van, igaz!) Fogadja Ö Exzellenziája ezen kitüntetés felett az igazgató-választmányt és a választmány minden tagjának őszinte örömeinek kifejezését, fogadja ezen kitüntetéshez a mi legjobb, legőszintébb szerencsekívánatainkat. (Eljenzés.)

Igen tisztelt választmány! Örömmel ezen kifejezése után következik kötelességem teljesítésének nehezebb, mert fájdalmasabb része, amidőn búcsút kell mondanom az elnöki székéből távozó mélyen tisztelt elnökünknek. Nehéz szívvel válik meg a magyar gazdátársadalom az ő elnöki tevékenységétől, még nehezebb szívvel mi, a választmány tagjai, akik ezen hosszú tevékenységében részesek voltunk, akik vele együtt működünk, akiket hozzá a hosszú, zavartalan, egyetértő működés erős erkölcsi és szellemi kötelei fűztek, akik az ő vezetésében mindenkor a mi törekvéseink sikerének egyik legfőbb biztosítékát láttuk. De a viszonyok és körülmények megváltozása folytán meg kell válnunk Ö Exzellenziájától, fogadja szívesen ezt az emlékiratot, amit neki a választmány nevében átnyújtanom bátorodom. Ez az emlékirat mindnyájunk aláírását tartalmazza és ha Ö Nagyméltósága szabad óráiban ezen emlékiratra tekint, jussunk eszébe mi is, akik vele együtt működünk, akik iránta állandó tisztelettel viseltetünk és akik azon reményben élünk — legyen szabad ezt a reményemet kifejeznem — hogy ha ma el is búcsuzunk *Dessewffy* Aurél gróftól, mint elnöktől, őt nélkülözni is fogjuk az elnöki székben, de nem fogjuk nélkülözni bölcs tanácsát, hathatós közreműködését további működésünkben, a gazdák boldogulására irányuló törekvéseinkben. (Eljenzés.) Búcsuzom az elnöktől, de nem búcsuzom munkatársunktól és az ő tevékenységének emléke élni fog nemesak szívünkben, de élni fog az Országos Magyar Gazdasági Egyesület történetében: semper honos nomenque tuum laudesque manebunt. (Eljenzés.)

Ezek után bátorodom tisztelt végrehajtó-bizottság indítványozni, hogy fejezze ki az OMGE. igazgató-választmánya, mint a szövetség végrehajtó-bizottsága *Dessewffy* Aurél grófnak az OMGE. elnöki állásáról való lemondása felett mélyen érzett őszinte sajnálkozását, fejezze ki továbbá *Dessewffy* Aurél grófnak az OMGE. elnöki állásában kifejtett, fáradhatatlan buzgó és sikeres tevékenységéért hálás köszönetét, elismerését s ez indítványokhoz az egyet belügyeinek tárgyalásánál egy harmadik indítványt fogok fűzni s ez az, hogy tegyünk a közgyűlésnek indítványt *Dessewffy* Aurél grófnak örökös

MEGJELENT A
::: MAGYAR :::
MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG
baromfitenyésztési és háztartási cikkek
ÁRJEGYZÉKE.

Kívánatra bérmentve küldjük.

tiszteletbeli taggá választása ügyében. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

De-sewffy Aurél gróf Bujanovics Sándor üdvözlő és bucsubeszédére a következőkben válaszolt.

Igen tisztelt Uraim! Engedjék meg, hogy igazán meghatva mondjak köszönetet azon valóban nagy elismerésért, amelyben igen tisztelt volt elnöktársam és általában az egész gazdátársadalom engem részesített és amelynek olyan meleg szavakban adott tisztelt barátom és volt elnöktársam kifejezést. Rendkívül megtisztelő ream nézve ez a ragaszkodás és elismerés, aki ebben a szerény körben mozogtam kezdettől fogva s mint méltóztatnak tudni, ezen társadalmi működésre fektettem az utolsó időben a legnagyobb súlyt. Az képezi legnagyobb megnyugvasomat, hogy egy bizonyos kitartással folytatott tevékenység és működés, amelynek én is magamat szenteltem, meghozta eredményét, mert büszken mondhatom, hogy azon fáradozás, legalább az én igénytelen nézetem szerint, elérte azt, hogy a gazdátársadalom, amely egy bizonyos időben, különösen 15—20 évvel ezelőtt ugyszólván elposványosodva működött és nem tudott sok tekintetben keresztülmehatolni a mi fő érdekeinkre nézve, az OMGE működése által felébresztette ugy a közvélemény és a törvényhozás, valamint az irányadó körökben azt az érzéket, hogy igenis Magyarországnak jövője és Magyarországnak fejlődése első sorban a mezőgazdasági érdekeknek kellő istápolása által lehet valóban biztosítva. Es ha ebben én egy szerény eszköz voltam s ennek az iránynak szenteltem minden erőmet, büszkén mondhatom, hogy ez nemcsak az én érdemem, hanem érdeme az OMGE-nek és érdeme azoknak a férfiaknak, akik ugyanezen iránynak szentelték magukat és a tekintetben tudtak is eredményt elérni. Annak a nagy elismerésnek, amelyet az egész gazdátársadalom irántam tanúsított, kifejezés jutott végül az által is, hogy én legfelsőbb helyről kitüntetésben részesültem. Ez a legtöbb, amit valaki aki magát ennek az ügynek szentelte elérhet. Hogy azon általános bizalom megnyilvánulásának, amely különösen a legutóbbi elnökválasztás alkalmával irántam kifejezésre jutott, nem tudtam megfelelni, ez a körülményektől függött, de méltóztassanak arról meggyőződve lenni, hogy aki egész életét, mióta a közügyekben részt vesz, egy iránynak szentelte, ezentul is munkatársuk kíván maradni és ugyancsak ezen iránynak szenteltem majd ezentul is azon csekély tevékenységemet, amelyet az igen tisztelt elnök ur vazolt. (Éljenzés.) Fogadják azon kívül meleg és hálás köszönetemet ezen emlékiratért, amely nagyon kedves meglepetés számomra s igen nagy örömmömmnek adok kifejezést afelett, hogy ezzel engem kitüntetni méltóztattak. Mondhatom, hogy egész életemnek legkedvesebb napjai azok, amelyeket a Közteleken eltöltöttem. Még egyszer őszinte köszönetemet és hálámat fejezem ki azon valóban nagy elismerésért, amelyben engem részesíteni méltóztattak s kérem igen tisztelt gazdátársaimat, hogy tartsanak meg engem továbbra

is szíves barátságukban. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Bujanovics Sándor elnök: Ugy hiszem, nem szükséges kérdést intéznem és megállapítanom előterjesztett határozatomat, mert bizonyára valamennyien hozzá méltóztatnak járulni az általam előadott határozati javaslatához t. i. sajnálkozásunk kifejezéséhez elnökünk távozása iránt és érdemeinek jegyzőkönyvileg való megörökítéséhez. (Általános helyeslés.) Ezt határozatiilag kimondom és ezzel áttérünk a napirend következő pontjára.

Állásfoglalás a pénzügyminiszter módosított adóreformtervezetével szemben.

Szövegségi titkár: A pénzügyminiszter még a múlt év tavaszán javaslatot nyújtott be az adóreformra vonatkozólag. E javaslatokat egyesületünk közgazdasági szakosztálya és választmányja a f. év elején tárgyalta s azokra nézve állást foglalt. Nemesak egyesületünk, hanem lenet mondani, hogy a közélet minden tényezője foglalkozott e javaslatokkal s a különböző érdekkörök álláspontjukat és kívánóságukat a pénzügyminiszter elé is terjesztették.

Midőn a mostani országgyűlés első ülészakánának berekesztésekor az adóreform-javaslatokat a pénzügyminiszter visszavonta, azon reményben voltunk, hogy a mezőgazdaság érdekében az adóreformra vonatkozólag kifejezett kívánóságainkat és javaslatainkat a pénzügyminiszter az újonnan benyújtandó javaslatokban figyelembe fogja venni. Sajnálatos konstataja a szülő, hogy a pénzügyminiszter által benyújtott ezen újabb javaslatokban ezen kívánások figyelembevételének egyáltalában semmi nyoma nincs, mert az adóreform-javaslatokat a pénzügyminiszter ugyanazon formában változatlanul nyújtotta be újra.

Mivel pedig e javaslatokat a miniszter a parlament által mielőbb tárgyalatni óhajtja, a pénzügyi bizottság elé terjesztette, mely több ülésben foglalkozván az adóreform javaslatokkal, azokon máris jelentékeny változtatásokat tett, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a javaslatokkal szemben elfoglalt eddigi álláspontunk is bizonyos mértékben érvényesüljön.

Konstatálja szülő, hogy a pénzügyi bizottság által elfogadott módosítások lényeges részükben megfelelnek azon kívánásoknak és óhajoknak, amelyeket egyesületünk a javaslatokkal szemben kifejezett.

Röviden ismerteti azon módosításokat, amelyeket az adóreform javaslatokon a miniszter hozzájárulásával a pénzügyi bizottság tett s amelyeknek a képviselőház elé való beterjesztését elhatározta. E változtatások a következők:

1. A földadó-kataszteri kiigazításáról és a földadó százalékaának megállapításáról szóló törvényjavaslatnál:

1. A pénzügyi bizottság a törvényjavaslatl szemben a földadó és a földtehermentesítési járulék együttes legmagasabb összegét 74 millió koronában kontingentálja, ami megfelel az 1883. évi XLVI. t.-cz. 1. §-ában és az 1881. évi XI. t.-cz. 3. §-ában megállapított összegeknek. Az ekként kontingentált összegben már

bennfoglaltatik az elemi károk folytán elengedendő és a vízszabályozási társulatoknak az 1881: XLIII. és az 1889. évi XXIX. t.-cz. értelmében fizetett adóvisszatérítések összege is, amely összesen majdnem 6 millió koronára rug.

2. A földadó százaléka a törvényjavaslat 30. §-ának értelmében a kataszteri tiszta jövedelem 20%-ában állapított meg. Ezen megállapítás azonban csak olyképpen maradt érvényben, hogy amennyiben a földadó és földtehermentesítési járulék összege öt éven át a kontingentált 74 millió koronát meghaladná, a pénzügyminiszter köteleztetik törvényjavaslatot benyújtani a földadó százalékaának megfelelő leszállítására.

3. A törvényjavaslat 1. §-ának 2-ik pontjában említett kataszteri kiigazítások iránti kérelmek a 3. §. rendelkezései alapján ugyan a törvényhatóság, a pénzügyigazgatóság, a helyszínelési felügyelőség vagy a községi előjáróság által is előterjeszthetők, ezen kérelmek előtt azonban a törvényjavaslat intézkedésével ellentétben nem a pénzügyminiszter, hanem az országos földadó bizottság dönt végérvényesen.

4. A törvényjavaslat 11. §-ában megalkotott országos földadó bizottság kiküldésének, illetve kinevezésének módját akként változtatta meg a pénzügyi bizottság, hogy a bizottság 30 tagja közül a pénzügyminiszter nem 15, hanem csak 14 tagot nevez ki és ekként a bizottság többségi szavazata az érdekeit birtokos közönség képviselőitén van biztosítva.

5. Az országos földadó bizottság tagjainak megbízatása az összes kiigazítási kérelmek elintézéséig állandó, tekintet nélkül arra, hogy a törvényhozás által kiküldött képviselőházi tagoknak képviselői megbízatása időközben esetleg megszűnik.

6. Az új törvény szerint meghatározott kataszteri tiszta jövedelem alapján vettetik ki az adó és illetve alkalmaztatik a 20%-os adókulcs:

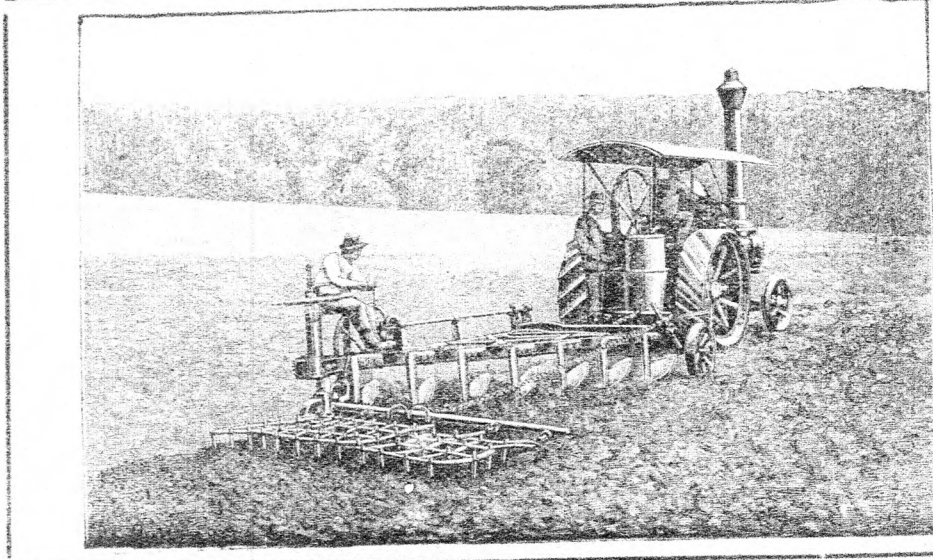
a) az 1. §. 2. pontja szerinti kiigazításoknál a munkálatok befejezése után, legkésőbb azonban 1913. január 1. étől (eredeti 1912. jan. 1.);

b) az 5. §. szerint felveendő állandó miveleségi ágváltozásoknál 1910. jan. 1. től (eredeti 1909. jan. 1.);

c) a 6. §. értelmében az 1910. január 1-étől (eredeti 1909. jan. 1.) kezdve beálló állandó miveleségi ágváltozásoknál a változást követő év kezdetétől.

Ezek azon módosítások, melyeket a parlament pénzügyi bizottsága a pénzügyminiszter hozzájárulásával a földadó kiigazításáról és a földadó százalékaának megállapításáról szóló törvényjavaslatban felvett s ezekkel a mi követeléseink leglényegesebb részében teljesítve vannak. Mellőzte a pénzügyi bizottság azon javaslatainkat, melyeket a vármegyei, mint az országos földadó bizottság tagjainak az érdekképviselői szervek javaslatára és a földmívelésügyi miniszter kijelölése alapján való kinevezésére vonatkozólag tettünk.

A pénzügyi bizottság foglalkozott továbbá a házadó, kereseti, tőkekamat és járadékadóról

UJ! **Egygéprendszerű gőzszántás** UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

szóló törvényjavaslatokkal és a nyilvános szám-
adásra kötelezett vállalatok adójáról szóló tör-
vényjavaslatokkal. Ez utóbbiról szóló törvény-
javaslatnál a pénzügyintézetek adókulcsát, tekintet
nélkül a 21-ik szakaszban körülírt minősítésre,
a bizottság 10%-ra emelte.

Hátra van még a mezőgazdasági szempont-
ból legfontosabb *jövedelmi adóról szóló* törvény-
javaslat, amelyet a pénzügyi bizottság még nem
tárgyalt le. Kétségtelen, hogy az általános jöve-
delmi pótdadó eltörlése dacára az új jövedelmi
adó behozatalával a mezőgazdasági keresetfor-
rás igen jelentékenyen lesz megterhelve, külö-
nösen hogyha a jövedelmi adó kivetése tiszt-
ára az illető pénzügyi közegek önkényének lesz
kiszolgáltatva. Hogyha e tekintetben a kivetés az
új törvényben nem lesz megfelelő módon bizo-
nyos korlátok közé szorítva, a gazdaközönség
jelentékeny sérelmeket szenved. Minthogy a
pénzügyi bizottság e törvényjavaslatot még ugy
sem tárgyalta le, módunkban van a pénzügyi
bizottság tagjai figyelmét ezen különösen fontos
törvényjavaslatra felhívni és azt a jóakaratot,
amelyet a pénzügyi bizottság a mezőgazdasági
érdekeltség iránt általában eddigi tárgyalásainál
tanúsított, a jövedelmi adóról szóló törvény-
javaslatnál is a mezőgazdálkodók részére biz-
tosítani.

Azon javaslattal járul szóló a végrehajtó-
bizottság elé, hogy határozza el, miszerint a
jövedelmi adótörvényjavaslatra vonatkozólag
az egyesület régi állásfoglalását egészében fenntar-
tja és különös súlyt helyez azon határozata-
ra, melyben kimondta, hogy a földbirtok
tisztja jövedelmét a kamarák szervezéséig a
megyei gazdasági egyesület vagy mezőgazda-
sági bizottság javaslatára az alispán által ki-
zárólag a földbirtokosok sorából kinevezett
bizottság 10 évről 10 évre a rossz termési évek
számbavételével állapítsa meg, ami azonban a
kataszteri tisztja jövedelem kétszeresénél több
nem lehet.

Ezzel kapcsolatban a jövedelmi adóra vonat-
kozó többi kívánságainkat is, melyek különösen
a létminimumnak 600 K.-ról 800 K.-ra való
felemelésére, a családtagok tüke nélkül szerzett
munkajövedelmének, valamint a kereset nélküli
családtagok eltartásának összegének a jövedelmi
alapról való levonására stb. vonatkoznak, to-
vábbra is fenntartjuk.

A tanács megbízásából azt a javaslatot ter-
jeszti a végrehajtó-bizottság elé, hogy a jöve-
delmi adóra vonatkozó ezen határozatok meg-
felelő indokolás kíséretében a pénzügyi bizottság
összes tagjainak figyelembevétel végett mielőbb
megküldessenek.

Zselénski Róbert gróf igen sajnálja, hogy a
tárgysorozat 4-ik pontja nem felel meg a való-
ságnak, mert a 4-ik pont azt mondja: „állás-
foglalás a pénzügyminiszter módosított adó-
reform-tervezetével szemben”. Nem felel meg
pedig azért, mert dacára annak, hogy mi
ismételten kértük, a pénzügyminiszter semmi-
féleképp nem módosította az adóreform-terve-
zetet. A pénzügyi bizottság tárgyalása sem
nyugtatta meg szólót a tekintetben, hogy a tett
ígéretet a törvényhozásnál egészben keresztül
fognak menni. Mikor ugyanis a pénzügyi bi-
zottságban a kataszterről beszéltek, több oldal-
ról azt állították, hogy a kataszteri tisztja jö-
vedelem távolról sem felel meg az igazi tiszta
jövedelemnek, ami sok tekintetben igaz, de sok
tekintetben nem igaz. Pl. Széll Kálmán bi-
zottsági tag azt állította, hogy nála még soha
nem jelent meg senki kölesönkéréssel anélkül,
hogy a legnagyobb megbotránkozását ne fejezte
volna ki, ha a kataszteri tisztja jövedelem négy-
szeresét nem fogadta volna el adóalapul. Mikor
mértadó egyéniségek a pénzügyi bizottságban
igly nyilatkoznak, szóló szükségesnek tartja,
hogy a gazdaközönség kívánságai ismételten
kidomboríttassanak. Szóló például összeállította
egy pár birtoknak jövedelmét az utolsó 5 évben
Magyarország keleti részében. Az egyik birtok
fizetett átlag 86% adót az utolsó öt évben.
Egy másik birtok fizetett 33% adót az utolsó
öt évben. Egy harmadik birtok fizetett 18-24%-ot
és egy negyedik birtok fizetett 15%-ot. Ezek-
nek az adatoknak korrektségéről bárki meg-
győződhetik. Ebből kifolyólag szóló mindig azon
az állásponton van, hogy nagyobb csapás nem
vár a magyar gazdaközönségre, mint ha ez az
adóreform megvalósul, ha nem tudjuk keresztül-
vinni legalább azt, amit a gazdasági egyesület
utolsó ülésében határozott és ha nem tud-
juk keresztülvinni főképpen azon határozatot,
amelyet a jövedelmi adóra vonatkozólag hoz-
tunk s amely jövedelmi adót a pénzügyi bizott-
ság még nem tárgyal. Ennek az adóreformnak
nemcsak az a legnagyobb baja, hogy a gazda
kétféle adót fog fizetni, egy jövedelmi és egy
hozádeki adót, hanem még az a nagy baja is
van, hogy óriási fogja növelni a behajtási
költségeket. Bernát István igen helyesen több-
ször rámutatott arra, hogy Magyarország az
az ország, amelyben talán aránylag a legtöbb
hivatalnok van. Csak Franciaország mulja
felül Magyarországot e tekintetben. Magyar-
országon van eddig 250,000 állami hivatalnok,
Franciaországban 400,000. Ez az adóreform
azonban a pénzügyi alkalmazottaknak számát
meg fogja duplázni és ezzel még jobban köze-
ledni fogunk Franciaország számarányához.
Mindezek alapján szóló arra kéri az igazgató-
választmányt, hogy a jövedelmi adóra vonat-
kozólag precizizozzuk újra kívánalmainkat,
ezeket közöljük a pénzügyi bizottság összes
tagjaival és kérjük meg őket, hogy vegyék
komolyan figyelembe a magyar gazdaközönség
kívánalmait. Javasolja szóló, hogy kérjük a
reform 16-ik §-ánál, hogy a jövedelmi adó a
kataszteri tisztja jövedelem kétszeresét meg ne
haladhassa, a 32. §-nál a költségek költségekkel
ne terheltesse, végül hogy a 75. és 76-ik
§-ok töröltesse. Ajánlja javaslatát elfogadásra.

Emödy József nem azért szólal fel, mintha
azokat, amiket Zselénski gróf előadott, ezafolni
kivánná, mert szóló maga is a legnagyobb el-
ismeréssel viseltetik azon működés iránt, amelyet
Zselénski gróf az adóreform kérdésében jöfor-
mán már évtizedek óta folytat, hogy ezen adó-
reformok a gazdaközönség igényeinek és érde-
keinek megfelelőleg oldassanak meg. Ha fel-
szólal, azért teszi, hogy némi felvilágosítással
szolgáljon azokra nézve, amik itt a pénzügyi
bizottság tárgyalásaira vonatkozólag felhozat-
tak. Szóló maga is részt vett mint hallgató a
pénzügyi bizottságnak különösen a földadóra
vonatkozó tárgyalásain és ott nagy örömmel
konstatálta, hogy a pénzügyi bizottság egyes

tagjai, különösen azok, akik a függetlenségi
párhoz tartoznak, a legélelkebb érdeklődést és
a tárgynak legnagyobb ismeretét mutatták. Ezek-
nek működése eredményes is volt annyiban,
amint azt az előadó ur előadásában is kifejtette,
hogy azok a legfőbb sérelmek, amelyeket mi a
földadónál hangoztattunk, a pénzügyi bizott-
ságban ezen tagoknak működése folytán már
is némileg orvosoltattak. Így különösen a mi
álláspontunk és fő kívánságunk az volt, hogy
garanciákat kívánunk arra nézve, hogy a föld-
adó emelhető ne legyen, mert a gazdaközönség
mai helyzetében újabb földadóemelés elbírni
képes nem volna. Hosszas tárgyalások után a
pénzügyminiszter végre is ezen garanciát meg-
adta, amennyiben kijelentette, hogy a földadó
mostani állapotában, azaz 74 millió koronában
fog kontingeltálatni s amennyiben azután egyes
változások, amelyek a művelési ágakban előfor-
dulnak s egyes nagy aránytalanságok kiküszö-
bölése után ezen kontingens 74 millió koronánál
többnek mutatkoznék, akkor az adókulcs leszálli-
tása fog bekövetkezni. Ezt a pénzügyi bizottságban
a pénzügyminiszter kötelezőleg kijelentette és meg-
lehetünk róla győződve, hogy ezt a többség min-
denesetre számon fogja kérni a képviselőházi tár-
gyalások alkalmával. Ez enyhíti a gazdaközönség-
nek második aggodalmát is. Mert az OMGE-nak
álláspontja az volt, hogy egy új katasztert vagy
pedig igen nagymérvű kataszteri munkálatokat
szükségesnek nem tart, amennyiben ezáltal
igen sok elégtelenség jönne létre, másrészt
pedig olyan rendkívüli nagy költségekkel vol-
nának ezen kiigazítások összekötve, hogy ezek
arányban nem állának az elért eredmények-
kel. Szóló felfogása szerint akkor, amidőn a
földadó 74 millió koronában lesz kontingen-
tálva, akkor mi már garanciát nyertünk arra
nézve is, hogy ezen kataszteri munkálatok nem
fognak igen nagymérvű arányokat ölteni. Szóló
azon véleményben van, hogy ez szorítkozni fog
egyedül a művelési ágak kiigazítására és az
osztálybasorozásra csakis olyan helyeken, ahol
az adózásra nézve igen nagy és feltűnő ellen-
tétek merülnek fel. Szóló felfogása szerint azok
a kívánságok, amelyeket az OMGE. kifejezett,
ennyiben a pénzügyi bizottság által máris hono-
rálva lettek. Második nagy garanciáját látja
szóló a mi kívánságaink teljesítésének abban,
hogy azon bizonyos kataszteri kiigazításokat,
amelyeket mi kifogásoltunk, nem a pénzügy-
miniszter fogja elrendelni, hanem az országos
bizottság, amely országos bizottságban szintén
a pénzügyi bizottság függetlenségi párti tag-
jainak erélyes felszólalásai folytán, a többség
nem a kinevezett tagoké lesz, hanem a tör-
vényhozás által kiküldött választott tagoké.
Ez is garanciát képez ránk nézve a tekintetben,
hogy ezen kat. kiigazítások nem fognak olyan
arányokat ölteni, amelyek a mi érdekeinkkel
ellenkeznek. Harmadik és nevezetes vívmányt
lát szóló abban, hogy a pénzügyi bizottság nem
engedte a tőkekamatadónak leszállítását. Az
eredeti javaslatok 5%-ra kívánták az eddigi
10%-os tőkekamatadót leszállítani. A pénzügyi
bizottság erélyes felszólalásai folytán határozatba
ment, hogy a tőkekamatadó eddigi nívóján meg-
marad s 10%-ban lesz megállapítva. Ez ugyan
csak negatív eredmény, mert ebből a gazda-
közönségnek direkt haszna nincs, de az osztó

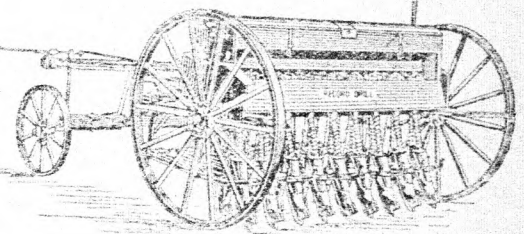
Rekord Drill

a legjobb [páros soru] vetőgép.

Losonczy gyártmány! Losonczy gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KORUT 32. SZÁM.

igazsággal ellenkeznek, hogy akkor, amidőn az adó az egész vonalon az eddigi nivón fenn tartatik, vagy pedig mérsékelt emelkedést mutat, akkor éppen azon osztályok, amelyek kész tőkével rendelkeznek, csekélyebb adót fizessenek, mint fizettek eddig. A jövedelmi adó, amely Zselénski grófból a legnagyobb aggályt keltette, a pénzügyi bizottságban eddig még tárgyalva nem lett. Szólv azonban az előzmények után és a pénzügyi bizottság tagjainak hangulatából ítélve azt hiszi, hogy tekintetben is a felmerült aggályok nem fognak teljes mértékben megvalósulni. Ha mi a jövedelmi adóra vonatkozó kívánásainkat erőlyesen sürgejük, akkor végre a kormányzat is meg fog hajolni ezen kívánásunk előtt és ki fogja mondani, hogy elegendő lesz, ha a jövedelmi adó alapját a mostani kat. tiszta jövedelem kétszeresére vétetik.

György Endre előadja, hogy 1895 ben a budapesti gazdakongresszusnak adóügyekben szóló volt az előadója s akkor adatokat szedtek össze aziránt, hogy a kat. tiszta jövedelem a tényleges jövedelemmel milyen arányban áll azon birtokoknál, ahol rendes könyvvezetés volt. Ezen adatok, melyek között a József főhercegé is ott volt, azt mutatták, hogy a földbirtok tényleges adóterhe a törvényben levő 25% helyett 15% o. Ennélfogva, ha a földbirtokos-osztály arra az állappontra helyezkedik, hogy földbirtokának jövedelme további kutatás nélkül a kat. jövedelemnek kétszeresével számítassék be, nagy áldozatkészséget tanult. Ezt a körülményt különösen kiemelendőnek tartja szólv, valamint azt is, hogy a jövedelmi adóknál a pótkövetési jogot a törvényhozás nem engedheti meg semmi körülmények között a pénzügyminiszternek. E tekintetben tehát egyetért szólv Zselénski gróffal, akivel különben adóügyekben soha nem értett egyet. E két megjegyzésen kívül még egy dolgot ajánl az igazgató-választmány figyelmébe s ez az, hogy a másodosztályu kereseti adó kivételével a községi és egyenes adók alapján kirott terhek oly nagy arányban emelkedtek a közép- és nagybirtokra, hogy annak gyors orvoslása a legnagyobb mértékben kívánatos. Az ország igen kis része az, ahol a községekben az adóalap átlag véve 30% o-kal ne csökkent volna a másodosztályu kereseti adó törlesztésével, amelynek következménye az, hogy a közép- és nagybirtokok megadóztatása ugyanezen a czimen ugyanilyen arányban emelkedett, úgy hogy ma nincs az országban község, amelynek adóterhe a közép és nagybirtokos-osztályra nézve jelentékenyen ne növekedett volna meg. Szólv tehát nemcsak teljesen egyetért az előadó javaslatának vezérelveivel, de nagy megegyedéssel honorálja azt az igyekezetet, amely a pénzügyi bizottságban napfényre került ezen adóreformnak a földadónál való módosítása iránt, hogy az jelentékenyen könnyebben elviselhető legyen a földbirtokos-osztály részéről s miután ez a hangulat megvan, annál inkább kötelelességünk nekünk ezen kívánalmainkat mentől erőlyesebben kifejezésre juttatni s a pénzügyi bizottság tagjainak mentől hamarabb tudomására hozni.

Bujnovics Sándor elnök: Mivel nem kíván többé senki e tárgyhoz hozzászólni, következik a határozathozatal. Az előadói javaslattal szemben elhangzottak részben megnyugtató, részben pedig aggodó nyilatkozatok. Az összes nyilatkozatok azonban oda konkludáltak, hogy az előadói javaslat nemely pótlásokkal elfogadottnak jelenti ki azzal a pótlással, hogy az adókövetési költség ne a községek, hanem az államkincstárt terhelje. Ezt a határozatot pedig sürgősen közölni fogjuk a pénzügyi bizottság tagjaival.

Az OMGE. kiküldötteinek jelentése a Mútrágyát Értékesítő Szövetkezet eddigi üzleti működéséről.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a múlt esztendőben az összes magyar és osztrák mútrágyagyárosok az eddigi karteiljüket megszüntetvén, mútrágyaértékesítő szövetkeze-

tet létesítettek és azzal a kérelemmel fordultak az OMGE.-hez, hogy ezt a szövetkezetet erkölcsi támogatásban részesítse. Az igazgató-választmány ennek a kérelemnek a teljesítését határozta el s ebből folyólag szerződést kötöttünk a Mútrágyát Értékesítő Szövetkezettel oly értelemben, hogy az OMGE. a legmesszebbmenő ellenőrzési jogot biztosította magának a szövetkezet ügykezelését illetőleg. Ennek a feladatnak teljesítésére az igazgató-választmány két választmányi tagot kért fel, névszerint Emödy József és Perczel Ferencz urakat, akik ezt a tiszti elvállalván, az ellenőrzést teljesíteni voltak szívesek. Kiküldötteink betérjésztették a szövetkezet évi működéséről szóló jelentést, amelyből kitérnek, hogy az a megállapodás, amelyet az OMGE. a szövetkezettel létesített, előnyére vált úgy a gazdaközönségnek, mint a szövetkezetnek is. Kitérnek e jelentésből elsősorban az, hogy a múlt évben 1200 vagonnal több mútrágya hozatott forgalomba, mint az azelőtti évben, holott a múlt év szárazsága és egyéb körülményei a fogyasztás emelkedésére egyáltalán nem voltak kedvezők. Kétségtelen, miszerint elsősorban az OMGE. erkölcsi támogatásának köszöni a szövetkezet azt, hogy ezt a sikert elérte. A gazdaközönségre nézve azért volt előnyös ez a megállapodás, mert sikerült a tervezett áremelést meggátolni nemcsak, de az arakat le is szorítani, úgy, hogy ma Magyarországon a mútrágya ára alacsonyabb, mint Ausztriában, Csehországban. Bejelenti szólv még azt is, hogy a szövetkezet igyekszik a maga részéről a mútrágyázás elterjedését olyképpen is elősegíteni, hogy 25.000 korona költséggel egy folyóiratot jelentet meg „Mútrágyázási Közlemények” czíme alatt Kovácsy Béla szerkesztésében, amelyet ingyen bocsájt a falusi kisgazdák rendelkezésére. Az egyesületi tanács nevében javasolja szólv, hogy a választmány jóváhagyólag vegye tudomásul a kiküldöttek jelentését és nekil teljesített fáradságos munkájukért egyenkint 1500 korona tiszteletdíjat, a jövő időszakról kezdve pedig ezenfelül üléseinket 100—100 koronát állapítson meg az igazgató-választmány.

Elnök határozatilag kimondja, hogy az igazgató-választmány a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, az ellenőrzést teljesítő kiküldötteknek pedig a javasolt tiszteletdíjat megállapítja.

Pénzügyminiszter leirata a dohánybevéltási szakértők kinevezése tárgyában.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bejelenti, hogy a pénzügyminiszter egyesületünk előterjesztésére elhatározta, hogy a dohánybevéltésnél eddig alkalmazott u. n. közigazgatási biztosok helyett a gazdasági egyesületek által kijelölt és a GEOSZ. által kinevezett gazdasági szakértők és ezek helyettesei vegyének részt a dohánybevéltésnél a dohánytermesztő gazdák képviselőiben. A múlt esztendőben jelentést tett szólv ezen megbízott szakértők működéséről, amely intézmény az első esztendő tapasztalatai szerint is meglehetősen bevált. A folyó évben a pénzügyminiszter a múlt esztendőben megkezdett ezen intézkedést folytatván, ugyancsak az illetékes gazdasági egyesületeknek kijelölése alapján a GEOSZ. kinevezte az összes dohánybevéltő hivatalokhoz a gazdasági szakértőket és azoknak helyetteseit. Ezeknek neveit a pénzügyminiszternek bejelentettük, aki azt jóvá is hagyta. Kéri szólv az igazgató-választmányt, hogy ezen szakértők nevének felolvasását ez alkalommal mellőzze, miután a „Köztelek” legközelebbi számában e körülből 80-at kitevő névsor egész terjedelmében közlére tesz.

Az igazgató-választmány e bejelentést tudomásul veszi és a szakértők névsorának felolvasását mellőzi.

Megyei gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügye.

Szövetségi titkár ismerteti az igazgató-választmánnyal azt a mozgalmat, amely arra irányul,

hogy a vidéki gazdasági egyesületek titkárai és tisztviselői megfelelő nyugdíjban, illetve elhalálozás esetén özvegyi és gyermekellátásban legyenek részesíthetők. A vidéki gazdasági egyesületek titkárai oly tiszteletrenélő tevékenységet fejtenek ki a gazdasági egyesületek működésében, hogy méltán megérdemlik azt, hogy a gazdatársadalom, amelynek érdekében ezt a működést kifejtik, jövőjükön gondoskodjék. Szükség van erre azért is, hogy a vidéki gazdasági egyesületek titkárai és tisztviselői állásainak átmeneti állásoknak tekintessenek, hanem olyanoknak, amelyekben ők maguk jövőjüket, munkaképességüket pedig biztos segítségüket megelhetik.

Ennek következtében egy tervezetet dolgoztunk ki a vidéki gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíjbanak szervezésére. A tervezet szerint egy külön osztály alakítottunk a jelenleg működő gazdasági és erdő iszték nyugdíjintézetének kebelében. A biztosítás díja olyképpen volna fizetendő, hogy a fizetés 17¹/₂%-át tenné ki az évi hozzájárulás, amely akként fedezhető, hogy évenként 6%-ot az illető gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők fedezzenek, 6%-ot az illető gazdasági egyesület és 200 koronát, amely körülbelül 5¹/₂%-nak felel meg, hozzájárulasképpen adna a földművelésügyi miniszterium azon gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíjintézetéhez, akik a megalkuláskor ebbe az intézetbe felveendőek volnának. Számításunk szerint a kormányzat ezen hozzájárulása körülbelül 10.000 koronát tenne ki évenként. Ily módon biztosítható lenne az, hogy a vidéki gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők részére a megjelölt számú ok alapján 3000 korona agkori nyugdíj biztosítottatik 40 évi szolgálat esetén, azonkívül ha 10 éven belül elhalnának, özvegyüknek a biztosított nyugdíjösszeg 50% o a özvegyi járulék gyanánt és ennek 20% o a 18 éves kort be nem töltött gyermekek részére — egészen 4 gyermekig — gyermekellátási járulék gyanánt biztosítottatik. A kérdés tehát elsősorban magán a gazdasági egyesületeken fordul meg. A gazdasági egyesületi titkárokkal és tisztviselőkkel mi ezt a tervezetet ismételt értekezleteken megbeszeltük s a titkárok és tisztviselők maguk hajlandók a 6%-os hozzájárulást a magukéból fedezni. Amennyiben már most a gazdasági egyesületek is az említett indokokból kifolyólag hajlandók a fizetés 6%-át hozzájárulasképpen évenként megajánlani, akkor megvan az alap arra, hogy a földművelésügyi miniszterhez is fordulhassunk az iránt, hogy a gazdasági egyesületeknek és gazdasági egyesületi tisztviselőknek ezt az önkéntes áldozatát oly módon honorálja, hogy a maga részéről ezt az igazán csekély áldozatot azon nagy szolgálathoz képest, amelyet a vidéki gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők teljesítenek, ezek részére meghozza. Szólv ezeknek előterjesztése után azzal a javaslattal járul a végrehajtó bizottsághoz, hogy mondja ki a végrehajtó bizottság, hogy a maga részéről kívánatosnak és öhajtatónak tartja, hogy a vidéki gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők részére megfelelő módon nyugdíj és elhalálozás esetén özvegyi és gyermekellátási járulék biztosítottatik. Ebből a célból felhívja a Szövetség kötelekében lévő összes gazdasági egyesületeket, hogy a tervezetnek tárgyalása alapján a maguk részéről is hozzájáruljanak ezen határozathoz, a kötelekükben lévő gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíjintézetéhez szükségos 6%-os hozzájárulást ajánlják meg és végül kérje fel a végrehajtó-bizottság a földművelésügyi minisztert arra, hogy azon vidéki gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíjintézetéhez szükséges járulék gyanánt, akik a megalapításnál fogva e nélkül és belepél a nyugdíjintézetbe, évenként 200 koronával szintén járuljon hozzá ennek megvalósításához.

Az előterjesztést a végrehajtó-bizottság egyhangulag elfogadta.

Közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szélelő-titkár terjesztette elő ezután a közgazdasági szakosztály javaslatait az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet és a birtokrendezési törvény végrehajtására vonatkozó földmívelésügyi és igazságügyminiszeri rendeletek előadói tervezete tárgyában.

A végrehajtó-bizottság a közgazdasági szakosztály javaslataihoz hozzájárul s tudomásul vette a szakosztálynak legutóbbi ülésében történt újraalakulását, mely szerint elnökül *Zselénski Róbert* grófot, alelnökül pedig *Bathlyan István* grófot és *Emödy Józsefet* választotta meg.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály javaslatai.

Ügyvezető titkár előterjeszti, hogy az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály legutóbbi ülésében újraalakulván, elnökül *Teleki Arvéd* grófot, alelnökül *Hutya Ferencz* dr.-t és *Szemere Hubát* választotta meg.

Előterjeszti a szakosztály javaslatait a vásárlás törvényes szabályozása és az állami oltóanyagtermelés ügyében. (A szakosztály javaslatai a *Köztelek* 92. számában közzé voltak téve.)

A végrehajtó-bizottság a vásárlás törvényes szabályozása ügyében a szakosztály javaslatait elfogadja, az állami oltóanyagtermelés ügyében pedig rövid vita után, melyben *Jeszenszky Andor*, *Hutya Ferencz* dr., *Koppély Géza*, *Sierlán János*, *Inkey Pál* báró, *Hojos Miksa* gróf és *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár vettek részt, a szakosztály javaslatainak azon részét, amely a beoltott állatok biztosítására vonatkozik, nem fogadja el, hanem azon kívánságát fejezte ki, hogy az oltóanyagot az állam egységes és lehető olcsó áron hozassa forgalomba, az állatok elhullását bizonyos időre kártérítési kötelezettséggel válassza.

A földmívelésügyi és növénytermesztési szakosztály javaslatai.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a földmívelési és növénytermesztési szakosztály legutóbb tartott ülésében újraalakulván, elnökül *Cserháti Sándort*, társelnökül *Dessewffy Emil* grófot és *Kerpely Kálmánt* választotta meg.

Előterjesztette ezután a szakosztály javaslatait a burgonya levélfodrosodása ellen való védekezés és az amerikai lóhere- és luczernamag behozatalának megnehezítése érdekében. (A javaslatoik a „*Köztelek*”-ben egész terjedelmükben közzé voltak téve.)

A burgonyabetegségek ellen való védekezés ügyében előterjesztett szakosztályi javaslatra vonatkozólag *Outik Iván* földmívelésügyi miniszteri államtitkár felvilágosításul és a végrehajtó-bizottság megnyugtatójánul kijelenti, hogy a földmívelésügyi miniszter figyelmét nem kerülte el azon körülmény, hogy újabban a különböző burgonyabetegségek nagy mértékben terjednek s nagy károkat okoznak: utasította tehát szakközegeit a kérdés tanulmányozására és elrendelte a megfelelő védekezési intézkedéseket, egyben gondoskodott arról is, hogy 15.000 q. egészséges burgonyavetőgumó beszereztesse a gazdáknak beszerzési áron való kiosztás végett: ezen vetőgumó mennyiség tekintélyes része máris biztosítva van.

A végrehajtó-bizottság az államtitkár kijelentéseit köszönettel veszi tudomásul és a szakosztály javaslataihoz hozzájárul.

Az amerikai lóhere- és luczernamag behozatalának megnehezítése érdekében a szakosztály

által előterjesztett javaslatokat *Koppély Géza*, *Matta Arvéd* dr., *Sierlán János*, *Percezel Ferencz* és *Kodolányi Antal* felszólalása után a végrehajtó-bizottság elfogadta.

Az irodalmi és tanügyi szakosztály javaslatai.

Szerkesztő-titkár előterjeszti, hogy az irodalmi szakosztály legutóbbi ülésében újraalakulván, elnökül *Kodolányi Antalt*, alelnökül *Bernát Istvánt* és *Rodczky Jenő* dr.-t választotta meg.

Előterjeszti ezután a szakosztály javaslatait a gazdasági előadások tartása, a *Köztelek* Olcsó Könyvtár és a gazdasági szakkérdés ügyében. (A szakosztály javaslatai lapunk mai számában vannak közzétéve.)

A végrehajtó-bizottság az irodalmi és tanügyi szakosztály javaslataihoz hozzájárul.

Az ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály javaslatai.

Ipari szakosztályi titkár előterjeszti az ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály javaslatait a végrehajtási novella, a termelőknél hadseregellátási teendőkben való kioktatására vonatkozó tanfolyam, a szárított szeszmoslék kivételének megállapítása és a mértékhiitelesítésről szóló törvénynek és végrehajtási rendeletnek a gazdaközönségre nézve sérelmes alkalmazása ügyében (A javaslatoik a *Köztelek* 90. ik számában közzé voltak téve.)

A végrehajtó-bizottság a szakosztály javaslatait elfogadta.

A műszaki bizottság javaslatai.

Ügyvezető-titkár előterjeszti a műszaki bizottság javaslatait a nemzetközi motoros szántógépvásárlás rendezése és előkészítése tárgyában, melyekhez a végrehajtó-bizottság hozzájárul.

Tudomásul vett tárgyak.

A végrehajtó-bizottság a legutóbbi ülés óta beérkezett alábbi tárgyakat vette tudomásul:

Földmívelésügyi miniszter a hadi szükségletek Szerbiába és Montenegróba való kivitelének tilalmáról értesít.

Földmívelésügyi miniszter Zsolna székhelyei új felvidéki kirendeltség szervezéséről értesít.

Földmívelésügyi miniszter intézkedései a hazai gépipar pártolása érdekében.

Földmívelésügyi miniszter átirata a magyar komló minősége tárgyában.

Kereskedelemügyi miniszter a Bosznia-Bródon és Fiumén át behozott cukorrépaszeletpárlékra kedvezményes szállítást engedélyez.

Kereskedelemügyi miniszter leirata a takarmányszállítási díjkedvezmények tárgyában.

Mezőgazdák Szövetsége az OMGE. képviselőinek igazgatóságába történt megválasztását közli.

Osztrák-Magyar Bank Gyulafehérváron és Seps-Szent Györgyön bank-méllékhelyiséget létesít.

Igazgató kiküldetése a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet november 26-iki első közgyűlésére.

Az OMGE. belügyei.

Ügyvezető-titkár bemutatja a múlt ülésről felvett az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, amely a „*Köztelek*” lapban is egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére választmány az elnök ajánlatára *Matta Arvéd* dr. és *Emödy József* tagokat kérte fel.

Előterjesztés *Dessewffy Aurél* gróf lemondott elnöknek tiszteletbeli taggá való megválasztása és érdemeinek megőrkítése tárgyában.

Bujanovics Sándor elnök e tárgyban az alábbi indítványt terjesztette az igazgató-választmány elé:

Fejezze ki az OMGE. igazgató-választmánya, illetve a GEOSz. végrehajtó bizottsága *Dessewffy Aurél* grófnak az OMGE. elnöki állásáról való lemondása felett mélyen érzett őszinte sajnálkozását,

fejezze ki továbbá *Dessewffy Aurél* grófnak az OMGE. elnöki állásában kifejtett fáradhatatlan, buzgó és sikeres tevékenységéért hálás köszönetét és elismerését,

terjeszzen elő az OMGE. legközelebbi közgyűlése elé indítványt aziránt, hogy *Dessewffy Aurél* gróf az igazgató-választmány örökös tiszteletbeli tagjának megválasztassék. (Hosszantartó lelkes eljenzés.)

Az igazgató-választmány az előterjesztett indítványt egyhangulag elfogadta.

Tagsági ügyek.

Szegéd-titkár előterjeszti, hogy a múlt választmányi ülés óta új tagokul jelentkeztek:

Alapítók: *Baross Endre* (néhai *Baross Károly* alapítv. átruh.), *Bathlyan Lajos* gróf, *Elek Ernő* újnépi, *De Pottere Brunó*, *Kende Zsigmond*.

Évdijas tagokul: *Altörjai Dezső*, *Baróthy József*, *Barcza László* dr., *Barcsay Tamás*, *Bagi Antal* dr., *Bárkány Leó*, *Blasián Agoston*, *Beimel Sándor*, *Bornemissa Elemér* báró, *Bónis Béla*, *Boros Endre*, *Budur Sándor*, *Corzán Avendaró Béla*, *Ertl Miksa* dr., *Farkas Gábor*, *Fettick Ottó* dr., *Faltin Géza*, *Ferenecz Andor*, *Goldschmied József*, *Gulyás Ferencz*, *Horváth Béla*, *Horthy Szabolcs*, *Katona Zsigmond*, *Keltz Sándor*, *Klein Jenő*, *Kováts Kálmán*, *Kiss Sándor*, *König Andor*, *Közszeghy Béla*, *Kunzezer Béla*, *Láng József*, *Leidenfrost Ernő*, *Lestár István*, *Lonkai Géza*, *Lubinszky Ernő*, *Madurovics Alfréd*, *Mássay Lajos*, *Matolay Miklós*, *Mérey Ernő*, *Mezey István*, *Mihályi József*, *Pósz Béla* dr., ifj. *Pojtlák József*, *Pojtlák János* dr., *Puck Andor*, *Radványi Jenő*, *Reichenfeld Gyula*, *Rott Sándor*, *Seidl Miklós*, *Solyomy Lipót*, *Spett Ferencz* dr., *Schultheisz Jenő*, *Szilády Géza*, ifj. *Tarányi Ferencz* dr., *Turkovich József*, *Wellmann Oszkár* dr., *Wiktorin Ferencz*.

1909 január 1-től: *Domahidy Pál* dr., *Feldheim Emánuel*, *Folyfalvay székely* gazdák szövetsége, *Fried Manó*, *György Lajos*, *Havas Kálmán* dr., *Hatzinger János*, *Hirsch Imre*, *Irsay György*, *Kapisztory Ferencz*, *Kenese Ferencz*, *Knéif Ödön*, *Kovács Albert*, *Kuczka István* dr., *Lányi Mór*, *Lukovich Aladár*, *Nagel Marcell*, *Olasz Elemér*, *Pellet Gyula*, *Pilisly Nándor*, *Piller Dezső* dr., *Popovits Jenő*, *Poor Rezső*, *Simontsits Andor*, *Szapáry Lajos* gróf, *Szász Pál* dr., *Szilassy Béla*, *Tailán Dénes* báró dr., *Tausz I. Jenő*, *Tóth Gyula*, *Vaszary Mihály*, *Veésey Tamás*, *Wertheim Imre*, *Zulaegerszeg rend. tan. város*.

Az igazgató-választmány az újonnan jelentkezetteket a tanács javaslatára a tagok sorába felvette.

A múlt ülés óta elhunytak a tagok sorából: *Lederer Ignác* alapító, *egri Ehrlich Salamon*, *Strasser Zsigmond* és *Tahy István* évdijas tagok.

Az igazgató-választmány a tagok elhunytá felvett részvétét fejezi ki.

Védjegy **ASBESTPADLÓ** Védjegy
Krumholz-féle asbestpadlókészítő vállalat
SCHONFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS
LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen bézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójához burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt maris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektus-okkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

Külptek a tagok sorából: Antal Jakab, Bähr Gusztáv, Fleischer Antal, Heinrich Viktor, Kirchner Lajos, Krajsik András, Löwentritt Gyula, Papp János, Richter József, Spitzer Mór, Szaszaráth Ferencz, Zdráhal Gyula, Bekény Gyula, Boskowitz Sándor, ifj. Föltsek Károly, Jenner-Pasteur Intézet, Kövessy Ferencz dr., Lechner J. Ödön, Luby Béla, Perczel Béla, Rózsay Elemér, Szabó Elemér, Szabó László, Zechmeister Jenő, Burger István, Evva Lajos, Hanák Ferencz, Kende Sándor, Kristóffy József, Lipovniczky Gyula, Patyánszky Elek, Radvánszky Albert báró, Reiszig Alajos, Schwarz Miksa, Wirtschaftler Pál.

Törtelndők a tagok sorából: Gürtler Károly, Magyar csirokkipar r.-t., Tamássy József, Heller M. és társa, Lutter Alajos, Magyar Gazdák Csiroktermelő Szövetkezete, Vajda Jenő és Zöld József.

A mai taglétszám 367 alapító, 4018 évdiyas, összesen 4385 tag.

Az igazgató választmány végül elfogadta Kelevich Gyula grófnak azon indítványát, hogy a választmányi tagokkal a tárgysorozat kibocsátása után napirendre felvett tárgyak pótlólag lehetőség szerint közöltessenek.

A le nem tárgyal OMGE. ügyek napirendre tűzött tárgyait az igazgató-választmány az idő előrehaladottsága miatt a legközelebbi ülésen fogja tárgyalás alá venni.

Ezzel az ülés véget ért.

Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

(1908. november 26.)

Jelen voltak *Kodolányi* Antal elnökle alatt *Balogh* Elemér, *Brezovay* István, *Dubravszky* Róbert, *Forster* Kálmán, *Elek* Emil, *Elek* Ernő, *Horusitzky* Henrik, *Hutyra* Ferencz dr., *Károly* Rezső dr., *Keller* Gyula, *Kerpely* Kálmán, *Koppély* Géza, *Kosutány* Tamás dr., *Kovácsy* Béla, *Lóherer* Andor, *Mendl* Jeromos, *Meskó* Pál, *Nagy* György peremartoni, *Pirkner* János, *Popper* György, de *Pottere* Brunó, *Sebess* Dénes dr., *Szomjas* Lajos dr., *Szilárd* Ferencz dr., *Szily* Tamás, *Vörös* Sándor, *Vantsó* Gyula dr. szakosztályi tagok, a tisztviselők részéről: *Jeszzenszky* Pál ügyvezető-titkár, *Szilassy* Zoltán szövevényi titkár, *Krolopp* Hugó ipari szakosztályi titkár, *Mutschenbacher* Emil dr., *Fabricius* Endre és *Kovácsy* János segédtitkárak és *Buday* Barna szerkesztő titkár mint előadó.

A szakosztály újraalakulása.

Jeszzenszky Pál ügyvezető titkár előterjesztésére, ki a szakosztály megalakulására nézve az egyesületi tanács javaslatát terjesztette elő, a szakosztály elnökül egyhangulag *Kodolányi* Antal, társelnökül pedig *Bernát* István és *Rodiczky* Jenő dr. választattak meg.

Gazdasági előadások.

Előadó bemutatta az egyesület által a folyó évben rendezendő köztelki gazdasági előadások programját, melyek december 3-6-ig fognak megtartatni. A szakosztály az előadások programjához hozzájárult.

Előadó előterjesztésére a szakosztály az ideai vidéki gazdasági előadások programját a következőleg állapította meg:

Előadások rendeztetnek a helyi gazdasági egyesületekkel karöltve Nyírában a magyaróvári gazdasági akadémia, Nyíregyházán a debreczeni azd. akadémia, Iglón a kassai gazdasági aka-

démia és Esztergomban a keszthelyi gazdasági akadémia tanári kerának közbenjöttével.

Köztelek olvasó könyvtára.

Előadó előterjesztést tesz ezután a „Köztelek olvasó könyvtára” czimen a könyvkiadó vállalati bizottság által megindított népies gazdasági könyvtár előmunkáitól.

A bizottság a „Patria” nyomdavállalattal oly értelmű megállapodásra jutott, hogy a vállalat kötelezi magát az olvasó füzetes kiadványok saját költségén való kiadására s így az egyesületre a vállalkozásból semmi teher nem hárul. Az előkészítő munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy december és január havában már néhány füzet meg is fog jelenni.

A szakosztály az olvasó könyvtár megindítása tekintetében a könyvkiadó vállalati bizottság javaslatához teljes mértékben hozzájárult.

A gazdasági szakképzettség ügye.

Buday Barna előadó terjesztette ezután a szakosztály elé határozati javaslatát a gazdasági szakképzettség kérdésében, részletesen megindokolva javaslatainak minden egyes pontját.

Az előadó indokolása a „Köztelek” folyó évi 92. számában egész terjedelmében közzé volt téve.

Az előadói javaslatához előbb *Forster* Kálmán szólalt fel, aki elismeri a főiskola felállításának a szükségességét azon szempontból, hogy a földbirtokos-családok gyermekei és a közigazgatási tisztviselők megszerzhessék a magasabb gazdasági szakképzettséget, ehhez azonban elégséges egy fakultás felállítása is. Egy teljesen önálló gazdasági főiskola felállítása rendkívül költségsbe kerül, amit az állam anyagi ereje meg nem bírna. Ily irányban kéri, hogy a szakosztály állást foglaljon.

Szilassy Zoltán főelőlegesnek tartja az újabb állásfoglalást, mert a szakosztálynak és az egyesületnek e kérdésben már több ízben kifejezett határozott állásfoglalása van s ez az, hogy egy teljesen önálló gazdasági főiskola felállítását szorgalmazta több alkalommal a földmivelési kormánytól. Szólt hozzájárul előadó javaslatához, mely teljesen fedi az egyesületnek régebbi állásfoglalásait.

Hutyra Ferencz dr. teljes mértékben hozzájárul az előadói javaslatához: a gazdasági főiskola kérdésének olyatén megoldását, hogy a tudomány- vagy műegyetem kapcsolatában egy vagy két gazdasági tanszék állítsassék fel, célravezetőnek nem tartja, mert ily módon alapos ismeretekkel rendelkező egyéneket kiképezni lehetetlen. Maga részéről örömmel üdvözli az egyesület ez újabb kezdeményezését s a kérdés lehghelyesebb megoldása az, hogy egy nagyszabású gazdasági egyetem létesítésének különböző fakultásokkal egységes vezetés alatt.

Kodolányi Antal elnök szerint addig, míg a gazdasági főiskola felállítatik, a jogi egyetemen kellene létesíteni a gazdasági fakultást, ez azonban a kultuszminiszterium hatáskörébe, keretébe tartoznék.

Koppély Géza és *Pirkner* János szintén ama nézetüknek adnak kifejezést, hogy egy teljesen önálló gazdasági egyetem felállítására van szükség.

Károly Rezső dr. szerint a szakosztály mai határozata nem lehet más, mint az egyesület régebbi, ezirányu állásfoglalásának a megerősítése, hogy t. i. kívánatos a gazdasági főiskola mielőbb való felállítása.

Kerpely Kálmán hivatkozik a miniszteriumban tartott ankét állásfoglalására: az ott jelen

volt szakegyének mind a gazdasági főiskola felállításának szükségességét hangoztatták.

Szilárd Ferencz dr. érveket hoz fel a főiskola felállításának sürgőssége mellett; a mezőgazdasági tudományok magasabb nivóra emelésének föltétlen szükséges eszközeül az egyetem kínálkozik, a főiskolának nemcsak gazdasági, de társadalmi jelentősége is van s annak felállítását közigazgatási érdekek is támogatják.

Kodolányi Antal elnök olvasta fel még, ezután a javaslat 3-ik pontjára vonatkozó észrevételeit.

A szakosztály egyhangulag a következő javaslatokat fogadta el:

1. Elodazhatatlanul szükségesnek tartja a mezőgazdasági főiskola felállítását a felsőbb fokú szakoktatás betetőzéseként.

2. Előterjesztést tesz a miniszteriumokhoz, hogy a gazdasági szakképzettségnek a központi közigazgatás magasabb fokozataiban is helyet biztosítsanak, amint ezt az 1883. évi I. t.-cz. 5. §-a lehetővé teszi.

3. Felhívja a Földhitelintézet s egyes nagyobb intézmények figyelmét szakképzett gazdák alkalmazására.

4. Felhívja a földmivelésügyi miniszter figyelmét arra a kívánságra, hogy a mezőgazdasági közigazgatás reformjában egyes központi és járási vármegyei tisztségek betöltésénél a mezőgazdasági kvalifikáció kikötessék.

5. Felkéri a kormányt az 1883. I. t.-czikk novelláris kiegészítésére oly irányban, hogy mindazon törvényhatósági és r. t. városokban és községekben, melyek nagyobb mezőgazdasági birtokkal rendelkeznek, csakis szakképzett gazdákat választhatnak gazdasági tanácsnokul.

Végül még az előadó terjesztett elő jelentést egyes beérkezett folyó ügyekről s ezzel az ülés véget ért.

Tejgazdasági bizottság ülése.

(1908. december 3-án.)

Jelen voltak: *Sierbán* János elnökle alatt *Bogdányi* Mór, *Fotick* Ottó dr., *Koppély* Géza, *Tóthay* Pál, *Szily* Tamás bizottsági tagok; az egyesület tisztviselőikara részéről *Rubinek* Gyula igazgató, *Szilassy* Zoltán szövetségi titkár, *Kovácsy* János segédtitkár és *Jeszzenszky* Pál ügyvezető-titkár mint előadó.

Kimentettek magukat *Herteleny* Ferencz, *Gad* Gaszton és *Inkey* Pál báró.

Sierbán János elnök megnyitja az ülést és felkéri az előadót előterjesztésének megtételére.

Földmivelésügyi miniszter leírata a bizottság anyagi támogatása ügyében.

Jeszzenszky Pál előadó előterjeszté, hogy a bizottság határozatából kifolyólag feltérjesztést intéztünk a földmiv. miniszterhez és kifejtettük, hogy a nemzetközi szövetség alapszabályainak megváltoztatása folytán szükséges, hogy a mi bizottságunk is a szövetség kebelében érdemlegesebb tevékenységet fejtsen ki, aminek előfeltétele az, hogy bizonyos anyagi eszközök felott rendelkezünk, amelyekkel ezideig a bizottság egyáltalán nem rendelkezik. Ennélfogva kiszámítottuk, hogy körülbelül mennyire rughatnak azok a költségek, amelyekre évenként szükség volna és azt 2000 koronában preliminarva, felkértük a földmivelésügyi minisztert, hogy sziveskedjék ezeket a költségeket rendelkezésünkre bocsátani. Együttal felajánlottuk a miniszternek azt is, hogy a kormánynak hivatalos ügyekben a legkészségesebben adnánk véleményt. Beadványunkra

A kontinens legmodrabb és legmunkaképesebb

CZEMENTCSEREPGEPEI,

sajtól s aczeformál, mindenféle czementáru készítésére. Valódi czementfestékek közvetlen Angliából.

SZÁNTÓ és BECK mérnök

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemban lévő talapok megtekinthetők az ország minden részében

BB és

ó, miért is
gai miatt
atra szol-
búrsólva.

a földmivélsügyi miniszter tudatja, hogy hajlandó a bizottság költségeit megteríteni olyan módon, hogy az OMGE. ezeket a költségeket előlegezze és ő azután keltő számlákkal igazolt elszámolásra ezeket a költségeket vissza fogja iteni. Tudja egyúttal azt is, hogy a jövőben a bizottságot, mint hivatalos véleményező testületet a tejjzdaságot érintő fontos kérdésekben meg fogja hivatgatni. Szólok kéri ezeknek heyesítő tudomásulvételét. Mivel pedig ezeket a költségeket esősorban azért kértük a minisztertől, hogy a bizottság teljesítse azt a feladatot, amely reá, mint a nemzetközi tejjzdasági szövetség egyik tagjára hárul, vagyis hogy minden mozgatóról, mely az országban a tejjzdaság terén észlelhető, részletes jelentéseket készítsen és küldjön be lehetőleg évenként a Brüsszelben székelő szövetségnek, ennél fogva kéri szólok a bizottságot, hogy határozzon afelől, hogy mi módon és kik által készíttessenek el ezek a jelentések.

A bizottság elhatározta, hogy Koerfer István dr. és Tolnay Pál bizottsági tagokat kéri fel a jelentések elkészítésére.

Schweizerischer Bauernverein átirata a tej és tejtermékek árjegyzése tárgyában.

Előző jelemti, hogy a Schweizerische Bauernverein-től egy átirat érkezett ma az egyesülethez, amelyben arról értesít, hogy az akciókat indítottak minden néven nevezendő tej- és tejtermékek nemzetközi árjegyzésének letétele. Azt mondja neveit egyesület, hogy ezidőszakra a tej és tejtermékek árjegyzése kizárólag a kereskedelem kezében van és az esetleg a saját érdekeinek megfelelően publikálja azokat. Egyrészt ezeknek ellenőrzése szempontjából, de másrészt különösen abból a szempontból, hogy kitanjék, hogy a piacra elért árat szemben a termelő, mint olyan, árujárt ab tera estesi hely mint kap, ö-szegyártandóak véli a Schweizerische Bauernverein ezeket az árákat. Azonkívül jelentéseket kér minden országból, lehetőség minél kisebb vidékekről minél számosabb jelentést, a takarmánytermékekről, nevezetesen a széná és a mestereségek takarmányoknak terméseredményéről, azután a tej és tejtermékek piacára vonatkozóan és exportjáról. Ezt az adatgyűjtést bizonyos szempontból nem tartja szólok a legfőbb jelentéseket a tej és tejtermékek áráról, amelyek majd akkor fognak publikáltatni, amikor már a vonatkozó áraparok a mi tő. De ennek dacára mégis van bizonyos jogosultsága ezen adatgyűjtésnek, amennyiben ezek fognak valamelyes szempontot nyújthatni az egész piac alakulásának megítélésére és másrészt a rá vonatkozólag is, hogy visszamenőleg mi volt a tejtermékek piaca ara Európá bármely nagyobb piacon s összehasonlítható lesz, hogy ugyanazon időben mit kaptak valamely tejtermékért az egyes országok termelői.

A nevezett egyesület úzzal a kérelemmel fordult hozzánk, hogy mi öket ezen 1909-ben megindító akcióban támogassuk, olyképpen, hogy e célra készült kérdőíveket kitöltve, négyedeként hozzájuk beküldjük. Szólok abban a véleményben van, hogy mi az ország s tejjzdasági felügyelőséggel karöltve alapítsuk meg azokat a szerveket, testule öket és maganokat, akik e jelentések beküldésére alkalmasak volna és az adatgyűjtést ezek révén szervezzük idebuz.

A bizottság beható vita után úgy határozott, hogy az országos tejjzdasági felügyelőség a kijelölendő testületre-től és magánosó tól hivatból gyűjtsse össze a jelentéseket s a tejjzda-

sági bizottság kiegészítve azokat, küldje be a Schweizerische Bauernverein-nak.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Tenyészállatvásárrendező-bizottság ülése.

(1908. december 4.)

Jelen voltak *Pirkner János* elnökle alatt: *Elek Ernő*, *Köhler Albert*, *Küszler Henrik*, *Lubits Adolf*, *Mayer Pal*, *Mesko Pal*, *Nagy György*, *Sági József dr.*, *Sierban János*, *Szily Tamás*, *Wellmann Oszkár dr.* bizottsági tagok, a tisztviselők részéről *Jeszenszky Pal* ügyvezető-titkár, *Kovácsy János* segédutkár és *Murányi Nandor* törzskönyvvezető.

Pirkner János, a rendező-bizottság elnöke, üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja. Előterjeszi, hogy a bizottságot azért hívta össze, határozzon azránt, vajjon az idei tenyészállatvásár a szokásos időben tartassék-e meg, vagy pedig azon országos állatkiállítás-al együttesen-e, mely 1909. nyarán fog rendezetni. A magyar királyi kormány meghívására ugyanis 1909. június havában a Brüsszelben székelő nemzetközi tejjzdasági szövetség IV-ik kongresszusának színhelyéül Budapestet tűzte ki s a földmivélsügyi miniszter e kongresszus sikerét minden módon anyagilag és erkölcsileg is előmozdítani kívánja, evégből elhatározta a kongresszus időtartama alatt egy országos állatkiállítás rendezését. A földmivélsügyi miniszter az OMGE-t kérte fel arra, hogy a június havában tartandó országos tenyészállatkiállítást rendezni sziveskedjék. Megfontolandó tehát az a kérdés, vajjon az egyesület a nagy kiállítást is rendezze-e és egyúttal a szokásos tavaszi tenyészállatvásárt is megtartsa-e. Az OMGE. a tenyészállatvásárnak az országos kiállítással való összeolvastását véli leghelyesebbnek, úgy hogy a kiállítás vásárral hozassék kapcsolatba. A kérdés illető megoldását kívánatossá tette az is, hogy a földmivélsügyi miniszter, miután a kiállításra nagyobb összeget adományoz, esetleg nem volna azon helyzetben, hogy az egyesület szokásos tavaszi tenyészállatvásárdjazzási céljaira az adományozni szokott államsegélyt is megadhassa. Kéri szólok tehát a bizottság határozatát, vajjon az úgy illető megoldásába belenyugodni méltóztatik-e.

A rendező-bizottság egyhangulag elhatározza, hogy a tavaszi tenyészállatvásárt a szokásos időben nem tartja meg, hanem a nemzetközi tejjzdasági kongresszus kapcsolatában rendezendő országos tenyészállatkiállítás keretébe vonja be, mely ekként díjazással lesz egybekötve.

Ezzel az ülés véget ért.

Az 1909. évi országos tenyészállatkiállítás rendező bizottságának ülése.

(1908. december 4.)

Jelen voltak *Szell Kálmán* elnökle alatt *Pirkner János* b. alelnök, *Bujanovics Sándor* és *Pallavicini Ede* örgróf, az OMGE alelnökei, *Baqary Kálmán*, *Barta Ödön*, *Blante Jenő*, *Bujanovits Gyula*, *Deminger Imre*, *Elek Ernő*, *Esterházy Moricz gróf*, *Engel Hermann*, *Fenyvesy Adolf*, *Förster Elek*, *Günther Ferencz*, *Hannikffy Pál*, *Herold Lenárd*, *Hreblay Emil*, *Honos Miksa gróf*, *Hoffner Albert*, *Horváth Jenő*, *Jajicza István*, *Jeszenszky Andor*, *Koritsansekü János*, *Kornstein Hermann*, *Kovácsy Béla*, *Köhler Albert*, *Kühne Károly*, *Küszler Henrik*, *Lovatic László*, *Lubits Adolf*, *Löherer Andor*, *Lukovits Aladár*, *Mayer Emil*, *Mayer*

Pál, *Matta Árpád dr.*, *Melegh Béla*, *Mesko Pal*, *Misterovits Ivan*, *Molnár Jozsef*, *Nagy György*, *Nyegre László*, *Fajcs Gyula dr.*, *Perceel Ferencz*, *Piller Kálmán*, *Pukovics József*, *Salgó József dr.*, *Sierban János*, *Somssich Andor*, *Somssich László gróf*, *Somssich Miklós gróf*, *Tolnay Pal*, *Tölg Gyula*, *Tölg Miklós*, *Törley Balint*, *Ujhelyi Imre*, *Vépy-Vogronics Ödön*, ifj. *Wellmann Oszkár*. Az egyesület tisztviselő-kara részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Krológ Hugó* ipari szakosztályi titkár, *Mutchenbacher Emil* dr. és *Fabrizius Endre* segédutkárok, *Jeszenszky Pál* előadó, a kiállítás főtitkára, *Kovácsy János* és *Murányi Nandor*, a kiállítás titkárai.

Szell Kálmán: Üdvözi a megjelenteket s kijelenti, hogy az OMGE. igazgató-választmányja azon kérésének, hogy az országos állatkiállítás szervező-bizottságának elnökségét elvállalja, készséggel tett eleget; megköszöni a bizottsági tagoknak, hogy ily nagy számmal szivesek voltak az ülésen megjelenni s ezáltal dokumentálták azt, hogy atértek az egyesület választmányának azt a törekvését, hogy a jövő évben a nemzetközi tejjzdasági kongresszus alkal-mával rendezendő országos állatkiállítás sikere okvetlenül biztosítandó. Sajnos, a lefolyt év viszonyai olyanok voltak, melyek nem nagyon kedveznek a kiállítás sikerének és nagy áldozatot fog követelni tenyésztoinktól, hogy a világ előtt az ország állattenyésztését méltóan bemutassák. Meg kell azonban az áldozatokat hoznunk azért, mert méltóan kell bemutatnunk állattenyésztésünket akkor, midőn Európa minden államából ide fognak seregleni, főként a keleti államokból, ahova hivatva vagyunk a közel jövőben állatkiállításunkkal gravitálni. Az OMGE. elhatározta, hogy a szokásos tenyészállatvásárt az idén előzőleg nem fogja megtartani, ami helyes is. Kéri a jelenieöket, elismerk-e ezen országos tenyészállatvásárkiállítás rendezésének szükségességét s ha igen, vállalják-e annak rendezését? (Igen!) Az országos tenyészállatkiállítás rendező-bizottságát ennek alapján megalakultnak jelenti ki s felkéri a kiállítás főtitkárát előterjesztéseinek megtételére.

Löherer Andor: A bizottság tagjai nevében üdvözi az elnök Ö Exzellenzciáját és köszönetet mond azért, hogy ezen bizottság nagy faradtsággal járó elnöki tisztét elvállalni szives volt.

Szell Kálmán elnök: Melegen köszöni a szives szavakat s mint szenvedélyes gazda és egyúttal állattenyésztő minden időben teljesen szolidárisnak érezte magát Magyarország gazdaközönségével annak minden ügyében s ezen kiállítás ügyét is egyszerűtettel fogja szolgálni. (Éljenzés.)

Jeszenszky Pál előadó főtitkár: Amint az elnök ur Ö Nagyméltósága jelezni szives volt, a földmivélsügyi miniszter, azon alkalomból, hogy a jövő év június havában egy nemzetközi tejjzdasági kongresszus tartatik itt Budapestben, felkérte az OMGE-t egy nagyobb szabású országos állatkiállítás rendezésére azon célból, hogy Magyarország állattenyésztését méltóan mutassuk be a kongresszusra jövő nagyszámú külföldieknek. Sajnos, a földmivélsügyi kormány által rendelkezésre bocsájtott eszközök meglehetősen szerények arra, hogy egy nagyszabású állatkiállítás rendeztessék és így kényszerítve vagyunk azt szűkebb keretekben rendezni. Az anyagi eszközeink szerint 600 darab szarvasmarhára, 1000 darab sertésre és juhra terjedő kiállítást rendezhetünk csak, költségünk nagyobb keretekre terjedőleg nincs. Szólok gondolkozott azon, hogyan lehetne a költségek emelése nélkül a kereteket tágítani és hazánk

VILLAMOS ERŐÁTVITEL, VILÁGÍTÁS, CSILLÁROK.
 Tervez és épít 1876 óta.
DECKERT és HOMOLKA
 ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
 BUDAPEST.
 Tervez és épít 1876 óta.
 Kérjen referenziajegyzéket.

állattenyésztését tekintélyesebb számban bemutatni. Erre egy mód kínálkozik s ez az, hogy Magyarország 8-10 leghíresebb állattenyésztője felkértenék, hogy saját költéségén emelendő istállóikban mutasson be 30-30 darabból álló kollekeziót. Miután egy db szarvasmarha után a térdj 10 koronában lesz megállapítva, amivel szemben a külön istállók építése darabonként körülbelül 17 koronába kerülne, tehát ha valamely tenyésztő külön istálló építésére vállalkoznék, ez az illetőre nézve alig 200-210 korona több kiadást okozna. Egy további mód volna az, hogy karámokban a magyar fajta szarvasmarhát is bemutatassuk, amely iránt kétségkívül jelentékeny érdeklődés nyilatkozik meg a külföld részéről. E két módus révén az eredetileg 600 darab szarvasmarha bemutatására tervezett kiállítás könnyű szerrel s költségemelés nélkül volna 1000-1000 darabra emelhető.

Felmerül a kérdés, hogy hol tartassék meg ezen kiállítás. Más terület nem igen áll e célra rendelkezésre mint a Tattersall, melynek istállóiban azonban nem alkalmasak nagyobb kiállítás tartására. Ezért a kiállítás a Tattersall külön lovaglopályáján emelendő ideiglenes istállóban volna megartandó. A kiállítás időpontja természetesen kötvé van a kongresszus idejéhez s erre nézve szóló javaslatja, hogy a kiállítás idejét június 6-10-ig terjedőleg méltóztassék megállapítani. A következő proposíciót terjeszti a bizottság elé: Mondja ki a nagy rendezőbizottság, hogy:

1. A kiállítás a Tattersall telepén rendeztesék, gépkiallással kapcsolatosan.
2. A kiállítás június 6-10-ig tartassék meg.
3. A kiállítás a Nagel cég által emelendő külön ponyvaistállóban tartassék meg, mívegből nevezett céggel a szerződés összesen 9, még pedig 600 db szarvasmarha és 500-500 db juh és sertés befogadására alkalmas istálló emelésére megkötendő. A cégnek fizetendő összeg 15.000 K., melyért az istállók építésével, felszerelésével és lebontásával kapcsolatos összes munkálatokat teljesíteni tartozzék.
4. Hogy a kiállítás — külön istállók építése és karámokban magyar fajta szarvasmarha kiállítása által — költségemelés nélkül nagyobbítás ék.
5. Hogy a kiállítás sikerének biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszter által adományozandó díjakon kívül magyarosok által adományozandó díjak megszerzése érdekében a szükséges lépések megtéteessenek.

A kiállítás sikere érdekében már eddig tett intézkedésekről főtitkár a következőkben számol be:

Megállapodás történt a Tattersallal, hogy a szükséges területet 500 K. díj ellenében rendelkezésre bocsátja. Előzetes felhívás intéztetett a tenyésztőkhöz, névre szólólag is és a „Köztelek” útján is, a kiállítás iránt való érdeklődés felkeltése végett, aminek eredményeként már eddig is 25 tenyésztő 180 db szarvasmarhát, 100 darab juhot és 140 db sertést jelentett be. Felkértek a Magyar kir. Államvasutak a vasúti rakodónak engedélyezése végett. A fővárosnál bejelentették a kiállítás megtartását és felkértük, hogy a díjazásra engedélyezni szokott ezer koronát 2000 koronára emelje fel, amely kérelemnek a főváros eleget is tett. Felkértük az állattenyésztési felügyelőket, mint erre legilletékesebb faktorokat, hogy a kiállítás sikere érdekében kellő akciózt indítani sziveskedjenek.

A legközelebbi teendők, melyekre nézve a bizottság jóváhagyását kérjük, a következők: Felhatalmazás adása a Nagel-céggel szer-

ződés megkötésére a ponyvaistállók használatára ügyében. A kiállítás szabályzata, bejelentési ivatek és újabb felhívások szétküldhetők legyenek s hogy a kiállításon való részvételre a gépgyárosok is felkértessek. Magánosok és testületek felkérendők díjak adományozására. Nagyobb tenyésztők felkérendők külön istállók felállítására, míg a gazdasági egyesületek az iránt kérendők fel, hogy a kiállítás sikere érdekében propagandát kifejtteni sziveskedjenek. A földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez felterjesztés intézendő szállítási és utazási kedvezmények adása és az allatrakodó engedélyezése iránt, a pénzügyigazgatósághoz pedig az állatok fogyasztási adómentes kezelése végett. Felkérendők a földművelésügyi miniszter, hogy a kiállításra hívja fel a szomszédos keleti államok gazdaközösségeinek figyelmét hivatalos uton s egyúttal felkérendők a miniszter arra is, hogy a kiállítás alkalmával az állami birtokok tenyészanyagát bemutatni sziveskedjék.

Pallavicini Ede örgróf indítványozza, hogy a kiállítás alkalmával szépen fejlődő igáslótenyésztésünk is bemutatassék, mely célra a Tattersall istállóit lehetne felhasználni.

Piller Kálmán azt kifogásolja, hogy a kiállításra felhozható állatok száma korlátozzatik. A kis tenyésztők a kontemplált tíz korona térdiját nem bírják megfizetni, pedig kívánatos volna, hogy ezen a kiállításon a népies tenyésztés is bemutatassék. Kérdi, hogy miért kell a kiállítható állatok számát korlátozni s miért kell a térdijakat a tervezetben jelzett összegekben megállapítani.

Jeszenszky Pál főtitkár részletes tájékoztatóval szolgál a bizottságnak a kérdés előzményei tekintetében. A földművelésügyi miniszter, miután a tejjgazdasági kongresszus jelentékeny áldozatokat igényel, 40.000 koronánál nagyobb összeget nem volt hajlandó a kiállítás költségeire engedélyezni. Ez összegből 17.000 kor. használtatik fel díjazásra, a fennmaradó összegből még 8000 korona levonásba hozandó az OMGE.-nak tenyészállatvásár elmaradó jövedelme fejében adandó kártalanításra, ugy hogy az országos állatkiallást voltaképpen 15.000 korona államsegéllyel vagyunk kénytelenek rendezni, amely összeg éppen csak a Nagel cégnek az istállók emelésére fizetendő összeget fedezi. Lehetetlen tehát a térdijakat kisebb összegekben megállapítani, mert különben lehetetlen a költségeket előteremteni, melyek a kiállítás rendezésével járnak. De lehetetlen egyúttal több állatra istállókat emeltetnünk, mert erre fedezetünk nincs s így a numerus klaususon nem változtathatunk, csakis a javasolt külön istállók és karámok emelése révén. Szó a szintén osztja azt a nézetet, melyet Piller kifejtett, hogy a nagytenyésztők anyaga mellett a népies tenyésztés is feltétlenül bemutatassék.

Löherer Andor abban a véleményben van, hogy a kiállításra hozandó sertések és juhek száma csökkentendő és a szarvasmarhák létszáma emelendő.

Sierbán János szerint a kiállítás sikerének sarkpontja a numerus claususban rejlik. A bejelentési határidőt nem volna ki április 15-re, mert ily módon a kiállítás sikere veszélyeztetve lenne. Szó a inkább a térdijakat emelné s a bizottság fenntarthatná magának a jogot, hogy a népies kiállítás javára a térdijakat elengedhesse vagy pedig leszállíthassa. Nem járul Löherer azon indítványához, hogy a szarvasmarhakiállítás előnyére csökkentessék a juh- és sertéskiállítás.

Pirkner János szerint a sertés- és juhkiállítás ez alkalommal már csak azért sem csökkentendő, mert a kiállítás a nemzetközi tejjgazdasági kongresszus alkalmából rendeztetik a célból, hogy a külföld a kapcsolatos tenyésztési ágazatokat is megtekinttesse. A magyar fejlődő tejjgazdaság is bemutatásra kerül, sőt a kiállítás keretét ki kellene terjesztetni aivalyok bemutatására is s be kellene mutatni ezek erdélyi és dunántúli jellegét. Ami a népies tenyésztés bemutatását illeti, szerinte elegendő volna, ha egy-egy vidék népies tenyésztése 10-15 darabból álló kollekezióban mutatnánk be, melyet a gazdasági egyesületek valogatnának ki területük népies tenyészeteiből s hogy ennek költsége a kistenyésztőket ne terhelje, a gazdasági egyesületek felkérhetnék a földművelésügyi minisztert, hogy a népies díjazások megejésére engedélyezni szokott államsegélyeket az idén nagyobb összegben bocsássa rendelkezésükre és fölterjesztéseikben azon kérelmüket is kifejezhetnék, hogy az állatdíjazásra engedélyezni szokott államsegély egy részét az idén e célra fordíthassák.

Paizs Gyula a bejelentési határidőt február 15-ére javasolja megállapítani.

Molnár József szintén ugy képzeli el a népies tenyésztés bemutatását, hogy a gazdasági egyesületek maguk válogassák ki a felhozandó anyagot. A kiállítás e részének sikere biztosítható a Pirkner által formulázott módon s abban a véleményben van, hogy a földművelésügyi miniszter nem fog elzárkózni a gazdasági egyesületek ama kérelmének teljesítése elől, hogy az állatdíjazásokra adott összegek bizonyos hányadát a kiállításon a népies tenyészetek bemutatásának költségeire fordíthassák. Főkérendő az OMGE. is, hogy e tekintetben a földművelésügyi miniszternél támogassa a gazdasági egyesületek kérelmét.

Günther Ferencz szerint a kiállításon a törzs tehenészetek is bemutatandók volnának s külön elbírálandók volnának a kistenyésztők, a közép- és nagybirtokosok állatai. Szerinte a kiállítás a teteménységességgel bemutatására is suly helyezendő.

Elők ezután kimondja a bizottság határozataként, hogy a főtitkár által előterjesztett javaslatok egyhangulag elfogadjatnak s a tervezet kiegészítendő Pallavicini Ede örgróf javaslatával, hogy t. i. a kiállításon az igáslótenyésztés is bemutatassék, valamint Pirkner azon indítványával, hogy a bivalytenyésztés bemutatása is felvétessek a kiállítás keretébe. Felkérendők továbbá a földművelésügyi miniszter, hogy az állami tenyészetek anyaga a kiállításon bemutatassék, valamint hogy a kiállításon a törzs tehenészetek is bemutatassanak; a kistenyésztők tenyészanyaga pedig a gazdasági egyesületek által beható vizsgálat alapján választassék ki és hozassék a kiállításra. Felkéri a bizottság az OMGE. választmányát, hogy a gazdasági egyesületek által a földművelésügyi miniszterhez a népies tenyészetek bemutatása ügyében írt felterjesztéseket támogatni sziveskedjék. A kiállítás bejelentési határidejét a bizottság február 28-ában állapítja meg.

Főtitkár előterjesztette ezután a kiállítás költségvetését, melyhez a bizottság egyhangulag hozzájárult s felhatalmazta a 9 tagból megalakított végrehajtó-bizottságot a további teendők végzésével.

Ezzel az ülés véget ért.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködés fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földberlő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezetek vagy gazdaszövetkezetek alakít. Aból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvétel és eladási szándékokat. AKI tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetegnél. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenként kétszer megjelenő folyóirat. Érdijas tagok évi 2 koronával is be lehetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

A földmivelési érdekképviseletről.

Evtizedek óta érezzük ennek hiányát, hosszú idő óta tárgyaljuk annak szükségességét és kongresszusokon, nagygyűléseken határozatot határozatra hozunk, sürgetve mielőbb életbe léptetését. Mi, akik a gyakorlati élet mezéjén évtizedek óta faradhatlanul, önzetlenül dolgozunk, küzdünk hazánk közgazdasági fejlődésének előmozdítása érdekében és közvetlenül tapasztaljuk az érdekképviselet óriási hiányát, mi, kik nap-nap után azt látjuk, hogy bármennyire is szeretnénk az egészségtelen természetellenes irányt mezőgazdaságunkban, földmivelő népének széttagoltságában rejlő fejlettségét, maradiságát előnyösebben megváltoztatni, mélyen fejszóhajtottunk és rajongó örömmel fogadtuk földmivelésügyi kormányunk bölcs vezetőjének igazán önzetlen magyar érzelmének megnyilatkozását, hogy a várva-várt legmagasabb intézmény, a Rubinek és Bernát szaktudósaink által hazánk viszonyaihoz mérten legbölesebben kidolgozott és összeállított törvényjavaslat alapján, rövid időn belül, törvényerőre fog emelkedni.

Azt hittük és teljes joggal, hogy azt a javaslatot, amelyet hazánk — ezen téren — két kimagasló férfi bölcsen megfontolva készített, minden magyar gazda az ország egész vonalán végig ujjongó örömmel fogja magáénak tenni és teljes erővel megragadni az alkalmat, hogy az mihamarabb a magyar parlament magyar érzelmeivel megpecsételve törvényerőre emelkedjék.

A vármegyei gazdasági egyesületek nagy többsége a tervezetet alaposan megtárgyalva örömmel elfogadák és siettek hálájuk kifejezésével odahatni, hogy az oly régóta várt legmagyarabb törvény jótékony hatását legrövidebb idő alatt földmivelési érdekeink felvirágoztatására éreztetni is fogja.

És ma mit látunk? Azt, hogy amikor az ország szívében, a központban, a tömörített országos óhajnak kellett volna a legrokonszenvesebb módon megnyilatkozni, sőt kihasználni az alkalmat, hogy legsürgősebb tempóban ezen bölcsen összeállított javaslat törvényerőre emeltesék, ismét csak — bár remélni merjük — rövid időre, de halasztást szenvedett.

És ha boncsolás alá vesszük azon felhozott érveket, amelyek a hátráltatást előidézték, bizony nem érdemesek arra, hogy ezen nagy művet, ezt a nemzeti intézményt csak egy percze is megakaszszák. Ilyen nagy dolog elérésénél nem szabad vidékekre oszladozni, nem szabad féltékenykedni és még kevésbé volna szabad anyagi kicsinykedésekkel előtérbe lépni.

Vannak ma már az országban, hála a gondviselésnek és egyes lelkes vezetőknek, hatalmas és kimagasló vármegyei gazdasági egyesületeink: de nem szabad szem előtt tévesztetni azokat sem, amelyek még szerény viszonyok között tengődnek, de amelyek Magyarország szempontjából igen nagy szükségét képeznek arra, hogy működjenek és előre törjenek. Nem szabad egymást lenézni, mert hiszen a szent ezél közös. Nemesak a gazdag vármegyékben akarjuk azt a szent földet termékenyebbé és a magyar embert boldogabbá tenni, hanem közös célunk ezt a szép hazát magyar kéznek biztosítani.

Könnyű egy anyagilag hatalmas vármegyében gazd. egyesületet fenntartani, gyámolítani, de annál nehezebb azt egy szegény, mostoha viszonyok között tengődő vármegyében iükte-tésre ébren tartani. Pedig ugyebár ennek a magyar embernek épp oly joga élni és boldogulni és még nagyobb a szüksége gyámkodó kezek támaszára.

És itt láthatjuk kifejezve a földmivelési kamarák felállításának feltétlen sürgős szükségét! Aki a magyar gazdatársadalom fejlesztését, tömörítését és boldogulását szíven hordja, annak az egész országra kiható látáskörrel kell bírnia. Ne legyünk már előre féltékenyek, hogy mely vármegyének lesz jövőben kamarája. Ne

kössük ki előre azt sem, hogy kik legyenek azok a férfiak, akik a központot fogják képezni. És még kevésbé legyünk szűkeblűek azokra a fillérekre, amelyekre megadótatásunk bennünket szorítani fog.

Itt az ideje, hogy a magyar gazda végrevalahára már a saját érdekét is szolgálhassa; de ezt csak akkor fogja elérni, ha vezető-férfiubizik, azoknak intő szavára hallgat és dolgozik.

Ne tévesztjük össze a vármegyei gazdasági egyesület működését a kamarák fennhatóságával, mert ezen két szervezetnek kétféle a feladata, bár céljaik egy irányban haladnak. Kamarák nélkül a gazdasági egyesületek legnagyobb részét tekintve, súlytalanok, a kiűzött céljaik elérésére erőtlenné és legtöbb esetben tevékenységük meddő. Legtöbb esetben a vezetőférfiak személyes összeköttetéseitől, befolyásától függ az egyesület existenciája, gyakorlati működése. És ott, ahol ez minden tekintetben ki nem domborodik, a legnagyobb önzetlenség sem képes erőt gyűjteni.

Ezen egészségtelen állapotnak orvoslását várjuk és látjuk a kamarák működésében. A kamarák már tágabb körben fogják működésük hatáskörét megállapítani és nem fogják az egyes kis vármegyéket figyelmen kívül hagyni; az összkamarák pedig a kellő anyagi és szellemi erővel rendelkezve, jótékony, igazságos hatást fognak gyakorolni szegényre, gazdagra egyaránt.

Jelenleg a legtöbb szegény vármegye több százalékre rugó pótdadót vet ki oly intézményekre, amelyek közvetlen jó hatást éppen a földadózóra nem gyakorolnak és mégis fizetni kénytelen, mert a vármegyének megiszavazták. Tehát nem lehet teher az az 1% többlet, amelyet a magyar föld többszörösen visszkap és életét erőteljesen a mezőgazdaság vezető szervezetébe, a gazdasági egyesületbe. Hiszen ha csak néhány lépéssel viheti előbbre a gazda érdekét, már a közgazdaság emelkedik és a vármegyének azonnal kamatostul térül vissza az az 1% pótdadó.

A kisember azt az 1%-ot meg nem érzi, a nagy uradalmak pedig, akiknél számszerint mégis feltűnő összeget reprezentál, ne féljenek ezen többlettől; mert ha a közgazdaság körzetében emelkedik, éppen oly arányban emelkedik a birtok értéke és annak jövedelmezősége.

Ezen kérdésben hasábkra valót lehetne összeszedni és bizonyítani, hogy mily elodázhatatlan szükségét képez a magyar föld megmentésére a földmivelési kamarák sürgős felállítása és azoknak minél gyorsabb működésének megkezdése.

Azon reményben, hogy december elején minden akadályt kizárva, a központ a kérdés fölött végérvényesen fog határozni és hogy a földmivelésügyi kormány által a törvényjavaslat sürgősen a törvényhozás elé fog terjesztetni, bár keservesen, de nyugodtan várunk.

Czeimer Nándor.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület november hó 28-án Rupprecht Olivér, egyesületi elnök, elnökle mellett választmányi ülést tartott. Eber Ernő dr. titkár előterjesztésére a választmány elhatározta, hogy a földmiv. miniszter által támogatva télen 23 községben népies gazdasági előadásokat, 4 községben háziipari tanfolyamot rendez és hogy a soproni helyőrség legénysége részére 54 előadást tart. Elhatározta a választmány, hogy három gazdaköre részére szőlőoltási tanfolyamot rendez és hogy az állatbiztosító szövetkezetet szervezését a télen át megindítja. A választmány az egyesület gazdakörei részére a „Köztelek olcsó könyvtára” és a „Nép Barátja” című naptárra nagyobb számban fizet elő. A földmivelésügyi kamarák ügyében decz. 9-én tartandó értekezletre a választmány Rupprecht Olivér elnököt, akadályoztatása esetén Mesterházy Ernő dr. vál. tagot küldötte ki.

Nemzetközi tejjgazdasági kongresszusra a választmány 5 tagjának részvételét fogja bejelenteni. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület nagy mértékben megnövekedett ügyforgalmára való tekintettel korábban elhatározott segédtitkári állására Dubovszky Géza-t választotta meg a választmány. A jövő év júniusában rendezendő országos állatkiállításra az egyesület lehetőleg az egész vármegye állattenyésztését fe tüntető csoportos kiállítást igyekszik majd felküzdeni és ennek előkészítésével a választmány az elnökséget bízta meg. Elhatározta a választmány, hogy még ez évben negyedik vajversenyének alkalmából Sopronban az intelligens gazdaközönség részére szakelőadásokat rendez és ezeknek tartására a vármegye és a magyaróvári gazdasági akadémia egyes szakembereit kéri fel. A jövő évi költségelirányzatot megállapította a választmány és annak hiánya fedezése iránt az egyesület a földmivelésügyi miniszterhez fog fordulni. Bejelentette előadó, hogy a vármegye takarmányinséges két járásában 10,200 mázsa korpa, a tűzkárosultak részére 300 mázsa korpa és 1200 mázsa széna osztatott ki, az egyesület tagjai részére folyó évben 16,000 métermázsa műtrágyát, 19,000 métermázsa porosz kőszenet és 450 métermázsa eredeti Hannaárpa-vetőmagot rendelt meg, valamint hogy az ősszel 6 községben tartott állatdíjzást az egyesület, hogy az október 28-iki harmadik vajversenyen 28 tejszővelézet vett részt és hogy az egyesület 22 tejszővelézetet Ulax tejszőrökkel látott el. Rupprecht elnök előadta, hogy az egyesület részéről a Kőszegi-féle talajmivelőgépek bemutatásán többen vettek részt az egylet tagjai közül és ismertette az ott szerzett tapasztalatokat. A szeptemberben tartott választmányi ülés óta felvételre jelentkezett 45 új tagot a választmány az egyesületbe felvette.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 28-án Sztójánovits György báró elnökle alatt igazgató-választmányi ülést tartott, melyen megjelentek: Fulópp Béla dr., Gulácsy Dezső, Krohn Ferencz, Rósa József, Szűry Kálmán, Vargics Imre, Zathureczky Károly, Bászeli Elek másodtitkár és Horváth György irodavezető.

Az igazgató-választmány többek hozzászólása után az egyesület jövő évi költségelirányzatát egyhangulag elfogadta azzal, hogy az még a f. évi közgyűlés elé terjesztendő.

A temesvármegyei gazdasági egyesület által f. évi november hó 21—23-ig megtartott borvásárral egybekötött borkiállítás díjazására az igazgató-választmány 100 koronát, 4 drb arany-, 1 drb ezüst- és 1 drb bronzérmét szavazott meg. A Békésvármegyei G. E. azon átiratára, hogy a gazdasági munkásoktól a munkaadó részéről a pálinka megvonassék, valamint Háromszék vármegyének a középosztály védelme tárgyában intézett átiratára és Jalsoviczky János ajánlatára a gazdasági gépek kezeléséről tartandó előadások tárgyában az igazgató-választmány azon határozatot hozta, hogy az behatóbb tanulmányozás céljából a közgazdasági szakosztálynak kiadandó. A gazdasági egyesület kötelékétől eltávozott Békéssy Jenő m. kir. állattenyésztési felügyelőnek és Uhyarik Titusz m. kir. állategészségügyi felügyelőnek a vármegye gazdái érdekében tett önfeláldozó munkájukért Sztójánovits György báró javaslatára az igazgató-választmány egyhangú lelkesedéssel jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A földmivelésügyi kamarákra vonatkozólag az igazgató-választmány előbbi véleménye mellett foglalt állást, illetve ahhoz ismételtelen beltartalmul hozzájárult és a földmivelési kamarákról szóló törvényjavaslat előkészítő-bizottságába egyhangú lelkesedéssel Sztójánovits György bárót delegálta. Továbbá a panyovai gazdakör azon kérelmére mely szerint ott a felnöttek részére a tél folyamán egy gazdasági ismételő iskola szerveztessék, az igazgató-választmány behatóbb tanulmányozás céljából azon határozatot hozta, hogy az a számvizsgáló-bizottságnak kiadandó.

Több tagsági és folyó ügy letárgyalása után

az igazgató-választmány egyhangulag hozzájárult Gulácsy Dezső azon indítványához, miszerint a társesületekhez egy átirat szerkesztendő a vasúti szállításknál lépten-nyomon előforduló szabálytalanságok csökkentése czéljából.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület november 30-án tartotta meg a vármegyei háza nagytermében rendes őszi közgyűlést Fazekas Ágoston vármegyei alispán elnöklésével. Az elnöki megnyitótán Serfőző Géza egyesületi titkár előterjesztette az igazoló választmány jelentését az egyesületnek f. évi működéséről. E jelentés kapcsán felszólalt Keglevich Gábor gróf elnök, aki hosszabb beszédben felhívta a közgyűlés tagjait a mezőgazdasági érdekképviselet érdekében való közreműködésre. A tetszéssel fogadott beszéd után a titkár előterjesztette az egyesületnek jövő évi működési tervzetét. A jelentéshez Ivánka Pál váci főszolgabíró szólott hozzá és különösen megköszönte az igazgató-tanácsnak azt az intencióját, hogy Vácott a jövő évben egy *Lóverseny és baromfi-kiallítás* kíván rendezni. Majd az egyesület jövő évi költségvetését Teleki József gróf és Agoraszó Tivadar hozzászólása után tudomásul vették. A számvizsgáló-bizottságot a következő tagokból alakította meg a közgyűlés. Elnök: Fazekas Ágoston alispán, tagok: Fromm Antal, Havass Pál, Sierber János és Kúszler Henrik. Végül Mohár Bertalan igazgató-választmányi tag lemondása folytán üresedésbe jött igazgató-választmányi tagságot Agoraszó Tivadar vármegyei főjegyzővel töltötte be a közgyűlés, aki rövid beszédében kijelentette, hogy minden tehetségét a vármegyei gazdasági egyesületnek fogja szentelni. Az ülés az elnök rövid zárószavával véget ért.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

A politikai tömegsztrájk felé.

A szociáldemokrata párt harezot hirdet a plurális választójog ellen s az általános politikai tömegsztrájkjal fenyegeti a kormányt s az uralmon levő pártokat. Azt azonban elfelejtik a szociáldemokrata párt vezérei, hogy a tömegsztrájk legelső sorban a munkásembert fogja sújtani a legérzékenyebben, mert a nagybirtokost, a pénzembert, a gazdag gyárosokat nem lehet kihezegetni. A termelés szünetelése alatt keletkezett nagy és tarthatatlan drágaságban a gazdag könnyebben szerezheti be a szükségleteit, mint a kisember és a munkás. A tömegsztrájk a kapitalistákat érinti leggyengébben. Az ő káruk nincsen arányban a munkások és a kisemberek kárával. Ezek sínylik meg a termelés szünetelését, a kereseti források apadását, a bértől való elesést és a mindezek következtében keletkezett pangást országsgazdák a szegényebb osztály sínyli meg.

Azt alig kell fejtegetnünk, hogy mi is az a politikai tömegsztrájk. Csupán azt jegyezzük meg, hogy az olyan sztrájk, mely nem az életbiztonság és nem a sikertelen bérharczából indul ki, a legbecstelenebb és legembertelenebb mindannál, ami rosszat és hazaelenes dolgot csak el lehet képzelni.

Az anarchiával határos a politikai tömegsztrájk: *lázáadás, s az erre való felhívás lázítás!* A termelést egyetlen nemzet sem dobta oda prédának a szociálista pártnak. Németországban a munkásszervezetek tiltakoztak a gyilkos anarchia ellen s a munkásszervezetek le is szavazták. Belgiumban, Oroszországban, Franciaországban, Amerikában, sőt Oroszországban is a munkásság gazdasági helyzetére reitentes pusztító hatással volt már csak a kísérletezése is az általános politikai tömegsztrájk. A kormányok vérbe fojtották az embertelen vállalkozást és megakadályozták azt, hogy a nemzet pusztulásnak legyen kitéve a lelketlen igazgatók miatt.

Az új városháza nagytermében tartott rendkívüli országos szociáldemokrata pártgyűlésről

a következő rövidre összefoglalt eredeti tudósításunk számol be:

A nagyterem és a karzatok szorongásig megteltek az érdekelt szociálistákkal, azonban akik szavazati joggal bírtak: vidéki küldöttek 171, budapestiek 180, összesen háromszázötvenegy ember döntött Magyarország gazdasági termelési sorsa felett!

Az elnöki emelvényen ültek a vezér urak és Máltás Hugó rendőrtanácsos, a hatóság részéről.

Garbai Sándor elnök rövid beszédében üdvözli az egybegyűtöket és ismerteti a rendkívüli országos pártgyűlés czélját.

Tarozai Lajos egy tiltakozó határozati javaslatot nyújt be Bosznia-Hercegovina anexiója miatt. Kitarító harezra és küzdelemre szólítja fel az elvtársakat a kormány, a többségi pártok, az agrarizmus és burzsoázia és a junckerpolitika ellen. Ektelen kifakadásai után az elvtársak elfogadták a határozati javaslatot.

Kunfi Zsigmond dr.: Közel két órán át tartó beszédében kegyetlen támadást intézett minden olyan intézmény ellen, ami magyar! Lepiszkolta a nagybirtokost, a pénzembert, az arisztokratát, a zsentrit, a kisgazdát, a nagyiparost, a kisiparost és mindenkit: *aki nincs bent a hazátlan, nemzetközi szociáldemokrata partban.*

Elmondotta, hogy a zsentri nem tud a maga erejéből megélni. A burzsoáziát magához lancozolja a nagybirtok. Ebben az országban még mindig az agráriusok uralkodnak. A közhivatalokat a mindenkor uralmon levő osztálypolitika a zsentrinek engedte át. Kijelenti, hogy azon fáradoznak a szociálisták, hogy a kapitalizmust eliparosítsák.

Magyarország feudális agrárállam s ezért rá kell kényszeríteni, hogy iparos kapitalista állam legyen, mint amilyen Ausztria, mert — szentinte — csak úgy veheti fel a versenyt a nyugati államokkal. Azt állítja, hogy a nyugati kapitalista államok terheit viseljük, akkor legyen is olyan az ország és a választójo, mint amilyen a nyugati államoké. Ezt az országot a konzervativizmus és a junckerpolitika kormányozza. Az agrárius uralom és a nagyipar tönkreteszi a kisipart. Szerinte a magyar állam nagy betegségben szenved, most is az agrárfeudális középkor XIII-ik századában él.

Kijelenti, hogy a földbirtoki és a nagyipari munkabér alacsony voltának a történelmi, az uralkodóosztály az oka. Egyenlő jogot kér a munkás, ha a teherviseles is egyenlő.

Lassalera hivatkozik, aki 1862-ben azt mondotta, *hogy a forradalomnak el kell jönni: az a kérdés, felülről jön-e, alást, boldogságot hozó intézményeivel vér nélkül, vagy alulról-e, a föld alól, ami aztán lángba és vérbe borít mindent.*

A szociáldemokrácia kezében az ultima ráció bombája: az általános politikai tömegsztrájk, amelyről szóló a határozati javaslatot elfogadni kéri. A határozati javaslat kimondja, hogy Magyarország szervezett proletárágának kötelessége a választói javaslat törvényerőre emelkedésének megállítására a képviselőházi tárgyalásnak egy alkalmas pillanatában megvalósítani a politikai tömegsztrájkot. Ennek végrehajtásával a pártgyűlés a pártvezetőséget bízza meg, amelynek kötelességévé teszi, hogy agitációjával haladéktalanul készítse elő erre a küzdelemre a tömegeket.

Preisz Mór (Kassa): Indítványozza, hogy a határozati javaslatot minden hozzászólás nélkül fogadják el, mert a szociáldemokrata párt tekintélyének szüksége van arra, hogy *vita nélkül* legyen elfogadva a határozati javaslat.

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést: természetesen, hogy a szólni akarók nem mertek berzenkedni s a határozati javaslat el lett fogadva.

Ilyen terrorisztikus módon ért véget a szociáldemokrata párt országos gyűlése, amelyen háromszázötvenegy ember döntött afelől, hogy a budapesti 8—10 Buchinger Jakab Manók mikor döntsék sötétségbe Magyarországot és hogy mikor tapossák sárba az ország termelését.

Hiszszük azonban, hogy az anarchisztikus roham lovagjai nem fogják az országot készületlenül találni.

IRODALOM.

Németország köz- és mezőgazdasága. Irta Érkeserői Balogh Sándor kir. gazd. akadémiai rk. tanár. Az 1907. év nyarán az OMGE. által rendezett németországi társas tanulmányuton szerzett tapasztalatokról az év elején „Magyar gazdák a német földről” czimmal Buday Barna szerkesztésében megjelent egy meglehetősen terjedelmes munka, mely a hasznos tapasztalatoknak valóságos kincses bányája.

A szerző fentirt czimű munkájában ugyan-ezen a tanulmányuton az általa szerzett tapasztalatokat dolgozta fel. A látottak és tapasztaltak feldolgozása az OMGE. kiadványától abban tér el, hogy az egyes gazdaságokban szerzett és gyűjtött adatokat nem gazdaságokként és időszertinti sorrendben tárgyalja, hanem a rendelkezésre álló összes anyagot szakmák szerint csoportosítva dolgozta fel, ami igen sok időbe és fáradságba kerülhetett ugyan, de mellette megvan az nagy előnye, hogy bárki is a reá nézve érdekesebb fejezeteket külön-külön tanulmányozhatja és hogy ezen rendszer mellett erősen kidomborodik az egyes termelési ágak ottani állása, művelési módja.

Szerző munkájában minden egyes szakmánál párhuzamot von a hazai és németországi viszonyok között és megjelöli mindazon tapasztalatokat, melyek hazai viszonyaink közé könnyű szerrel átláthatók. A munka értékét nagyban emeli annak világos, szabatos, könnyen érthető irálva; ennél fogva haszonnal olvashatják e munkát mindazok, akik a külföldi viszonyok és az ott elért haladás iránt érdeklődnek, azért azt a gazdaközönség figyelmébe a legmelegebben ajánlom.

A munka a földművelésügyi miniszter anyagi támogatása mellett jelent meg, közel 10 nyomtatott ivre terjed s ára 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél: Debreczen, Pallag vagy bármely könyvkereskedőnél.

Ormándy János.

Magyarország gyomnövényei. Wagner János, az aradi tanítóképző tanára könyvet irt az országban előforduló gyomnövényekről, amely azt a gyakorlati czélt szolgálja, hogy a gazda úgy a kalászos, mint a kaszás növények közt élő gyomnövényeket felismerje, pusztítsa, vetőmagját megtisztítsa s a legjobb módon védekezze. Darányi földművelésügyi miniszter azzal ismertette el a szerző vállalkozásának, évtizedes tanulmányainak gyakorlati hasznát, hogy a földművelésügyi miniszteri kiadványok sorában adatta ki. Wagner 400 oldalra terjedő könyve mindenekelől a gazdaságilag művelt földek gyomnövényeit veszi sorba: ismerteti szaporodásukat, elterjedésüket, kártételeiket, irtásukat, a szakszerű védekezést és pedig a vetőmag kiválasztása, tisztítása, a föld okszerű megmunkálása módjait; kiterjeszkedik a mű a meszgyés és parlagterületek gondozására, a trágya helyes kezelésére, a gyomirtás minden fajtájára, kézi gyomlálásra, legeltetésére, permetezésre, égetésre, ismerteti az idevágó törvényeket és rendeleteket, végül tudományos készséggel, de egyszersmint világosan ismerteti egyenként a buza, rozs, zab stb. gyomnövényeit, a rétek csekély értékű füveit, mindezt ábrák és színes növényábrák egészítik ki. A földművelésügyi miniszterium kiadásában számottevő mű, mely egy régi szükségét pótol, mert mindazt, amit a magyar gazdának erről a kérdéstről tudnia kell, világosan tagolva együtt találja. A mű ára 3 korona. Kapható Nagel Ottónál. Tanítóknak és lelkészeknek bizonyos példányszámig a földművelésügyi miniszter ingyen engedélyezi a művet, ha az illetők ezért a földművelésügyi miniszterium könyvtárának (Budapest, Ország-ház-tér) egyszerű levelet irnak.

A madarak hasznáról és káráról. Irtá Herman Ottó. A földművelésügyi miniszter kiadványa. Rajzokkal ellátta Csörgei Titusz és Vezényi Elemér. 4 színes kép, 138 rajz díszíti a harmadik kiadását ennek a 400 oldalas szép könyvnek, melynél szebb olvasmányt, tartalmasabb könyvet alig képzelhetünk. Szerzője a földművelő, kertészkedő, erdőjáró, vadászó, halászó és pásztorkodó magyarságnak ajánlotta könyvét, akik bizonyosan megsziíveleik a könyv tartalmát, annál inkább, mivel közelebből érdeklő valamennyit. Amit Herman Ottó e könyvben ír, az biblia mindazok részére, akiknek ajánlotta, vagyis olyan olvasmány, amelyet sokszor el lehet olvasni, de elégszer soha. Igazi magyaros leirással, körül metszett zamatozással mondja el a madaraink hasznos és káros voltát. Mulattatva tanít meg a madarak becsülésére és amiből más tudós titkos tudományt, patikai szert csinál, azt a madárélettant Herman Ottó úgy beszéli el, mint a mesélő a gyermek mesét. Figyelmünket lekötő, tudását megérteti, édes szavától, kellemes leírásától még a pesti ember is megszereti a madárvédelmet, pedig annak igazán nincs sok védeni való madara. A képek rajzai természet után készültek, tehát minden körülmények között művésziességek, mivel a természet még ezideig a legnagyobb művész. A könyv függelékét a törvény ismertetése tölti ki, melyből minden olvasó megtudja, hogy már régen védi a törvény a hasznos madarakat, de az emberek közül kevesen védik, miért is hasznos lesz ezt az *egykoronás nagy könyvet* minél többnek megrendelni azok közül, akiknek a művet ajánlotta a szerző.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia értesítője az 1906—1907. és 1907—1908. tanévekről, összeállította Szentkivályi Ákos dr. igazgató. Ez az első beszámoló, mióta akadémiai rangra emeltetett az intézet. A bő tartalmu és az akadémia minden eseményére kiterjedő értesítőt 18 egyoldal nagyságú kép díszíti, melyek az épületek és alaprajzok képeit tárják elének szép felvételekben. A beosztott anyag tizenegy fejezetben nagy gondal van összeállítva.

Ujdonságok a könyvpiaczon. Berger Károly Lajos: *Hogy rendezzük be gazdaságunkat?* Új kiadás. K. 240. Schandl Károly dr.: *Károlyi Sándor gróf és a magyar föld.* K. 1.—. Szántó Jakab: *A sertéshimlőről.* K. 1.—. Varró István dr.: *A munkásvédelmi törvények végrehajtása Magyarországon.* K. —80. Erdős E. Jenő: *Hogyan öröklhetünk legoiosóbban?* Malmászati erő- és munkagépek költség- és hasznoszámitásai. K. 4.—. Horváth E. János: *Zöldségtermesztés. Mit és hogyan termesszünk a konyhakertben?* K. —36. Apponyi Albert: *A Brief Sketch of the Hungarian Constitution and of the Relations between Austria and Hungary.* K. —80. Acsády Ignác: *A magyar jobbágytörvény története.* K. 8.—. Péter Béla dr.: *Gazdasági növénytan. II. A virágos növények ismertetése.* K. 7.—. Reischl Vilmos: *A teljes tej- és melléktermékeinek vizsgálata a Gerber dr.-féle acidbutyrométerrel, valamint a tej, ugyszintén a tejszín zsirtartalom érték szerinti fizetése.* 20 abra. K. 2.—. Hegedűs Sándor: *Királyok boráról, borok királyáról, tokaji nektárról, folyékony aranyról.* K. 1.—.

Hübner's Ott: *Statistische Tafel aller Länder der Erde.* 1908. K. —80. Staatslexikon. Hrsg. v. Dr. Jul. B. ehem. I. Bd. K 22.—. Jahr- u. Adressenbuch der Zuckerfabriken u. Raffinerien Österreich-Ungarns. 1908—1909. K 720. Jahresbericht über die Untersuchungen u. Fortschritte auf dem Gesamtgebiete der Zuckerfabrikation. 1907. K 1920. Aus Theorie u. Praxis der Geflügelzucht. 2. Jahrg. K 240. Schutz der Bodenkultur gegen Insekten. K —20. Uhlich H.-rm.: *Erste Hilfe bei Erkrankungen der Haustiere.* K 720 Ass.-curanz-Compass. Hrsg. v. Wischniowsky. 1909. K 2160. Hirsch Paul: *25 Jahre sozialdemokratischer Arbeit in der Gemeinde. Die Tätigkeit der Sozialdemokratie in der Berliner Stadtverordnetenversammlung.* K 18.—. Handbuch, österreichisches statistisches. 1907. K 720. Schwöler Gust.: *Grundriss der allgemeinen Volkswirtschaftslehre. I. Tl.* K 1560. Sugár Ottó: *Die Industrialisierung Ungarns unter Beihilfe des Staates u. der Kommunen.* K 360. Wein-

gesetz. Entwurf. Berlin. K 240. Köpke Rich.: *Der Hufbeschlag.* K 48.—. Zahnbrecher: *Was soll der Landwirt v. der Agrarpolitik wissen?* K 180. Leonhardt: *G-nossenschaftlicher Bezug landwirtschaftlicher Bedarfsartikel.* K 120. Stoffel H.: *Anleitung zur rationellen Milchwirtschaft.* K 180. Strakosch Siegf.: *Bodenökonomie u. Wirtschaftspolitik.* K —60. Zanen, Grosbüsch: *Wie soll ich mein Vieh füttern?* K —60.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében,* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Marhahizlalás. 636. kérdés. Van 35 darab 5 és 6 éves kevert marhám, amelyek átlagos élősulya 425 kg. Ezek között van 4 db magyar mustraökök, 5 db szimmenthali tehén, melyek 6 évesek, 1 db szimmenthali üsző, mely 5 éves és 24 db szimmenthali tinó s ezek között van vagy 5 db elmaradt. A legelőről jó husban kerültek haza. November 10-én kezdtem hizlalni s takarmányozási tervem a következő:

Időtartam	árpa	tengeri	b. korpa	burgonya	lőher	polyva
XI/10—XI/20. ...	1	—	0.5	10	2	7
XI/20—XII/1. ...	1	—	1	10	2	7
XII/1—XII/15. ...	3	—	—	10	2	6
XII/15—I/1. ...	3	1	—	10	2	5
I/1—I/15. ...	2	3	—	10	2	4
I/15—II/15. ...	—	5	1	10	2	3

Kérdem, elég-e ez a takarmány, vagy ha nem, akkor mennyivel pótoljam? Hogy helyesebb, ha kétszer etetem vagy háromszor ugyan ezt a mennyiséget? Elegendő-e, ha egyszer itatok naponta delben? A kut 120 méterre van, ha esetleg lejártnám a marhát, ártalmára volna-e?

F. J.
Felelet a 636. sz. kérdésre. Adagolásainak táptartalma a következő:

	szárazanyag	fehérje	keményítőérték
	k	i	l o g r a m m
I.	11.3	0.31	5.1
II.	11.7	0.37	5.4
III.	11.7	0.41	6.0
IV.	11.8	0.47	6.6
V.	11.8	0.51	7.3
VI.	11.9	0.58	7.8

Miután az állatok beállítás sulya 425 kg., következőképp kellene az adagolásnak változni. A szárazanyag eleintén 12 kg. lehetne, de a hizlalás végéig 10.5 kg.-ra kellene apadnia. A fehérje mennyiségét nem akarjuk határozott számokkal határolni, de annyi bizonyos, hogy eleintén észszerűbb többet etetni, mint később, mert eleintén még kevés hus is képződik, míg később már csak zsírba hizik a kifejlődött állat. Végre a keményítőérték a hizlalás egész tartama alatt 6.2 kg. körül maradjon s legfeljebb csak az első hetekben lehet kevesebb (5.5 kg.), de az is csak akkor, ha az állatok soványan kerülnek hizóba. Miután azonban az Ön állatai jó husban érkeztek a legelőről haza, már a második héten teljes (6.2 kg.) keményítőértéket kellett volna alkalmazni. Mi tehát eltekintve a fehérje folytonos szaporodásától, főleg a következőket kifogásoljuk: először azt, hogy a tervezet komplikált, mert a bizásnak nem kedvez az, ha két hetenként takarmányt változtatnak, másodsor, hogy a hizlalás előrehaladásával úgy szaporítja a takarmányt, hogy már a IV. időszaktól kezdve nem képesek az állatok mind megenni s végre harmadsor, hogy eleintén a szükségesnél kevesebb, később pedig aránytalanul több keményítőértéknek a fogyasztására kényszeríti az állatokat, mint amennyit fel tudnak dolgozni. A 6.2 kg., melyet mi irányoztunk elő, nem elméleti szám, hanem a gyakorlatból van merítve, amennyiben ugyanis összehasonlító hizlalási kísérletek ismételve azt mutatták, hogy a táplálóanyagok túlzott etetése nem jár nagyobb gyarapodással, mintha a tapasztalás

által szentesített mennyiség közelében (1000 kg. élősulyra mintegy 14.5 kg. keményítőérték-nél) maradunk. Mi pl. az Ön tervezetéhez alkalmazkodva következőképp eszközölnénk a hizlalást: 10 kg. burgonya s 2 kg. lőher kezdettől fogva végig s ezenkívül eleintén 2.4 kg. árpadara, 1 3/4 kg. korpa s 5 kg. polyva, a hizlalás közepétájan 2 kg. árpadara, 1 1/2 kg. tengeridara s 5 kg. polyva, végül pedig 1.6 kg. árpadara, 2 kg. tengeridara s 4 kg. polyva. E három adagolás szárazanyaga 11.9, 11.2 s 10.6 kg., fehérjeje 0.55, 0.41 s 0.41 kg. s keményítőértéke 6.2, 6.2 és 6.2 kg. Itt tehát a szárazanyag folyton kevesbedik, a keményítőérték mindig ugyanannyi marad s a fehérje is eleintén több mint később. Magától érthető, hogy az egyes időszakokra való átmenetnek fokozatosan kell történni. A háromszori etetés jobb a kétszerinél. Itatni kétszer ajánlatos, mert a hizók kevés vizenyős takarmányt kapnak. Ha 10 kg. burgonya helyett 30 kg. répa szerepelne az adagolásban, akkor elegendő volna az egyszeri itatás, de most nem. Istállóban jobb itatni, mint a kútnál, mert az egész nap heverő hizók nem mennek nyugodtan a kúthoz, hanem sok fölösleges mozgást végeznek, ami a keményítőérték részbeni fölhasználásával jár. Az az okoskodás, hogy a mozgás az étvágyat mozditja elő, nem fogadható el akkor, ha az adagolás szárazanyagával a tápfelvetőképességhez alkalmazkodunk, mint ahogy az az általunk ajánlott adagolásoknál történt. *Cselkó István.*

Szőlőfajta magas czombmivélésre. 637. kérdés. Mely szőlőfajta legalkalmasabb a magas czombmivélésre, mely az árnyékosabb helyet is jól tűri, homokos agyagtalajon? *K. G.*

Felelet a 637. sz. kérdésre. Magas czombmivélésre, illetve lugasmivélésre szamos szőlőfajta alkalmas, mint pl. Sárga Kecsececseü, Kék Kecsececseü, Királyszőlő, Kővérszőlő, Malakoff Isjune, Duke of Buccleuch, Agostenga, Bussard kék, Da naskuszi fehér, Lugliueca, Muscat Lierval, Malvasiai piros, Zabalwanski. Megjegyzendő azonban, hogy a szőlő napos fekvést kíván és árnyékosabb helyen kisebb mennyiségű s gyöngébb minőségű termést ad. *F. K.*

Járványos elvetélés. 638. kérdés. Hatvan darabból álló fejőstehenállományunkban a folyó évben eddig 13 drb elvetét, legutóbb egy hét alatt 5 drb hasas üsző, 5—6 havi vemhes állapotban vetéltek el. A többi tehéneknek és üszőknek is hurutos a hüvelye. Az állatorvos járványos elvetelést állapított meg. Érdemes-e a gyógykezelése? Egyáltalán gyógyítható-e? Ha igen, mennyi időt vesz igénybe a teljes gyógyulás? Mi volna a leghelyesebb célra vezető eljárás? *K. Gy.*

Felelet a 638. kérdésre. A járványos elvetelést az elvetélni készülő és az elvetélt tehének elkülönítésével, ez utóbbiak méhének fertőtlenítő öblögetésével, a fedezetés gondos ellenőrzésével, valamint az istálló alapos fertőtlenítésével és tisztántartásával ki lehet a tehenészetből kuszóbbolni, de mindenesetre kellő erélyesség és kitartás kell hozzá. Az eljárás részleteit a vonatkozó állatorvosi szakmunkák részletesen ismertetik és végrehajtása kellő szakismeretet és gondos körültekintést igényel. Különben a betegségről a „Köztelek” 1900. évi 77. számában hosszabb közlemény jelent meg, melyhez pótlásul csak annyit jegyzünk meg, hogy *Bony* újabb vizsgálatai szerint a tehének úgy is fertőzik magokat, hogy a méh kifolyásával szennyezett takarmánnyal veszik fel testükbe a ragályos anyagot. *—y—*

Fejőstehének elégtelen tejelése. 639. kérdés. Egy uradalom egy hónappal ezelőtt 50 db borjas tehenet vásárolt 5 q. átlagos élősulyban, amelyek napi tejhozama 10—12 liter volt. Az uradalom e tehének darabjával naponta 15 kg. répat, 6 kg. szénát, 6 kg. buzatóreket és 1 kg. melaszszörpöt etet, minek következtében azok napi tejhozama 6 literre csökkent. En azt ajánlottam, hogy f-jenkint négy 1 kg. olajpogácsát, 1 kg. korpát etessen, mert más

különbösen a tehenek úgy elapadnak, hogy többé helyrehozni nehéz volna. Erre a tulajdonos azt válaszolta, hogy a korpa és olajpogácsa olyan drága, hogy a 12 fill. tejár mellett nem fizeti ki magát. Megfelelő-e a tulajdonos takarmányozás és helyese-e azon részete, hogy 12 filléres tejár mellett 2 kg. abrak etetése nem fizeti ki magát?
W. M.

Felvet a 639. kérdésre. A tehenek adagolása 12-17 kg. szárazanyagot, 0-3 kg. em. tiszta fehérjét s 4-7 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ha azt kívánjuk, hogy az 500 kg. súlyú tehen leg-kevesebb 10 l. tejet adjon, 0-6 kg. fehérjét s 4-8 kg. keményítőértéket kell vele etetnünk. Az adagolás tehát elegendő keményítőértéket tartalmaz, s csak a fehérjében van nagy hiány, mert a tehenekkel etetett takarmányok közül csak a széna az, melyben több fehérje foglaltatik. Ezért olv. abrakot tanácsos még etetni, melyben sok a fehérje pl. olajpogácsát. Ha csak 1 kg. repce-pogácsával toldjuk meg az adagolást, maris 0-53 kg.-ra, ha pedig még 1 kg. korpával is megtoldjuk, 0-64 kg.-ra szaporítjuk a fehérjét. Utóbbi esetben 11-12 l. tejet lehet az istálló átlag. ha t. i. a tehenek tejelőképesége akkora, hogy megfelelő táplálásnál annyit adhatnak. Mi azonban a takarmányvásárlás egyszerűsítése végett inkább csak az olajpogácsával való megtoldást ajánljuk, mely esetben 1 1/4 kg.-ot adnánk a teheneknek fejenként s naponta. Ekkor 13-9 kg. szárazanyagot, 0-8 kg. fehérjét s 5-5 kg. keményítőértéket tartalmazna az adagolás s ugy a fehérje, valamint a keményítőérték 10-11 l. teje elegendő volna. Ha reászánnák magukat arra, hogy az abrakot a tehenek tejelőképességéhez viszonyítsák, az volna a legajánlatosabb, ha azoknak a teheneknek, melyek az elgátlott fehérjeetetés következtében már csak 6-7 l. tejet adnak, 3/4 kg., a 8-9 l.-t adóknak pedig 1 1/2 kg. olajpogácsát adnánk. Így ugyanannyi vagy kevesebb abrakkal nagyobb fejési átlagot érünk el, mintha valamennyi tehenet egyenlően abrakoljuk. A repce-pogácsa kétségtelenül drága, ab gyár 15 K per q., de 1 kg. pogácsa 3 l.-nél is nagyobb tejtöbbletet eredményezhet, ha a tehenek jók, míg ellenben ha a mostani takarmányozásnál maradnak, a tejhozam rövid idő múlva valószínűleg még jobban meg fog csappanni.
Cselkó István.

Bérlet jövedelme. 640. kérdés. Egy bérlet 1908. év márczius hó 1-én 2100 koronáért lett kibérelve, de csak egy évre. A birtokon semmi felszerelés nem volt és az ingatlanon kívül csak 30 hold késői őszi vetés vétetett át 800 koronáért. A gabonatermesz gyengén sikerült. Kérdem, mennyi jövedelmet szokás számítani ilyen bérletnél?
L. B.

Felvet a 640. sz. kérdésre. A bérletek jövedelme a bérleti feltételek szerint nagyon különbözik s általános alapul a III. osztályú kereseti adó kulesat szokás venni, mely szerint a fizetett haszonbérnek 25%-a tekinthető általában a bérleti jövedelmének, mely után kereseti adót fizet.
Hensch Árpád.

Megfagyott burgonya szeszgyári értéke. 641. kérdés. A „Köztelek” 91. és 92. számában közölt kérdésemre (595 számú) adott feleletek nem fedik teljesen kérdésemet, így azokat a gyárral szemben nem használhatom fel teljes értékben, miért is még egyszer megismétlem kérdésem lényegét, kérve arra becses válaszukat.

A kérdéses fagyos burgonya a rothadás leg-kezdetlegesebb stádiumában sem lehetett, mert az, amint szedve lett, szekereken lett a mezei vasútra hordva, ott átrakva s szonnal a szeszgyárba vite, hol is azt legkevesebb másnap délig feldolgozták, felengedni csak a szállítás alatt engedett fel, a kiizzadt vizet a vagonokból kieszűrték s a gyár az állítja, hogy ezen kieszűrt vízzel a cukorrá változott keményítő is elveszett. All-e ezen állítása a gyárnak? Én azt hiszem nem, sőt a keményítőtartalma valamivel emelkedett, mert a kiizzadt víz elveszése után lett a gyárban mázsálva.
Cz.

Felvet a 641. sz. kérdésre. A felvetett kérdésre teljesen biztos választ csak akkor adhat-

nánk, ha a burgonya átvételekor jelen lettünk volna s a vagonettekből kicsurgó vizet leg-kevesebb is megizeltük volna, midőn is annak edeskes ize a cukor kilugzását elarolja.

Nezetem szerint a kicsurgó víz legalább jó részben nem a burgonyából, de a fagyos burgonyára lecsapódott vízpárából származott s így nem érintkezve a burgonya belsejével, abból cukrot nem is vonhatott el s a burgonya szeszgyári értékét sem csökkentette.

A burgonyából esetleg kiszivargott víz leg-kevesebb 1/2%-os cukrot tartalmazhatott s miután a burgonya keményítőtart. 18-18%, a víz s a cukorvesztés folytán a burgonya szeszgyári értéke inkább emelkedett, mint csökkent.
Kosztány Tamás.

Miért emelkedett mütrágyafogyasztásunk?

(Válasz Emödy és Perczel uraknak.)

Alábbi sorokat vettük:

„A mütrágyafogyasztásunk emelkedését nem abban látom, hogy a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet vagy helyesebben a mütrágyagyárosok kartelljével az OMGE. egyezsége lepett.

Amíg a kartell nem létesült, lehetett venni szuperfoszfátot kiloperczenteenként 45 fillérrért. Még ma is vannak gazdák, akik ezen mütrágyát 42 fillérrért kapják, a kedvezményt pedig azért élvezik, mert a trensényi mütrágyagyár létezését megakadályozták. E tekintet ezektől, 45 filléres árral bizonyára polgári haszonnal dolgozik a gyár, mert nem tartották volna üzemben, ha reá kellett volna fizetniök. Ma 55 fillér az alapár, tehát 10 fillérről több, ami 16%-os mütrágyánál vagononként 160 K.-t tesz ki. Most már Emödy ur kimutatása szerint a hazai fogyasztás 10,650 vagon, vagyis a különbözet 1,704,000 K.

Óriási summa, ami minden megerősítés nélkül vándorol a kartell zsebébe. Ameddig szabad és tisztességes verseny volt, addig nem áldozott a gazdaközönség, ezért kellett volna az Orsz. Magyar Gazd. Egyesületnek támadni és minden eszközzel megfuzítani a kartell létrejöttét.

Elszomorító jelenségek napjainkban ezek a gyanus tömörülések, amelyekkel szemben a kormány nem léphet föl kellő eréllyel, a fogyasztó tehetetlen és ki van szolgáltva.

Leghelyesebb volna kizárólag gazdák által alapítani egy oly nagyszabású mütrágyagyárat, amely legalább 5000 vagon mütrágyát termelne, ezáltal kettős cél volna elérve, meg lenne törve a kartell és az emelkedő fogyasztásunk ki lenne elégítve.

Ha most nem fogunk össze és kiszolgáltattuk magunkat a kartell önkényének, ugy a jövőben újabb 10 filléres emelkedésnek nézhetünk elébe, amit meg is indokolnak azaz, hogy így magas gabonaáraknál sohaszorosra visszatérül a gazdának.

Reá kell tennem és röviden leírom, hogy miért emelkedik a mütrágyafogyasztásunk.

A legutóbbi évek rossz termése, másrészt a magas gabonaárak, továbbá a terjedő belterjes kezelés miatt, mely mütrágya nélkül el sem képzelhető, de leginkább azért, mert keres, kutat ma már a magyar elme, ha a sors mostohan bánik is vele, nem nézi egykedvűleg összetett kezekkel saját pusztulását.
Csányi György.

Az előebocsajtott levélhez Emödy József ur a következő megjegyzéseket fűzi:

„1. Főntartom azon állításomat, melyet az OMGE. tanácsához intézett jelentésünkben is bővebben kifejttem, hogy azóta, amióta az OMGE. bizalmifertai révén bizonyos felügyeleti jogot gyakorol a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet fölött, a vízben oldható foszforsav ára nem emelkedett, sőt ki opraomonként kizárólag magyar gazdák részére 1 fillérről olcsóbb lett. Ami vagononként 16 korona megtakarítást jelent. Az OMGE. felügyeleti joga az 1908. évi üzleti kampányban tehát 10,650 vagonrakományánál

170,400 korona megtakarítást eredményezett a magyar gazdák részére. Mi, az OMGE. bizalmifertai szívesen kieszközölünk volna nagyobb engedményeket is a magyar gazdák részére, de az a jelentésünkben kifejtett okoknál fogva keresztülvihető nem volt.

2. Én átvizsgáltam a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet összes rendelési könyveit, azokban azonban oly tételt nem találtam, amely szerint bárkinek is 42 filléres áron szuperfoszfát szállítatnék. Van ott ugyan néhány tétel a Tanács-hoz intézett jelentésemben foglalt árnívón alul, de ezek az igazgató felvilágosításai szerint régmúlt időből eredő több éves kötések csekély maradványai.
Emödy József.

Dohánybevéltási gazdasági szakértők kinevezése.

A m. kir. pénzügyminiszter 1907. évi 57,231. számú rendeletében olyképpen intézkedett, hogy az összes dohánybevéltő hivatalokhoz az addigi politikai biztosok helyett az illetékes gazdasági egyesületek előterjesztése alapján a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* nevezzen ki gazdasági sz. kértőket, fenntartván a pénzügyminiszter saját magának a megerősítés jogát. A *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* a m. kir. pénzügyminiszter fenti rendelete alapján az 1908/9-iki dohánybevéltési időszakra az egyes dohánybevéltő állomásokhoz a következőket nevezte ki szakértőkkül, illetőleg szakértő-helyettesekül:

A *budapesti* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Gulner Pál. Helyettes: Geréby Gyula.
Az *érsekújvári* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: galántai Farkas Ferencz. Helyettes: Loósy Károly.

A *barcsi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Piszár Antal dr. Helyettes: Bogvay Emil.

A *faddi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Szombathelyi Lajos. Helyettes: Kerkovits Károly.

A *kis-kun-félgyházi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Hoffner József. Helyettes: Taby László.

A *csongrádi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Tary János. Helyettes: Blázsik Tamás.

A *csákványai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Murai Róbert. Helyettes: Tóth István.

Az *aradi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Jakabffy Miklós. Helyettes: Kemény Szilárd.

A *baltányai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Veinrich Lajos. Helyettes: Tókey Jenő.

A *békéscsabai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Pfeiffer István. Helyettes: Mázor Pál.

A *csóka* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Tábori Miksa. Helyettes: Nies Péter.

A *nagyberekéri* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Jakabházy Béla. Helyettes: Tarnay Ferencz.

A *szegedi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Kátai Ferdinánd. Helyettes: Nagy János.

A *zombolyai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Vincze Pál. Helyettes: Sándor Kálmán.

A *fogarasi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Hadviger Albert. Helyettes: Kovács Béla.

A *marosvásárhelyi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Sántha Albert. Helyettes: Bereczky Domokos.

A *dehreczeni* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Tóby József. Helyettes: Biró Pál.

A *hajdudorogi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Erossey Károly. Helyettes: Nagy László.

A *nagylétai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Fráter Zoltán. Helyettes: Derzsy László.

Az *erményfalvai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Tajth István. Helyettes: Eröss Zoltán.

A *szatmárnémeti* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Szeőke Sandor. Helyettes: Leitner Beralan.

A *nagykárolyi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Poszvek Nándor. Helyettes: Pongrácz Géza.

A *miskolci* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Vértessy Tivadár. Helyettes: idősb Zsóry Barnabás.

A *kápolnai* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Holner Ervin. Helyettes: Petkó Gyula.

A *vakaczei* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Horváth Ferencz. Helyettes: Miskolczy Menyhert.

A *nyiregyházi* dohánybevéltő hivatalhoz: Szakértő: Szikszay Sándor. Helyettes: Bleuer Lajos

A nagykálói dohányberáltó hivatalhoz: Szakértő: id. Szentimrey Gábor. Helyettes: Barek István.

A kisvárdai dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Okolicsányi Menyhért. Helyettes: Jármy Elek.

A márbátori dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Vay Elek. Helyettes: Kertész István.

A vásárosnaményi dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Szabó Elek. Helyettes: Horváth József.

A nagyvárkányi dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Diószeghy Pál. Helyettes: Szentmihályi Gusztáv.

A szolnoki dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Tichy Antal. Helyettes: Böch Géza.

A tiszaroffi dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Waldeck Hubert gróf. Helyettes: Jancsó Géza.

A jászkeséri dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Rónay Ferencz. Helyettes: Küry Mór.

A jászberényi dohánybeváltó hivatalhoz: Szakértő: Mallár József. Helyettes: Eigen Pál.

Dessewffy-bucsulakoma.

Folyó hó 5-én, szombaton este 8 órakor bucusulakomára gyűltek tehát össze mintegy 200-an az OMGE. tagjai közül a „Hungária” nagyszálló fehér termében, amely helyhez Dessewffy Aurél grófot és az OMGE-t történelmi emlék is fűzi, mert ugyanott folyt le néhai Karolyi Sándor gróf elnöklétével tizenégy esztendeje a független gazdák társas lakomája, amelyből a harmadik országos gazdaságkongresszus eszméje és programja, valamint újabbkori gazdasági politikánk alapelvei diadalmas hódító utjukra kiindultak. Ennek a történelmi emlékek jelképe volt az a piros székfű, mely a Dessewffy Aurél gróf arcképével díszített izléses és művészi kivitelű étnedeket ékesítette s amely a független gazdák lakomáján is a mi törekvéseink szimboluma gyanánt szerepelt.

A lakomán képviselve volt a magyar társadalmi élet színe-java, a kormány több tagjával, a székesfőváros, fővárosi és vidéki gazdasági testületeink legtöbbjével, ezenkívül az OMGE. tisztikara teljes számban. Az asztalfőn Bujanovics Sándor alelnök ült, tőle jobbra Dessewffy Aurél gróf, Wekerle Sándor dr., Pallavicini Ede ögróf, Apponyi Albert gróf, Mezőssy Béla, Batthyány Lajos gróf, Szerényi József, Karolyi Mihály gróf és Rubinek Gyula, balról Széll Kálmán, Darányi Ignác dr., Zselénski Róbert gróf, Josipovich Géza, Mailáth József gróf, Nagy Ferencz dr., Meskó László, Melly Béla dr., Ottlik Iván és Sággy Gyula dr. foglaltak helyet, míg a főhellyel szemben Keglevich Gábor gróf, Gullner Gyula és Somssich Géza gróf ülték. A lakomán mindvégig lelkes hangulat uralkodott s az egybegyűlt gazdák melegen ünnepelték Dessewffy Aurél grófot. A lakomán a következők vettek részt:

Jelen voltak a lakomán: Apponyi Albert gróf, Bacher Emil, Balogh Elemér, Bartóky József, Berezay Károly, Bartus Gyula, Batthyány Lajos gróf, Bayer Lajos, Beck Lajos, Beliczey Géza, Bernát István, Bolla Mihály, Borhy György, Borszék Soma, Buday Barna, Bujanovics Gyula, Bujanovics Sándor, Czobor László, Csernay Ödön, Darányi Ignác dr., Darányi Béla, Darányi Gyula dr., Darányi Kálmán, Daróczy Vilmos, Dani József, Deiminger Imre, Dessewffy Aurél gróf, Dobokay Lajos, Dobozy Dániel, Dörschug Antal dr., Drucker Jenő dr., Elek Ernő, Emödy József, Engel Henrik, Eberling Ede dr., Fabricius Andor, Fióris Rudolf, Förster Aurél, Förster Lajos, Földi János, Gaál Jenő dr., Gallasy István, Gallasy László, Gaylhofer István, Gosztony István, Goldfinger Gábor, Grasselli Miklós, Gregersen Nils, Gulner Gyula, Günther Ferencz, György Endre, Györy Lóránd dr., H. Jós József, Harascsk László, Harsány Oszkár, Hensch Árpád, Hertelendy Ferencz, Hermannöndinger Hermann, Horváth Jenő, Horváth Sándor, Hreblay Emil, Hutyra Ferencz dr., Ivánka István, Ivánka Oszkár, Jancsó Dezső, Jeszenszky Andor, Jeszenszky Pál, Josipovich Géza, Kaj-

dacsy Endre, Kammerer Ernő, Kazy József, Karolyi Mihály gróf, Keglevich Gábor gróf, Kende Zsigmond, Kenéz Zoltán, Kerpely Kálmán, Kodolanyi Antal, Kohner Adolf dr., Koós Jenő dr., Koppély Géza, Korb Nándor, Koritsánszky János, Kostyán Ferencz, Kovácsy Béla, Kovácsy János, Kovács-Sebestyén Endre, Krolopp Alfréd, Krolopp Hugó, Kűszler Henrik, Laebne Hugó, Láng József, Lichtenegger Gyula, Libits Adolf, Lónyay Ferencz dr., Lukovich Aladár, Madarassy Gábor dr., Mailáth József gróf, Marton Endre dr., Matta Árpád dr., Mattyasovszky Miklós dr., Maver Pál, Máday László, Márkus Miksa, Melly Béla dr., Meskó László, Meskó Pál, Mezey Gyula, Mezőssy Béla, Mendl Jeromos, Mérey Lajos, Molnár István, Mutschbacher Emil dr., Nagy Emil dr., Nagy Ferencz dr., Natorp Tivadar báró, Nehrebecky György, Németh József dr., Nérei Ödön, Nyegre László, Ottlik Iván, Ozmits Géza, Paikert Alajos, Pallavicini Ede ögróf, Papp Elek, Parczner Gyula, Paur Ödön, Perczel Ferencz, Pirker János, Podmaniczky Gyula báró, Propper Samu, Radics György, Rajner Kálmán, Rákosi Gyula, Rátz István dr., Reichlin Meldegg Győző báró, Renner Róbert, Reusz Andor, Reusz Henrik, Rodiczky Jenő dr., Rohoney Lőrincz, Róth Lóránd, Rubinek Gyula, ifj. Salamon Géza, Sággy Gyula dr., Schell Gyula báró, Sebess Dénes dr., Serfőző Géza, Seidl Ambrus, Sierbán János, Somssich Andor, Somssich Béla gróf, Somssich Géza gróf, Somssich László gróf, ifj. Sporzon Pál, Szandtner Ernő dr., Szapáry György gróf, Szekeres Iván, Szent-Ivány Zoltán, Széll Kálmán, Szilassy Zoltán, Szomjas Lajos dr., Szerényi József, Sztójánovics György báró, Tóth Jenő, Törley Balint, Ujhelyi Imre, Vadász Endre, Viczián Antal, Wekerle Sándor dr., Zaleski Jenő, Zeuser Károly, Zselénski Róbert gróf.

Távolmaradásukat akadályoztatásuk folytán kimentették: Almásy Imre gróf dr., Andrássy Gyula gróf, Batthyány Tivadar gróf, Esterházy Miklós herczeg, Günther Antal dr., Hadik János gróf, Jekelfalussy Lajos, Kossuth Ferencz, Nick Ede, Piller Kálmán, Szent-Iványi Árpád, Tolnay Lajos.

Az estebéden az első pohárköszöntőt Bujanovics Sándor alelnök mondotta a királynak. A beszédet a jelenlevők állva hallgattak végig s lelkes éljenzéssel kísérték. Majd Széll Kálmán emelkedett szóásra s folytonos éljenzésektől és helyesléstől kísért szép beszédében méltatván Dessewffy Aurél gróf előző helen nagy érdemeit, tolmácsolta a gazdaságkongresszus mely halálját és ragaszkodását. Széll beszédét, amennyiben feljegyeznünk sikerült, az alábbiakban közöljük.

Széll Kálmán beszéde.

Tisztelt Urain! Összegyűlünk magyar gazdák ma itten, hogy ünnepeljünk, ünnepet üljünk, de nem örömmünnepet, mert bucsuzni készülünk attól a férfutól, aki az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek 25 éven át első munkása, vezére és disze volt. (Ugy van!) A mi kérdésünknek nem sikerült öt megingatni elhatározásában: mélyen fájunk ezt, de tisztelettel hajolunk meg azon indokok előtt, melyeket elénk állított, érezzük azoknak nemes-ségét, az ő magasabb felfogásának meggyőző-nülését látjuk azokban s azt a finomságot — amely nem mindenkinek adatott meg — hogy a kötelességterjesztés magasabb követelményei között tud választani. Az ő távozása feletti érzett fájdalomkat nem enyhíti az sem, hogy a királyi kegy fényugara árasztja őt el. Mi örülünk ennek és megüdvözölve érezzük ezt az együvélettel is, mert a fény, amely az ő nevét körülveszi, visszazugárik ezen egyesületre is. Azt mondá a király: „nagy érdemei megjutalmazásául, amelyeket a földmivelési ügyek körül és ezen egyesület vezetése körül szerzett”, és ezt mondja a nemzet is, ezt mondja mindenki társadalmi különbség nélkül. Ritka egyértelmű megnyilatkozása ez annak, ami kevés férfunak

adatott meg a közpályán ily mértékben és méltán, mert Dessewffy Aurél gróf előjárt mindig, kivette osztályrészét a munkából, de nem az érdemeiből, azokat másoknak juttatta. Odaadó buzgalommal, kitartással, lelkesedéssel járt el, nem volt neki kicsiny egy kérdés sem, ami a magyar gazda érdekét illette, nem volt előtte nagy és nehéz egy kérdés sem, amelyben egy-egy feladat megoldását látta és megadatott neki, hogy sok eszmének, amelyet hirdetett, sok törekvésnek, amely az övé volt, sikerét is lássa. Annak az akciónak, azoknak az öntudatos, avatott és sikeresnek, azoknak az öntudatos, avatott és sikeresnek, melyeket az én tisztelt barátom és szomszédom (a szónok Darányi miniszterhez fordul) a magyar birtokpolitika alapjai letételével kifejtett, annak a védelemnek, amelyet ma a magyar földmivelés érdekében a közös vámterületen belül az 1902. évben megállapított tarifában a magyar gazdaságközönség talál és egyéb intézmények s intézkedések mind olyanok, amelyeknek ő keletkezésük és létrejövételükben szószólója volt.

Ma tisztelt uraim, a világpolitikát a gazdasági érdekek nagy ügye uralja s a gazdasági érdekek ügye magát a politikát vitte szolgálatába; nagyhatalmi törekvések, világhatalmi aspirációk gazdasági forrásokban erednek és azokból táplálkoznak; a szó szoros értelmében vett gazdasági érdekek uralják az eszméket, a lelkeket, a törvéseket világszerte: minden ország az ő gazdasági érdekeinek ápolását, intenzív fejlesztését primordiális feladatnak tekintti és méltán, mert a nemzetek fennálló kulturájának, szabadságának és erejének forrása a gazdasági erőfejlesztés és minden ország, amennyire lehet, törekedik minden gazdasági érdekét egész lakosságának, társadalmának átadni, kicsiny és nagy válogatás nélkül, mert a nemzeti élet szövetvényeinek alakulata oly benső összefüggést létesített minden gazdasági ág között, hogy azokat egymástól elválasztani nem lehet. Minden ország, vizen innen, vizen túl primordiális és alapvető alakeleméül gazdasági politikájának azt választja, amely az ő életfeltételeinek legnagyobb tényezője a többi mellett, de nem a többi elnyomására, a többi rovására.

Én azt hiszem, hogy Magyarország jogosult arra, hogy gazdasági politikájának alapvető tételül a földmivelési érdekek ápolását tűzze ki. (Ugy van!) A föld védelme bármily könnyűnek látszik is, nem könnyű valami: az élet komplikált viszonyairól fogva azt állíthatom, hogy bármily egyszerű legyen is a tétel, a magyar föld és annak védelme, ami azzal összefügg, csak az összes tényezők összehatásával sikerülhet. Alakulnak, társadalomnak és egyeseknek válllatva kell a tekintetben közreműködni. Az állam vezessen, irányítson, alkosson, támogasson, a társadalom pedig azon intézmények sorozatába, amelyeket az állam mint keretet felállít, öntsön az ő öntudatos, céltudatos, de önfeláldozó tevékenységével életet és mindenki nemes-ségét érdekében, de a köz érdeke szempontjából dolgozzék, munkáljon, akkor az ország minden érdeke és a földmivelés érdeke is virágozni fog. (Igaz, ugy van!) A modern állami élet egy gazdasági ágazat funkcionálását sem nélkülözheti, mert ezek nélkül az állam gazdasági élete alig élő test, alig élő szervezet és mi, akik közelebb állunk a természethez, hivatásunknál fogva tudjuk, hogy egyik ágazatot sem szabad egyoldalul fejleszteni, mindegyiknek megvan a maga hivatása, legitim köre, egyiknek nagyobb, másiknak kisebb s mindegyiket biztosítani kell, hogy zavartalanul működhessék az ő saját és az összesség részére, az erőben harmoniát kell létesíteni, nem ellentéteket keresni, hanem igyekezni kell a természet szerűleg jelentkező eltéréseket és összeütközéseket egyeztetni, összehangra hozni. (É én helyeslés.) A küzdelemben van az erő, a küzdelemben van a győzelem, a küzdelemben van termékenység és a siker, de nem a viszályban és állandó háború-gásban. Én azt tartom, hogy ahol lehet, igyekeznünk kell összhangba hozni mindazt, ami

hivatva van előbbre vinni a földmívelést, mert elsősorban ez áll előttünk, de nem szabad tenünk ezt a többi ágazat rovására, lenyomására. A magyar ember ezt nem teszi, mert liberálisabb, mint Európában bármely egyéb pályatársa és tudja azt, hogy minden ágazat az ország java szempontjából fenntartandó és fejlesztendő.

A tudósok kitalálták, hogy ennek a földtekének van egy titkos nagy ereje, melynek minden megnyilatkozását még nem is ismerjük, de amelyről tudjuk, hogy létezik és amely jelentkezik az iránytűben, amelyet észak és dél felé mozzgat s azt mondják, hogy ez a delejesség, egy nagy és titkos erő, a földteke benső titkos ereje. Hát a magyar fekete földnek is van egy nagy ereje, erősebb, mint ez a titkos erő s ez az erő, melyhez aki szeretettel közeledik, vonzza, leköti és szeretettel viszonyozza egy nagy adománnyal, amely kisugárzik belőle, ez a hazának szeretete és a hazához való ragaszkodás. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

(Dessewffy Aurél grófhoz fordulva.) Válni készülünk tőled tisztelt barátom és nem fogunk elválni, bárhol állasz, bármit tégy, bárhol működjél, magunkénak tekintünk, te csak egyszerűen helyet cserélsz és ott, ahol léssz, a mi soraink között, ottan is vezér leszel, az elsők egyike leszel, aki iránt szeretettel, tisztelettel, ragaszkodással nem szűnünk meg viselkedni. Éljen Dessewffy Aurél gróf! (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

A lelkes éljenzés lecsillapultával az ünnepelt Dessewffy Aurél gróf emelkedett szólásra és az alábbi beszédet mondta.

Dessewffy gróf válasza.

Mélyen tisztelt Uraim! Megvallom, bizonyos meghatottsággal szólalok fel, mert valóban oly sok ünnepeltetésben volt részem, amit talán meg sem érdemeltem. Ma délelőtt a végrehajtóbizottság ülésén Bujanovics alelnök ur, most pedig Széll Kálmán tisztelt barátom oly megkapó szép szavakkal méltatta érdemeimet és munkásságomat, hogy ha igazán bucsuznom kellene ezen egyesülettől, melyben az utolsó 20 év alatt munkálkodtam, ezek után igazán nehezemre esnék a bucsuzás.

Én azonban ezentul is megmaradok ezen egyesület szerény munkásának, ha nem is vezető állásban, de mint egyszerű munkása kívánok azon érdeklőnek lenni és erőmet szentelni, melyet az egyesület képvisel. Ha általában elismerés ért engem a gazdaközönség és barátaim részéről, azt annak köszönhetem, hogy vannak az egyesületben munkatársak, akik ugyanazon iránynak, ugyanazon eszméknek szentelték magukat, mint én és hogyha a gazdaközönség részéről és a királyi kegy által is kitüntettettem, ez nem annyira személyemnek szól, mint azon pozíciónak, amelyet az egyesület magának kivívott.

Ez alkalomból két dologra mutatok rá. Az egyik azon idea, melyre Széll Kálmán tisztelt barátom utalt, hogy igenis, az összes gazdasági tényezők együttműködésére van szükség, ha bizonyos eredményeket akarunk elérni a mai modern korban, ezt a tételt teljesen elfogadom, de másrészt a dolog természetében rejlik, hogy itt Európának ezen részében, ahol ezen általános tetelen kívül még a magyar faj fenntartásával és a magyar föld megmentésével kapcsolatos feladatok is hárulnak reánk, kétszeresen nagyobb a mi feladatunk, mint más országoké. Ezt a feladatot, mondhatom, hogy éppen azok a férfiak, akik az utolsó évtizedben hazánk kormányzatának élén állottak és ezek közt Széll Kálmán barátom is felismerték s annak megvalósítására törekedtek; akkor, midőn Európában a közgazdasági irányzat megváltozott, éppen ekkor Széll Kálmán volt az első, aki ezt a nagy ideát és nagy tételt gyakorlatilag is végre kívánta hajtani és megvetette alapjait annak, hogy nemcsak az ipar, de a mezőgazdaság is egyforma védelemben részesedjék.

Ebben a munkában Széll Kálmán barátomnak alapvető nagy érdemei vannak, melyet kötelességemnek tartottam itt felemlíteni. De nagy érdeme van ebben egyik volt főmunkatársának, Darányi Ignácznak is, aki őt istápolta, aki meg tudta találni, midőn ezen kérdések dűlőre jutottak, hogy mi a mi érdekünk, mi a mi irányzatunk, amely nem tisztán a föld megvédelmezésében és a termelés védelmében rejlik, hanem egy egészséges, valódi magyar birtokpolitika inaugurálásában.

Ez alkalommal nem óhajtok bucsuzni gazdátársaimtól, mert sokszor fogunk még a közös célok elérésében munkálkodni, ha az Isten bennünket éltet, de fel akarom ezt az alkalmat használni arra, hogy különös köszönetemet fejezzem ki azért, hogy érdemeimen is talán túl ünnepeltek s csak azért tartom ezt rám nézve megítélhetetlenségnek, mert én nem a politika sikos és nehéz mezéjén, hanem a társadalmi téren kifejtett munkásságommal értem el ezen elismerést.

A másik dolog, amit még ki óhajtok emelni, az, hogy amint az alapvetés munkáját úgy Széll Kálmán, mint Darányi Ignác tisztelt barátaim már akkor, midőn a közép-európai vámpolitika változásához érkeztünk, oly biztató sikerrel végezték, hogy azóta is többen vannak kormányzatunkban, akik ugyancsak szívükön hordják a nemzeti termelés védelmét. Öszintén kívánom, hogy a kormány jelenlévő tagjainak sikerüljön a megkezdett alapozó munka további folytatása s adja Isten, hogy azon nagy célt, amelyet ők maguk elé tűztek s amely körül ők nagy tevékenységet fejtenek ki, el is érhessek, ezen működésüket siker koronázza és sikerüljön nekik most, amikor nagyon is sötét felhők borulnak reánk, nemcsak Magyarországot politikai fejlődését biztosítani, de egyidőre az ország gazdasági erejét fokozni és fejleszteni. Emelem poharamat a kormány jelenlévő tisztelt tagjainak, a miniszter uraknak egészségére. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Majd Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedett szóra.

Wekerle beszéde.

Tisztelt Uraim! Dessewffy Aurél grófot jöttünk ide ünnepelni és ha én örülök azért, hogy itt az ünnepi sorokban nevünk is felemlítetett, azért örülök, mert alkalmam nyílik a felszólalásra, hogy hozzászóljak én is annak valóra váltásához, hogy ezen ünnep legyen igazán az övé. Tisztelt barátom és ifjúkori mesterem, Széll Kálmán gazdaeszmékkel telített beszédében majdnem letarolta mindazokat az argumentumokat, melyek szükségesek ahhoz, hogy valaki poharat emeljen. Szerenese, hogy az ünnepelt élete oly gazdag, hogy letarolni mindent lehetetlen. En most nem az aprópénzre váltott érdemeiről akarok szólni, hanem azon nagy eszmét és irányt akarom megjelölni, amelyet az ő élete folyása alatt élénk jelölt s amelyet távozásakor nemcsak örökölni kell reánk, hanem oly eszmekört, amelyet ezentul is ő lesz hivatva képviselni. Sokan voltak, akik kissé későn ébredtek tudatára annak, hogy a magyar gazdában fel kell kelteni az önértéket, az öntudatot, hogy tevékenységre kell serkenteni a magyar gazdátársadalmat, mert csak az öntevékenységben, annak folytonos gondolatban tartásával van jövő és boldogulásunk biztosítéka és nemcsak a miénknek, akik hivatásuknál fogva is gazdálkodnak, hanem ennek a földnek és ennek a társadalomnak, mert azé az ország, a föld és az adja meg az irányeszméket, aki a magyar földet uralja és úgy tudja kezelni, hogy hazafias és magyar érdekek szolgálatába szegődjék. Sokan működtek közre ezen öntudat megvalósításában akkor, mikor az a látszat volt, hogy a különböző foglalkozási ágazatok harcra kelnek egymás ellen. A politika mezéjén Széll Kálmán volt az, aki programként állította fel a különböző gazdasági ágazatok harmonikus együttműködésének mellőzhetetlen szükségességét (Élénk éljenzés.)

és ekkor egy gazdasági ágazat: a mezőgazdaságnak működési körét ketten jelölték meg: társadalmi téren Dessewffy Aurél gróf (Élénk éljenzés.), a politika terén Darányi Ignác dr. (Lelkes éljenzés.) Nem aszerint ítéljük meg az ő tevékenységüket, hogy egy vagy más felvetett kérdés megoldását vagy a gazdaközönség érdekében való érvényrejtését miként vitták ki, ezek muló változatai az érdekek kielégítésének, de van egy maradandó eszme az ő működésükben s ez azon határnak kijelölése, mely határok között fenn kell tartani a gazdátársadalom öntevékenységét és ez a határ az, amelyet a politika terén Darányi állított fel és amelyet a gazdátársadalmi tevékenység terén Dessewffy Aurél gróf valószínűleg meg, hogy menjünk el egész odaig, hogy minden irányban védelmezzük meg érdekeinket, mások sérelme nélkül úgy és akként, hogy nekünk hasznunkra válják, de mások sérelmével ne járjon. (Igaz, ugy van!) Ez az a maradandó irány, amely egyesíteni tudja a magyar gazdátársadalmat, ezelőtt az irányzat előt meg kell hajolni azoknak is, akik talán buzgóságukban tulmenve, nem ezen határt tartják be, hanem más ágazatok érvényesítésével igyekeznek egyes gazdasági erőket érvényre juttatni. Ez az a határ, amely Dessewffy Aurél gróf működését jelzi, amely serkent bennünket az együttműködésre, ez az a nagy eszme, amelyet ő valószínűleg meg, amelyet példaképp reánk hagy örökölni. Legyen meggyőződve, hogy mikor egyesületünk éléről vissza is lép és mint közkatona akar közénk sorakozni, akkor sem válunk el tőle s mindig megtaláljuk azon eszme mellett, melyet ő állított fel, ő alapozott ki s a jövőben is a gazdátársadalom együttműködésének összehívására ő lesz hivatva. (Lelkes éljenzés és taps.)

A többi beszédek.

Ivánka István, hogy a vidék hangja is belesendüljön ezen ünnepi összhangba, Hont vezér földjéről hozza el az ünnepelt részére a gazdák halálának adóját. Szerinte a királyi kegy fényéből és melegéből az ünnepeltek kívül egy másik férfit is illet egy-egy sugár, azt a férfit, aki a királyi kegyesség figyelmét ünnepelőknek gazdátársadalmi téren kifejtett nagy tevékenységére és érdemeire felhívta, ez a férfi a magyar földnek humánusabb apostola, Darányi Ignác miniszter, akiről elmondhatjuk azt, hogy ő a legelső magyar földmívelésügyi miniszter, aki komolyan foglalkozik a magyar közgazdasági érdekekkel s aki Magyarországot gazdaközönségét megtanította az ő agrár érdekeinek felismerésére. Darányi földmívelésügyi minisztert élteti. (Lelkes éljenzés.)

Emőd József az OMGE. alelnökeire: Bujanovics Sándor, Zselénski Róbert gróf és Pallavicini Ede ögrófra üritette poharát magvas pohárköszöntőjében.

Majd Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter beszélt. Nem találom, ugymond, szavakat, hogy gondolataimat és érzelmeimet ezen emlékezetes alkalommal méltóan kifejezzem. Egy költő fejedelem, aki igen közel állott a mi ünnepi szónokunkhoz, azt mondta: Nem érez az, aki érez szavakkal mondhatót. És ezért én nem teszek egyebet, mint nyilvános vallomást teszek azon hazafias, bölcs és ernyedetlen támogatásról, amelyben én mindenkor Dessewffy Aurél gróf ö Exzellenziájára részéről részesültem.

Ezen halás köszönetemhez azon kérésemet kapcsolom, hogy ne vonja meg tőlem ezentul sem bölcs tanácsait, azon kérést kapcsolom, hogy amint ő ígérte, hiven önmagához, hiven nagy multjához, ezentul is a gazdák igazi valódi vezére legyen. (Zajos éljenzés.) Hogy a Dessewffy-kultusz keretében maradjak, meg kívánok emlékezni azon férfiról, akinek remek beszéde a mai ünnepet emlékezetessé tette; ezen férfi nehéz és nagy időkben a magyar gazdára nagyon komoly időkben a magyar gazda érdekei mellett hiven és szilárdan megállott. (Igaz, ugy van.) A késő idők igazolni fogják ezt és évek sora mulva fogja a magyar

gazdasztály azon munkálkodás hatását érezni, amelynek ő kezdeményezője volt. Poharamat igen tisztelt szomszédomra, S. é. Kálmán Ó Nagyméltóságára emelem, aki Dessewffy Aurél grófnak és a működésének oly mesteri képét tárta elénk és kívánom, hogy szálljon minden új csatából újabb dicsőség reá.

Még Mérey Lajos mondott költői szárnyalású pohárköszöntőt, amelylyel Dessewffy Aurél grófot a magyar hiszgdák nevében ünnepelte és köszöntötte fel. Végül Meskó Pal mondott humoros pohárköszöntőt, ötletekben gazdag beszédében a mezőgazdasági kamarákról, állandó derűségben tartván a lakomán résztvevőket.

Az előke. társaság az éjféli órákban oszlott szét.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Dessewffy Aurél gróf	2647
Az OMGE. közleményei	2648
A földmiv. érdekképviseletről	1656
Miért emelkedett mátrágyafogyasztásunk?	269
Dobányverv. társ. gazdasági szakértők kinevezése	269
Dessewffy-bucsulakoma	2660
Gazdátársadalmi mozgalmak	2656
Munkástügyek Szociálista mozgalmak	2657
Irodalom	2657
Levélszekrény	2658
Vegyesek	2662
A földmiv. érdekl. költségvetést tárgyalják.	
Az OMGE. közgazdasági szakosztálya.	
Kiü. értelem. — Gyászír. — „Mi zászlónk“.	
— A közlekedési gazdasági előadások.	
A berlini nemzetközi árpa- és komlókiállítás tudományos és gyűjteményes kiállításának magyar díjazottai. — Gözhajózási hír. — Apró hírek	2663
Kereskedelem, tőzsde	2663

A földmiv. érdekl. költségvetést tárgyalják.

December 1-én kezdte meg a képviselőház a földmiv. érdekl. költségvetésének tárgyalását s épp oly rövid, mint felületes másfél napos tanácskozás után már el is fogadta azt.

Az általános tárgyalás során Csóti Géza annak az óhajának kifejezésével, hogy az alóbbrendű földmiv. érdekl. két részre osztatva, külön képeztessenek ki a kisbirtokosok fiait s külön azok, kik majd mint gazdasági cselédek lesznek alkalmazva. Felelőre a miniszter figyelmeztetést a mezőgazdasági termények értékesítési módjainak rendezésére s végül kéri a minisztert, hogy a tapasztalatokból tanulni szeretők kedvéért több mintagazdaságot létesítsen.

Fábray Károly a vízszabályozás kérdésével foglalkozott s azt kívánta a földmiv. érdekl. minisztertől, hogy az ármentesítő és belvízrendező társulatoknak adminisztrációját az állam vegye át. E nembeli megadótatásnál szükségesnek tartja a progresszivitás elvének megvalósítását, mert a teherviselésből származó előnyök itt nem egyenlők; sokkal nagyobbak azok a nagybirtokosra, mint a parasztbirtokosra. Végül határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint: Utasítsa a képviselőház a földmiv. érdekl. kormányt, hogy a belvízszabályozás és az ármentesítés kezelésének egységessé tétele, illetve állami kezelésbe átvétele iránt terjesztszen be törvényjavaslatot.

Török Ferencz a Székelyföldön üzött erdőpanamakról foglalkozik, melyek a népet koldusbotra juttatják. Kéri a minisztert, hogy a vagyoniilag züllésnek indult székelységet minden hatalmával támogassa. E cél elérésére — mint leghatasosabbat — az erdő- és legelőkérdés rendezését ajánlja.

Polónyi Géza a kis- és nagybirtok eloszlási statisztikájának ismertetésével kezdi beszédét s kívánatosnak mondja paraszthibizományok létesítését, mely intézmény elsősorban volna hivatva a kisbirtokos-osztály konzerválására. Majd az állat-, főként a baromfi-tenyésztés kérdésével foglalkozik behatóan. Megállapítja, hogy

ugy a juh-, mint a sertésállomány utóbbi években csökken. Utal továbbá azon körülményre, hogy bár Budapesten éveken elzött biztosított a szabadvásár intézménye, az a valóságban a mai napig sincs rendszeresítve. A baromfi-tenyésztés kérdésével kapcsolatban panaszkolja, hogy baromfi-ivitelünk évről-évre csökken. Ennek okát egyrészt a Németországgal kötött vám szerződésben, másrészt a tenyésztés rendszertelenségében látja. Kifogásolja s nem kielégítőnek mondja a konzulok ez irányú működését s kéri a minisztert, hogy követeljen az októli szakaszerű jelentéseket. Végül nagyobb anyagi támogatásban kívánja részesíteni az országos baromfi-tenyésztők lapját, mely lap csak az esetben szolgálhat hivatásának, ha minél több kézen forog.

Reök Iván a telepítési célokra nagyobb összeget kíván fordítani, mert eltekintve attól, hogy az a család, amelyik földhöz juthat e réven, nem fog kíváncsolni, e célra fordított összeg még jól kamatozik is. Foglalkozik továbbá a költségekkel is, melyeket különösen az Alföldön igen magasnak tart. Beszél a bolgár kertészetről is, mely módszernek az alsóbb gazdasági intézetekben való megismertetését kívánatosnak tartja. Azon nézetének ad végül kifejezést, hogy kívánatos lenne, ha az akadémiákon az öntözés és vízhasználat nagyobb mérvű oktatásával foglalkoznának.

Darányi miniszter minden felvetett kérdésre reflektált azon sorrendben, melyben azok szövegére kerültek. Fábray Károly határozati javaslatára megjegyzi, hogy ezt nem teheti magáévá, de ígéretet tesz, hogy a vízjogi törvény módosítása alkalmával, azon — a kisemberek érdekében való tekintettel — konvencziókat fog vezetni. Csóti Géza felszólalására szintén kielégítő választ ad, amennyiben kijelenti, hogy a földmiv. érdekl. reformjával már foglalkozik s rövid idő alatt ez irányú kész tervvel járulhat a Ház elé. Török Ferencz szavaira reflektálva, megjegyzi a miniszter, hogy az erdő- és legelőkérdés csak addig korlátozza, amelyen túl már a legeltetés és a faizás az erdők rovására menne. Polónyi Géza panaszaira adott válasza általános megnyugvást keltett. Bizonyítja, hogy a kisbirtok alanyok állandó szaporodásban vannak s hogy a kisgazdák jövedelme emelkedik, az állatállomány pedig — a juhok kivételével — 6%-os gyarapodást mutat. A juhállomány csökkenése természetes következménye a gazdálkodás intenzív irányú fejlődésének. Emelkedő irányzatú a baromfiexportunk is, de elismeri, hogy e tételre szánt összeg kevés. A konzulok ellen felhozott panaszra megjegyzi a miniszter, hogy tárgyalásban van a külügyminiszterrel az irányban, hogy azok működése a jövőben oly ágazatokra is nagyobb mérvben terjedjen ki, melyekkel eddig talán kevésbé foglalkozhattak.

A költségvetés tárgyalásának második napján Zakariás János folalkozott behatóan e tárgya keretében tartozó ügyekkel; különösen pedig a székelyföldi akcióval. Itt arra kérte a minisztert, hogy az eladásra kerülő székely birtokokat vásárolja össze s lehető nagy számmal létesítsen mintagazdaságokat. Végül kifogásolja, hogy aratás idején igen sok székelyföldi munkást hoznak az Alföldre, holott alföldi gazdákat kellene a Székelyföldre letelepíteni, hogy azok elsajátíthassák az intenzívebb gazdálkodás módjait. Darányi miniszter záróbeszéde után — melyben különösen a nemzetiségi képviselők vádaskodásainak alaptalanságát bizonyította — a Ház a költségvetés teteleit elfogadta.

Alkalomszerűnek tartjuk Teleki Arvéd gróf és Giessewein Sándor képviselőknek a kereskedelemügyi tárgya költségvetésének tárgyalása alkalmával elhangzott felszólalásairól is megemlékezni, amennyiben a mezőgazdasággal szoros összefüggésben lévő szövetkezeti ügyekkel foglalkozva megdönthetetlen érvekkel bizonyították azok fejlesztésének szükségességét s végül sikerrel védekeztek némely oldalról a szövetkezetek ellen intézett támadásokkal szemben.

Az OMGE. közgazdasági szakosztályának f. hó 16. délutánra kitűzött ülése közbejött akadályok miatt elmarad s csak 1909. évi január hó folyamán lesz megtartva.

Cselkó István kitüntetés. Ő Felsője a király Cselkó István nyugalmazott gazdasági akadémiai tanárnak, a gazdasági szakoktatás terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi ezimet díjmentesen adományozta.

Cselkó István 39 évi tanári működése alatt az állattenyésztés és különösen a takarmányozásban terén általános elismert tanári és irodalmi működésével szerzett hazánk mezőgazdasági érdekeinek előmozdításával elévülhetlen érdemeket. Az igazi tudós szerénységével dolgozott egy emberöltőn át. Mint tanár, tanítványai ezreit képezte ki szakemberekké, mint szakíró, kiváló takarmányozástani műveivel szerzett általános elismerést. Lapunk takarmányozástani rovatának kezdetől fogva ügybuzgó rovatvezetője, ki a hozzánk beérkezett kérdések ezreire adta meg és adja ma is meg pozitív tudáson alapuló felvilágosításait. Méltán sorozható tehát legkiválóbb szakembereink közé, ki eredményes és fáradhatatlan munkásságával a magyar gazdáközönség halálját, munkatársai osztatlan becsülését és a mostani legmagasabb kitüntetést becsülettel kiérdemelte. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is elismerésének adott kifejezést, midőn a mostani kitüntetés alkalmából az alábbi táviratot intézte a kiváló tanárhoz:

„Nagyságos Cselkó István királyi tanácsos urnak Magyaróvár.

Egy emberöltőn át a gazdasági tanügy terén kifejtett eredményes működésének legfelsőbb helyen történt elismerése öszinte örömmel tölti el s fogadja a magas kitüntetéshez a magam és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szerencsekívánatait.

Bujanovics Sándor,
alelnök.

Gyászír. Thász Lajos, a dunántúli ág. hitv. egyházkerület felügyelője, főrendiházi tag, nagybirtokos és egyesületünk tagja, e hó 6-án 58 éves korában meghalt és e hó 8-án helyezték Lőrincén, a családi sírboltban örök nyugalomra. A megboldogult kiváló működéset fejtett ki egyházi és gazdasági tereken. Érdemeiért megválasztották az egyházkerület legelső méltóságára s mint ilyen foglalt helyet a főrendiházban. Halálát övegye, született Jókay Etelka, valamint a Jókay, Artner és Hegedüs családok gyászolják.

„Mi Zászlónk“. Lukovich Aladar alábbi sorokat intézte a Köztelek f. hó 12. számjéhez: A „Köztelek“ folyó évi december hó 2-án megjelent 94. számának „Vegyesek“ rovatában egy közlemény jelent meg „A Sárosi Gazdasági Egyesület“ czimen, mely a szerkesztésben megjelent „Gazdasági Értesítő“ről igen elismerőleg emlékezik meg. Midőn ezen szerény munkásságomnak elismeréséért leghálásabb köszönetemet kifejezném, kötelességemnek tartom e közlemény második részének helyreigazítását kérni, amennyiben oly érdemeket tulajdonít nekem, melyek engem meg nem illetnek, idegen tollakkal pedig soha nem vágytam ékeskedni. A közlemény azt mondja: „Az Értesítő szerkesztője Lukovich Aladar egyesületi titkár, kinek követésére méltó példaképpen felemlítjük egy másik munkásságát is, a „Mi Zászlónk“ (Nasa Zastava) című tót lapját“, a közleménynek ezen része így meg nem áll, amennyiben a Nasa Zastava-t a Sáros megyei Magyar Közművelődési Egyesület adja ki, a kormány anyagi támogatásával, a lapnak főszerkesztője pedig Dessewffy István dr. vármegyei aljegyző, f. l. szerkesztője Zsebráczky Géza palorsai plébános, magam csupán egyik szerény munkatársa vagyok ezen valóban nemzeti hivatást teljesítő, hazafias, magyar szellemű szerkesztett lapnak. Tisztelettel kérek azért, kegyes-

kedjél a szerkesztésben megjelenő „Köztelek” legközelebbi számában a kérdéses közleményt fentiek szerint helyreigazítani. *Lukovich Aladár,* gazd. egyes. titkár.

A köztelevi gazdasági előadások a programnak teljesen megfelelően f. hó 6., 7. és 8. napján folytak le, meglehetősen élénk érdeklődés mellett, amennyiben az előadásokon a három nap alatt összesen mintegy 300 hallgató vett részt. Az előadások rövid kivonatát a „Köztelek” legközelebbi számában fogjuk közzétenni.

A berlini nemzetközi árpa- és komlókiállítás tudományos és gyűjteményes kiállításának magyar díjazottai. A berlini októberi jubileumi kiállítás elnöksége eredetileg csak azt tervezte, hogy csak a versenyre jelentkező árpa- és komlókiállítások fognak elbírálás, illetve díjazásban részesülni, amelyre vonatkozó eredményeket a Köztelek annak idején közölte. Utóbb azonban, tekintettel az e kiállításra bemutatott, részben nagy jelentőségű tudományos munkákra, valamint igen szép gyűjteményes kiállításokra, a „Versuchs- und Lehranstalt für Brauerei” nevű berlini egyesület elnöksége úgy határozott, hogy ezen alcsoportokban is a kiváló kiállításokat a V. L. B. nagy ezüstérmével fogja díjazni, egy három tagból álló bírálóbizottság javaslatai alapján. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a fentnevezett egyesület elnökének, Rodiczky Jenő dr. akadémiai igazgatójának, az OMGE. képviselőjéhez intézett levele alapján közölhetjük nemcsak a magyar kitüntetettek autentikus névsorát, hanem azt a sorrendet is, amelyben a díjak odaítélése történt, mely is a következő: 1. M. K. Növénytermelési Kísérleti Állomás, Magyaróvár (Cserhádi tanár). 2. M. K. Vetőmagvizsgáló Állomás, Budapest. (Dégen dr. tanár). 3. Vármegyei gazdasági egyesület, Nyitra. 4. M. Kir. Gazdasági Akadémia, Kolozsvár. 5. Komlótermelők Szövetkezete, Segesvár. 6. Csérei komlótermesztési szaktanár, Kolozsvár.

Gőzhajózási hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhirre teszi, hogy tekintettel az előrehaladott évadra, a menetrendszerű hajókat a Száván Bosnarcsa és Mitrovicza között f. é. december hó 10-ével megszünteti.

Apró hírek. *Tenyésszarvasmarhakiállítás.* A Krassó-Szörényvármegyei Gazdasági Egyesület november 27-én állatdíjazással egybekötött és jól sikerült tenyészsarvasmarhakiállítást rendezett Románresicán.

Pusztuló almafák a főváros határában. Az utóbbi években az almafák legveszedelmesebb élősdije erősen pusztít a főváros határában, úgy hogy ma

már a jövő évi termést veszélyezteti. A földmivélsügyi miniszter figyelmeztette e veszélyre a székesfehérvári polgármestert azzal, hogy az ellenőrzéssel megbízott szakközvegeit a legpontosabb működésre és a kertészeti tanintézetben az irtás módjáról rendezett gyakorlati kurzusok hallgatására utasítsa.

Mintabaronfitelep a Székelyföldön. A Háromszék-megyei Erzsébet arvanvelő-intézet mintabaronfiteletet tart fenn, amelyről nemesebb fajtyukokat és fajtásokat oszt ki az egész megyében. Darányi földmivélsügyi miniszter a telepeknek megfelelő államsegélyt engedélyezett.

Mütrágya a levegő nitrogénjéből. Münchenben 7 millió márká alapítókével részvénytársaság alakult, mely a levegő nitrogénjéből mütrágyát készít. A társaság Észak-Bajorországban 12 ezer lőrejtű vizierőnek villamos erejét forja e célra felhasználni, de mégis drága az előállítás.

Sörárpatermelés föllendítése. A földmivélsügyi miniszter utasította a magyaróvári növénytermelési kísérleti állomást, hogy azokon a helyeken, ahol még kipróbálva nincs, a Hanna, Bohémia és Schelhovi árpa termesztésével tegyen kísérleteket.

A len- és kendermag fejlesztése. A földmivélsügyi miniszter ez évben 1305 hordó lenvetőmagot szerezett be és osztott ki kedvezményesen áron a termelő gazdáknak. A vetőmag esirázóképessége és gyommentessége a budapesti állami vetőmagvizsgáló állomáson állapított meg.

Szarvasmarhadíjazás Privigyén. A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület a földmivélsügyi kormány anyagi támogatásával Privigyén 1908. decz. 12-én szarvasmarhadíjazást rendez, mely alkalommal a földmivélsügyi kormány adományából 8 díj tehénre s 8 díj 1-3 éves üszökre kerül kiosztásra. Ezen díjakra csak a privigyéi járásban lakó oly kistenyésztők pályázhatnak, kiknek a díjazás alá kerülő pirostarka szarvasmarha legalább egy év óta tulajdonukat képezi.

A gyapjúárak helyzete. A Magyar Általános Hitelbank jelentése szerint a gyapjúárak a külföldi aukciókon állandóan emelkedőben vannak, ugyanarra, hogy az már 10-15%-ot is elért. Ez a nagy áremelkedés a háborus készülődsékre vezethető vissza, amiből önként következik, hogy a béke esélyeinek emelkedésével a gyapjúárak ismétlően esni fognak.

Borkereskedelem kívánt mértékben — külföldön különösen — mindezeidig nem fejlődött. Ennek oka első sorban azon körülményben rejlik, hogy a külföld nagy borkereskedői általában nem ismerik az olcsóbb minőségű borainkat, minek viszont az az oka, hogy azok címjegyzéke nem állott borkereskedőink rendelkezésére. E bajon immár segítsé van, amennyiben a morvaországi és alsóausztriai borkereskedők jogyzékét a kereskedelmi muzeumban az érdekeltek megtekintethetik.

„A góbé a gazdaságban”. Humoros gazdasági tárczák. *Második olcsó kiadás.* Ára füzve

1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

NYILTTÉR.)*

A kiváló bőr- és kőműves gyártás
SALVATOR
vess- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ártanyrikereskedésekben vagy a Salva-Lipóci Kápható-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudófrakpart 8.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás telies jellegre változott, ami havazással és fagygyal jár. Voltak azonban fagy nélküli melegebb napok is, amidőn a még be nem fejezett vetési munkákat elvégezhetők. Előnyös volt az idő a hiányosan kelet növényzetre is, minek folytán javulván a kihalások, nyugodtabb mederbe terelődött az üzletmenet. A külföldi tőzsdékről érkező hírek szerint a világpiacra javult valamivel az üzletirányzat. Argentínai jelentések a minőséget illetőleg kívánni valót hagynak hátra. Oroszországban a vetéseket hótársaró borítja, a balkánmenti államok, tekintettel a politikai viszonyokra, tartózkodók a kínálatban. A belga piacok kezdetben lanyhák voltak, később s árdult az üzletmenet. Olaszországban jobb érdeklődés nyilvánult. Az angol piacok forgalma lanyhult irányzat mellett alakult, később szilárdult a hangulat. Németországban a forgalom szintén szilárd irányzat mellett alakult.

A magyar és osztrák piacokon a kínálat javult a vizálás és a jégzajlás megszűnése folytán. A vetések javult állapotra indította az árutulajdonosokat, hogy a készletek egy részén tudjanak. Ezzel szemben a malmok csekélyebb vételkedvet tanúsítottak. Az üzlet vége felé járván, a malmok nem akarnak magas árak mellett vásárolni nagyobb leltárkészlettel átmenni az új esztendőbe. A készáru piacra ennek folytán csendesebbre változott a hangulat. Az üzletmenet folytán kevesebb nyers anyagra is van szükségük: a hieztelhezlyezési viszonyok némileg rosszabbodtak.

Rozsban az árak a politikai viszonyok hatása alatt alakultak.

Tengeriben igen nehézkes a szállítás, mert a vagonhiány megnehezíti és vonatottá teszi a forgalmat.

Árpa iránt jobb vételkedv nyilvánult.

A zabárak emelkedtek némileg, szintén a politikai viszonyok hatása alatt.

Az egyes gabonaművek áráiról és az azokban végben változásokról napjelentésünkben számolunk be.

* E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Nemzetközi gabonapiacz 1908. december 5-től 1908. decz. 10-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	9	26.50	21.28 ¹	28.—	25.70	25.66	21.52	20.88	19.20	19.56	20.59	Decz.	—	20.46 ²	24.46	21.80 ^{1a}	19.20
	4	26.40	21.28 ¹	28.—	25.70	25.37	21.60	21.20	19.76	19.56	20.59	Április	26.10	20.29 ³	25.18 ³	22.14 ^{1b}	20.18 ³
Rozs	9	21.40	—	21.90	21.50	20.83	15.86	—	—	—	16.43	Decz.	—	—	20.16	16.08 ^{1a}	—
	4	21.55	—	22.—	21.50	20.33	15.94	—	—	—	16.43	Április	21.84	—	21.32 ³	16.18 ^{1b}	—
Zab	9	17.75	—	18.80	17.—	20.06	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	19.46	—	—
	4	17.75	—	18.80	17.—	20.06	—	—	—	—	—	Április	17.84	—	19.64 ³	—	—
Tengeri	9	14.60	15.52	18.80	17.—	18.65	—	13.66	11.82	13.14	—	Decz.	—	14.33	19.38	—	11.82
	4	14.25	15.52	19.10	17.—	18.65	—	13.93	12.20	13.14	—	Április	15.24 ³	15.18 ^{1a}	17.62	—	—
Árpa	9	16.65	—	20.20	20.50	22.71	—	—	—	—	—	Decz.	—	15.29	19.14	—	12.20
	4	16.65	—	20.20	20.50	23.30	—	—	—	—	—	Április	15.18 ³	14.52 ^{1a}	17.62 ³	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.
2) jan. 4) jan.—május
3) máj.

Napljelentés a gabonatözsdeiről.
1908. december 4.

Olcsóbb külföldi jegyzések folytán és mert az országban csapadékos időjárás uralkodik, a mai gabonaüzlet lanyha lefolyású volt. Árak 20 fillérrel esőkentek. Rozs, egybehangzóan a vezető kenyérmag jegyzésével, szinte olcsóbbodott. 20-80 korona budapesti napiár paritásában. Árpa takarmányzölökre élénken keresetnek és 16-80 K. mellett könnyen elhelyezhetők. Tengeri lanyha, csupán darálásra alkalmas áru jött ügyelembé, Kőbányán 14-80 K.-ig fizették. Zab változatlan.

Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 150 mm 81 k. 27 K. — f., 100 mm. 80 k. 26 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 26 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 26 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 26 K. 50 f., 200 mm. 79 k. 26 K. 50 f., 400 mm. 79 k. 26 K. 40 f., 100 mm. 78-5 k. 26 K. 30 f., 100 mm. 78-5 k. 26 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 25 K. 50 f. üszkös, 100 mm. 77 k. 26 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 26 K. 10 f. sárga, 100 mm. 76-5 k. 26 K. — f.
Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 26 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 26 K. 40 f., 200 mm. 79 k. 26 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 40 f., 100 mm. 77-5 k. 26 K. 10 f., 1140 mm. 77 k. 25 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 26 K. — f., 100 mm. 76-5 k. 26 K. — f., 1015 mm. 78-3 k. 25 K. 80 f., 870 mm. 75-5 k. 25 K. 40 f. sárga, 100 mm. 76-5 k. 25 K. — f.
Bácska: 300 mm. 77-8 k. 26 K. 60 f.
Fehérmegyei: 300 mm. 77 k. 26 K. 15 f., 150 mm. 76 k. 26 K. — f.
Bánsági: 100 mm. 79 k. 26 K. 70 f.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 k. 26 K. 40 f. sárga, 200 mm. 77 k. 25 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 24 K. — f. hibás, 250 mm. 78 k. 25 K. 80 f.
Dunai: 3000 mm. 75-8 k. 25 K. 20 f.
Erdélyi: 200 mm. 78-5 k. 26 K. 10 f. sárga, 100 mm. 78 k. 25 K. 90 f. hibás.
Rozs: 500 mm. 20 K. 80 f. kpf., 300 mm. 20 K. 75 f. kpf.
Zab: 100 mm. 17 K. 70 f. kpf., 100 mm. 17 K. 60 f. kpf., 100 mm. 17 K. 50 f. kpf., 100 mm. 17 K. 80 f. kpf.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza 1909. áprilisra	25-76 K.
" 1909. októberre	12-50 "
Rozs 1909. áprilisra	21-30 "
" 1909. októberre	19-30 "
Zab 1909. áprilisra	17-70 "
Tengeri 1909. májusra	15-10 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. december hó 8 án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)
Felhozott a szokott községekből 65 szekér réti széna, 13 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 100 zsák szecska. — A forgalom lanyha.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 840—1040, muhar 960—1040, zsupszalma 720—740, alomszalma 500—640, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 600—720, zabosbüköny —, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 720—720. Összes kocsiszám 87. Összes súly 104 400 kg.

Chilialisátróm.

Az irányzat szilárd. Az árak a következők:

folyó év decz. szállításra	9-40	márka
1909 januári szállításra	9-50	"
" február—márcziusi szállításra	9-60	"
" márcziusi szállításra	9-65	"
" áprilisi szállításra	9-60	"
" májusi	9-50	"
1910 február—márcziusi szállításra	9-80	"

Szeszület.

A szeszüzletben lanyhább irányzat uralkodott és a szeszárak olcsóbban zárulnak, főleg a formális szállításra.
Elkelt helybeli finomított szesz nagyban 59-50—60 K. adózatlanul és 178-59—179 K. adózza. Vidéki szeszfinomítottok részéről 1-50—2 K. olcsóbban kelt el több tétel finomított szesz azonnali szállításra.
Élesztőszesz adózza 177-50—178 korona, adózatlanul 58-50—59-50 K. kelt el nagyban és 1 K. drágábban kicsinyben.
Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 50 K. kelt el zárlatra. Kicsinyben 1 K. drágább.
Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz 53 K. volt ajánlva fix és 2—2-50 K. jegyzésen alul nagyban ab termelő állomás.
Budapesten a kontingens-nyerszesz ára 58-50—57-50 K. Bécsi jegyzés lanyha irányzat mellett 52-20—52-40 K.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyerszesz	56-50—57-50
Finomított szesz adózza	178-50—179—
" adózatlan	59-50—60—
Élesztőszesz adózza	177-50—178—
" adózatlan	58-50—59—
Nyerszesz adózza	178-50—177—
Denaturált szesz	50—50-50

(Az adózott szesz a 20 korona pótdadóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)
Liszt. Az üzlet irányzata gyengébb volt. Malmok árait 40—60 fillérrel mérsékelték.
Rendelkezések kedvezően érkeztek.
Heti lisztforgalom 90,082 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztaságként, zsákosul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	39-40	38-60	37-80	37—	36-20	35-20	33-80	31-40
		7 1/2	7 3/4	8				
		28—	24-40	16—				

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	35—	34-20	33-60	33—	—	30-40	28-40

Korpa. A lefolyt héten az irányzat változatlan maradt. Heti korpaforgalom 24,712 q. volt.

A többi abraktakarmányárak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. decz. száll.	12-30—12-40
Goromba	12-40—12-50
Finom korpa 1909 jan.—májusi szállításra	12-50—12-60
Goromba	12-60—12-70
Rozskorpa	12-30—12-40
Árpada és árpaderce	14-50—14-80
Malomkonkoly	14-50—14-80
Budapesti gyári repcepegőgácsa	15-70—15-80
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony	11-40—11-60
Száritott moslék zsák nélkül	14-80—14-90
Malátacsira	14-50—14-60
Száritott répaszelét, — ab állomások	13-50—13-70
Szörp 48—50% cukortart. hordó nélkül	
ab cukorgyár	9-50—9-60

Hideghus-vásár az Ozei-uti élelmi piacon 1908. év december hó 8. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 38 árus 17 drb sertést, 2 árus 11 drb süldőt, 7500 kg. friss húst, 60 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonát, 600 kg. hájat.

Videkről és pedig 22 drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 120—120, süldőhús 1 kg. 120—130, füstölt sertés-hus 1 kg. 160—180, szalonna zsírak 1 kg. 128—132, füstölt szalonna 1 kg. 160—170, háj 1 kg. 136—144, disznózsír 1 kg. 152—160, kocsonyahús 60—90, füstölt sonka 1 kg. 176—184 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1908. év december hó 8. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 74 árus 35 drb sertést, 2 árus 6 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 1500 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonát, 1000 kg. hájat.
Videkről és pedig összesen 496 drb sertést, 22 süldőt.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 120—200, 1 q. 120—130 K., süldőhús 1 kg. 136—200, füstölt sertés-hus 1 kg. 156—180, szalonna zsírak 1 kg. 124—136, füstölt szalonna 1 kg. 160—180, háj 1 kg. 136—144, disznózsír 1 kg. 152—152, kocsonyahús 1 kg. 72—80, füstölt sonka 1 kg. 160—200 fillérig.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 december hó 7

Felhajtás összege:

Hízott marhában felhajtás	3858
Csontozni való marhában felhajtás	570
Összesen	4428
Eladatlan maradt	133

Származási hely szerint:

Magyarországi	2728
Galicz. s. bukovinai	363
Osztrák tartományokból	337
Összesen	4428

Minőség szerint:

Hízott marha	2580
Legelőmarha (Wiedov.)	270
Csontozni való	570
Összesen	4428

Nem szerint:

Ökor	3239
Bika	683
Tehén	417
Bivaly	84

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökor	70—80—84	64—73	48—63
Galicziai hizott ökor	80—84—86—90	74—79	60—73
Tarka hizott ökor	85—83—84—100	72—84	66—71
Bikák	50—66—68—74		
Hízott tehén	52—76		
Boszniai marha	36—44		
Bivaly	32—44		
Kisgazd. hizó ökor	43—58		

Irányzat: lanyha, hochprima ökor 1 K., prima 1—2 K., középminőség 2—3 koronával olcsóbb. Bika és csontosvásáron az irányzat szilárd, 1—2 K.-val drágább.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 december 7.

Felhajtás:

Minőség szerint:	Származás szerint:
Húsos	Magyarországból
Zsírterítés	7609
Összesen	10966
	Osztr. tartományokból
	182
	Olaszországból
	—
Összesen	10968

Eladatlan maradt 92 Összesen 10968

Árak (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsírterítés	109—111 kiv. 112
Középsertés	102—107
Öreg sertés	100—106
Könnyű és szedett sertés	90—102
Süldő (lengyel, erdélyi)	90—114 kiv. 120

Irányzat: szilárd, zsírterítés 6 fillér, hús-terítés 6—8 fillérral drágább.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép	300—400
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly 120—122
" közép	250—300 kg. 120—123
Fiatal könnyű	250 kg.-ig 120—123 fillérig

Árak élőszuliban kilogrammonként 4% engedmény. A hizott sertésüzlet szilárd irányzatú.

Lópokrócz-előnyárajánlat!
Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jóság, reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely postavagy vasútállomásra már két darab próbamegren-delést is bérmentve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4 frt 50 krajozár.
2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 frt 50 krajozár.
3. sz. jó minőségű, 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt — krajozár,

külföldön erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 175 cm. széles darabonként 5 forint darabonként, minden kívánt szárnyalatban.

A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve.

Kiváló tisztelettel 953
„Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe,
:: Somogyiszill 92. szám. ::
Távíratcím: Pokrócztelep Somogyiszill.

Minden termelőnek nélkülözhetetlen
 :: a most megjelent ::
MEZŐGAZDÁK
ÜZEMI ÚTMUTATÓJA

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapi üzleti életben fölöttébb szükséges tudnivalókról van szó. Cél szerű és hasznos segédkönyv, mely a gazdasági életben olyannyira megkívántató kereskedelmi ismeretek gyakorlati elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt.

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Miként értékesítsük terményeinket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereskedelmi szokványok. Értéktárgyak beszerzése körüli tudnivalók. Hogyan adjuk el borainkat? Élelmiszer-értékesítés módjai. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lovasárok, országos vásárok jegyzéke időszertint sorrendben. Vetőmagvak beszerzése, értékesítése. Árusszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás. Fekereskedelmi rész. Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és eselő közötti jogviszony szabályozása. Haszonbérlet. A balesetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Árabérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

:: Megrendeléstől kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni. ::

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

**Gazdasági könyvvel
nyomtatványokat, levél-
papirokat, borítékokat
raktáron tart és egyéb**

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
:: vitelben készít ::
"PÁTRIA"
 irod. váll. és nyomdai r.-t.
**BUDAPEST, IX.,
 Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).**

Árjegyzékkel valamint költségve-
tessel is készsággel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

Főfeladatunk tölzi ki a helyesebb és az eddigéig hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okosra gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálatát vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számvitelének elkönyvelését, időszakos jelentéseket. Évi zárlatokat és jövedelmegzóségi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgat és vitás ügyekben a választott szakbírókhoz tisztelettel elvállalja. Birtok és mindenféle mezőgazdasági értékbecsléseket végeztet. A bejelentett öla ó és bérbeadó birtokokat törzkönyvileg nyilvántartja.

Gazdáltszettek és egyéb kepeztetebb gazd. személyzetet kereseket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tájékoztató szöveganyagait ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kiveését és tüllesztését és összeg visszauterítését készküzli. Adófelengedések ügyében utmutatással szolgat. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály lív irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hanyga fogyasztási és értékesítő szövetkezet tájái is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

- Eladó birtok:**
- 843 m. hold Zalában, vasntállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cemenntárgyárval, iparvágány a mértéggel, urilakkal, barmkor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathuretsky, Túrje. 2
 - 197 m. hold pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csárókkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás úveges, zárt verandával. 3
 - 200 m. hold sík fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel. 4
 - 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold díszbirtok, köves út mentén. 4
 - 100 kat. hold körül l. o. bicskai föld, 15 percznyire a vasntállomástól, jó utakkal, a Ferenc-csatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 6
 - 600 m. hold Szatmár megyében, vasntállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
 - 1018 kat. hold Torontálban a Tisza és vasnt mentén, köves nival, egészben avagy csakis egy körülbéli 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 7
 - 600 kat. hold Erdélyben, vasntól 7 kilométerre, épülő vasnt helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 8
 - Tomovár határában**, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissus kincses kert talaj**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A véteit megkönyvli a birtokon levő nagyobb össek, igen olcsó és előnyös töllesztéses költségek. 10
 - 280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsasí 1/2 óra, vasntállomástól műton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal. 40 m. h. erdőállósággal. 12
 - 480 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész mator, ndvár és ut. Vasntállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 14
 - 384 hold szőlőnek való, egyenes feleletű, vasnt közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
 - 1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és eleget építelt felszerelvé, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
 - 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kútvíz körül épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaszonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 16
 - 280 hold Szilagy megyében, vasntállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és erdő. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésére alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
 - 200 hold, vasntállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
 - Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1
 - 813 m. h. Borsod megyében vasntállomástól 6 1/2, épülő vasntól 3 km.-re. Eleget gazdasági épületekkel és külön belsőséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 20
 - 3400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasnt vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 21
 - 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24
 - 184 hold Pest megyében vasntállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 5 hold ki nem apadó út urilakkal és kelő gazdasági épületekkel. 25
 - 130 m. hold Pest megyében vasntállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltölhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 26
 - 490 hold, vasntállomástól 7 km.-re, országút mentén, 7 szobás lakóházzal és elegen gazdasági épületekkel. 27

Birtokvétel:

- megvételre keresetlik:
- 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
 - 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó út mentén, vasntól nem távol, csaldának való tágas és egészséges lakással, konyhas kertek. 7
 - Kisbirtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasntállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
 - 400-1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2016
 - 1000 holdig cserébe fővárostól háztért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 507
 - 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasnt közelében. 3950
 - 300 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
 - 10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
 - 2000 hold elsősorban talaj birtok, erdőteremtés vidékén, vasntállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
 - 800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelvé, megfelelő lakóházzal. 456
 - 2000 hold jó talaja birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasntához. 5216
 - 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs költségekkel. 1218
 - 3-400 hold egytárgyan legálább 5 szobás lakással, vasntól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
 - 800-1000 holdig jó föld és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falban vagy város közelében legyen. 70
 - 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasntállomás közelében. 23

Bérbeadó birtok:

1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasnt mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1000 h. Erdélyben vasntához közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel. 496

2-3000 holdas tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a teheneszet üzhető. Urilak legálább 6 szobás legyen. 1868

1000-1500 m. hold lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasntállomás közelében levő. 1868

Ezekén kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlet-szövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Felhívás a gazdákhoz. Míndama tisztelt földbirtokos és haszonbérlet urakat, akiknek okleveles gazdaságitre, vagy más gazdasági alkalmazásra szüksegük van, felkérjük, hogy a náluk rendelkezésükre álló birtokokról az OMGE. üzemi osztályát mielőbb értesíteni sziveskedjenek. Ugyanis ama helyeken vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdaságitreket és egyéb gazdasági alkalmazókat ajánlhatunk hozzájuk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

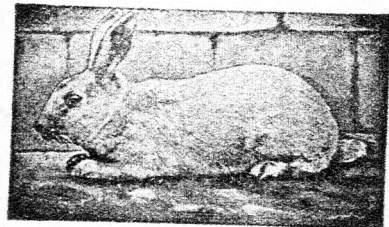
!!! Ujdonság !!!
(Magyarország)
gyomnövényei

Kiadja:
Darányi Ignác.
Írta: **Wagner János.**
262 ábrával.

3 korona 30 fillér
előleges beiktatása esetenként bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Hogyan
örölhetünk
legolcsóbban?

Írta: **ERDŐS E. JENŐ.**
Ára 4 korona
Megrendelhető a "Patria" r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Eladó házinyulak
Számfeletti tisztavérű **EZÜST SZŐRME**

10 hónapos bak nyulaimat drbonként 10 K-ért; remek szép befedezett 11-12 hónapos ezüst szőrme anyanyulakat drbonként 20 K-ért eladok. Csomagolás ingyen. Az állatokért teljes szavatosságot vállalok s azokat vagy utánvétellel vagy a pénz előleges beiktatása ellenében azonnal szállíthatom. **Hreblay Emil, Kolozsvár.** 1095

„AUTOMAX“
a legjobb önműködő
élőfa-fecskendő

A 177. számú prospectus kívánatra megküldetik.
KRÁSA RUDOLF
WIEN, VII., KIRCHENGASSE 29.

1034

Száritott répaszeletet
melasszét és mútrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105
Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

BÉRLEVELEK

(SZEGODSÉGI LEVELEK) az új cselédtörvény alapján összeállítva.
::: Darabja 5 fillér. :::

SZEGODSÉGI
KÖNYVECSKÉK

::: Darabja 10 fillér. :::

SZEGODSÉGI
FOKÖNYV

25 ives 2 kor. 50 fillér, 50 ives 4 kor., 100 ives 7 kor.

Kapható a "PATRIA" irod. váll. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár-féle

magánjáró gőzgép,

cséplőgéppel s egy hetes és négyes grubberos ekével, változott birtokviszonyok folytán, kedvező fizetési feltételekkel eladó; esetleg a szántógép a két ekével külön is eladatik. Leveleket „Lokomobil 1121” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 1121

Ingyen

küldjük meg a most megjelent gazdasági szakkönyvek jegyzékét 1909. "Patria" részv.-társ. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

ÁLLATEGÉSZSÉGTAN

Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára

Írta: **MONOSTORY KÁROLY**
okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvos főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára

223 ábrával A mű ára 7 korona

Szerző e művét az állattenyésztő és állattartó intelligens gazdaközönség számára írta. A 391 lapra terjedő könyv öt részre oszlik. Az első rész az általános alapvető fogalmakat tartalmazza. A második részben a részletes állategészségügyi adatok czímén a betegségektől való védekezésről általában, majd azokról részletesen emlékezik meg. A harmadik és negyedik részben az állatok káros rosz szokásairól, azok elleni védekezésről tárgyal, végül a fertőző betegségeket és azok ellen való védekezéseket ismerteti. A „Függelék” az állatok adásvételénél felmerülő pereskedésekről nyújt tájékoztatást.

Megrendelhető a "PATRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Pinczék: **Budafok.**

Kirendeltség: **Közp. Vásárcsarnok.**

Baromfiüzem: **Budafok.**

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindenemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindenemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

BUAPEST
— Igazgatóság és központi iroda: —
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Ételmészter-Áruház (IV., Várház-körut 8. sz.) hús-, csemege-, fűszer-, bor- és nagybanai osztályal. — A maga nemében egyedül álló ételmezési intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokok ottani fiókjainknál mindenemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjuttányosabban vételezhetnek.

Pályázati hirdetés.

A kalocsai érseki uradalom az elhalálozás folytán megüresedett **számvevői állásra** a kalocsai Érsek Ur által megállapítandó fizetéssel pályázatot hirdet.

A pályázati kérvények folyó évi december hó 10-ig Érsek Ur Ö Excellentiájához czimezve alulírt igazgatóságnál lesznek benyújtandók.

Kalocsa, 1908. évi november hó 23-án.

Kalocsai érsekuradalmi
jószágigazgatóság.

1120

UJDONSÁG!
KÁROLYI SÁNDOR GRÓF
ÉS A MAGYAR FÖLD
Írta: **SCHANDL KÁROLY DR.**

Tartalma: Károlyi származása és ifjúkora. Közéleti viszonyaink a század második felében. Károlyi fellépése. A főthi gróf a gazdák között. Az agráriusok tömörítése. A magyar szövetkezés atyja. Károlyi a politikában. Gyászoló falvak. Károlyi emléke és a gazdatársadalom stb.

Ára 1 korona

Megrendelhető a „PATRIA” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

Gazda állást keres nagyobb juhtenyésztésnél vagy esetleg feles juhot adna valamely uradalomba, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, erőes egyén, F. P., u. p. Varadia, Temes m. 5435

Ispani vagy segédítési állást keres, aki a gazdaság minden ágában teljesen jártas, magyar, német és tót nyelvet írásban és szóban bírja, nőlen, róm. kath., január 1-1. belépésre. Megkereséseket kér "Szorgalmas 5437" jellege alatt a kiadóhivataltba. 5437

Földmivesséskolát kitűnően végzett, 32 éves, keresztény egyén, kis családdal, szerény igényű, teljesen megbízható, 5 évi gyakorlattal, jártas a gazdaság összes ágában, helyét a birtok eladásáig végleg hagyja el, utóvére megfelelő állást keres. Címe: Szűcs K., Kalotaszentkirály, via Bánfű-Hunyad. 5432

Házvezetőnői állást keres intelligens, reprezentálóképes, izr. hölgy, aki a háztartás minden ágában jártas. Edzői munkájából kitűnő bizonyítványok tanúsítják és referenciákban rendelkezik. Cím: Schuber Irma, Kispeszt, Nagy Sándor-u. 10. 5433

Segédítési állást keres földmivesséskolát végzett, 8 évi gyakorlattal és 16 éves jártással, 26 éves, hadi-kötetkészítési viszonyaimak éleget tett, ev. ref. vallású egyén. Cím: "Segédítési", u. p. Jád-Völgy (Bihar megye). 5421

Gazdasszonyoknak ur hához ajánlkozok vidéki nő, igen jól főz, szives megkereséseket a kiadóhivataltovábbít. 5440

Állatok

Teheneszet felosztása végett tehén mélt. gróf Somssich Antal ur ormándi gazdaságában. Érdeklődők forduljanak Höhm Vilmos uradalmi intézőhöz Ormánd, u. p. Komárváros, Zala megye. 5462

Kitűnő 1 db 2 éves és 1 db 1 éves kölyök vizsla (hímek) s 2 db szentbermáthezyi keresztelésű kölyök kutya (hím) eladó. Majláth Bndrás gazdatiszt, Szilvágy, u. p. Ausád. 5508

Eladó egy gyönyörű májfoltos, hím vizsla, teljesen bevezetve, jó állás mellett. Továbbá egy lisztavérű tascó. Müller intéző, Csóth, Veszprém m. 5426

Megvételre keresetlik párna, egy orosz vagy amerikai, vagy esetleg más fajta, 165-166 cm. magas, fekete, kancra. 7-8 éves, nagyon gyors, kitartó, szívós, ügyelő kocsiló. Ajánlatok csak fértéknek megfelelő lórol és ár megjelölésével kéremek. Suchmájer Mátyas Tata, Komárom megye. 5428

20 db. 1. osztályú erdélyi 5 éves jármosókról eladó. Ugyanott 300 q lipovci bismör vészab is eladó és 25 q sárga borsóban. Cím: Josa Gyula havsallji gazdasági incesel, u. p. Nagy-Kalota, Kolozs megye. 5439

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejős tehenekeket

a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk. 269

SPITZER és WEILER

" KIS-CZELL. "

Klein Testvérek kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak. 882

882

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.

Telefon 311. 4 4

Valódi bonyhádi frissfejős, hasas teheneket és mindenféle tenyészállatot

szállítok és elválllok, a pusztán az istállóban állandóan kapható, kevés haszonnal megelégszem, mert hizlálás helyett az állatokat trágyanyerés céljából tartom. A legtesztesebb kiszolgálásért kezeskedem. 1118

Hoffmann Dávid Pusztaszentgyörgyi bérő Bonyhád, Tolna megye.

Elsőrendű

Bonyhádi faj

öröstarka ökör- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős tehenekeket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

novendék-ökör és üszőborjukat

ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosókreit

legjutányosabb árakon ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak. 882

882

Muraközi

hidegverű (nori) igás tenyészlovak

és választott csikók

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem:

idősb Heinrich Mör lóvásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz)

Sürgőnyezim:

Heinrich Senior, Csáktornya. 5729

Vegyesek

Szabadalmazott tőrekrosta gyártáshoz, mely már forgalomban van, társat keresek, esetleg eladnám. Benesik Pál, T-Alpár. 5430

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festetnek 4559

HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPÍTATOTT 1840.

Eladás

Alkalmi zongoravétel Bösendorfer Schwickhofer, Kárm-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forinttól feljebb. Pianinók 180 ft, új zongora vagy pianinó 250 ft-től feljebb, minden árban. Zongora-, zimbalmangyalások helyben és vidéken szakavatott művészek által gyorsan és olcsón eszaboztatnak. **REMÉNYI MIHÁLY, a M. Kir. Zeneakadémia szolittója.** Budapest, VI., Király-utca 53. 1136

A baromfiak hizlálása

és a hizott baromfiak értékesítése. Irta Hreblay Emil. 50 képpel. 170 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vadászgyeget. Ritka al- latorvosok, sertéstenyésztők és hizlálók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. 4736

A sertésvesz gyógyítható! Erre megtant Brum- mel Gyula könyve: **A sertés- vesz gyógyítása** gazdák, állatorvosok, sertéstenyésztők és hizlálók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. 4736

Adófizetők tanácsadója. Utbajgazitást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Irta: **Honfity Lajos.** 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentve küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

2000 q 5-6-szoros fel- szívó kepesseggel bíró tőzegalom

Feketebérsény vasutálo- máson waggonba rakva 220 fillér utánvétellel kapható: Pauliny János uradalmi intézőnél Pusztaszent- györgyön, u. p. Lengyelitől, Somogy vármegye. 1136

Birtokeladás. Vasmegyében, a grác-budapesti fővonalon levő vasútállomástól 1/4 órányira és a városköz és közel fekvő 500 kis hold elterjedű földbirtok, melyből kb. 350 hold szántó, a többi rét és legelő, teljes felszereléssel, elegendő öszi vetéssel, a községben modern, hatszobos urúházzal és jókarban levő gazdasági épületekkel együtt eladó. Felvilágosítást ad a birtok eladásával megbízott Kemencsaijai Közgazdasági Hitelbank r.-t. Czellődömök, Vas megye. 5469

A háztartás könyve. Külön- fele jobbnál-jobb ékek kipróbált re- czeptjeivel ellátva. Irta Szilassy Julika. Csinos kötésben 4 kor. 20 fillér előleges beküldése ellenében szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eredeti pernaul mag utáni első termés 100 q len- vetőmag eladó, vevő szájkájában Porpác állomásra szállítja 32.- korona. 10 métermáskánti keve- sebb nem szállítatik. **Pecsoöl- rózsamajori bergzudáság** posta Peczöl, Vas megye. 5496

Borju természetes és mestersé- ges táplálása, valamint felnevelése az egy éves korig, tekintettel a gumókör ellet vé- dekezésére. Ára 5 korona. Meg- rendelhető a "Patria" r.-t. gazda- sági szakkönyvkereskedése Buda- pest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Gőzke, 20-as, elsőrendű **gyártmány,** majd- nom új, mint alkalmi vésztort továbbá 40-es Diesel-motort ajánl Timar Ede özég Buda- pest, Lipót-kört 28. 5431

Tanulmány a bérni szarvas- marhárol Hazai bérni tenyésztelnek ismertetése. Irta Szociál és Kukuljovic József m. kir. állatorvos. Először kiad- tatta Monostori Károly. 39 ábrá- val. Ára 2 korona. Ezen fontos forrásunkra a hazánkban levő bérni tenyésztelket ismerteti s így vásárló gazdáknak a legjobb útmutatással szolgál. Összesen 39 tenyészítő bérni tenyésztőt isme- rtet és 39 képből mutatja be azok érdemeit és szébb egyedeit. A könyv nagy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. Tanul- mány a bérni szarvasmarhárol. II. Történeti áttekintés. III. A tenyésztés ismertetése. IV. Vissza- pillantás és vezérlevél a bérni tenyészítés terén a jövőre nézve. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szállítható mezel vasut. 2400 méter, keveset használva, váltókkal és billenő- kocsiakkal eladó Paljs Gyula gazdaságában Rácalmás, Fejér megye. 5497

A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeinek sike- res gyógyítása. Irta: Zsaryáni Márton Ilka. Ára: 1.- K. Meg- rendelhető a "Patria" r.-t. gazda- sági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Sörárpát Hanna pedigrée első utantelemes, ez évben Berlínben 1-85. Budapesten II-ik díjjal kitüntetve vetőmag- nál ajánl Emilődi Vilmos, Szé- esény. 5466

Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt szabályozó 1908. XXVII. t.-ez. magyarázata. Irta Vassó Gyula dr. 4. korona előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szénát, szalmát bármely állo- mára szállítva elad Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 17B. 5444

Adófizetők tanácsadója. Utbajgazitást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Irta: **Honfity Lajos.** 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentve küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

2000 q 5-6-szoros fel- szívó kepesseggel bíró tőzegalom

Feketebérsény vasutálo- máson waggonba rakva 220 fillér utánvétellel kapható: Pauliny János uradalmi intézőnél Pusztaszent- györgyön, u. p. Lengyelitől, Somogy vármegye. 1136

Préselt

buzaszalmát

és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808

Most jelent meg!

Házállatalk okszerű fakarmányozása és a takarmányadagok kl- számítása Legújabb elmé- let alapján írta:

Kenese Ferenc főtiszt-tisztartó.

Ára füve 2 kor. 50 fill. vászonkötésben 3 kor.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésé- ben, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Fiedler János

lenfonógyára

Komárom vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, va- lamint kaszált és géppel csépell

lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad

eredeti (pernaui) orosz lenmagot.

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdáknak nélkülözhetetlen

Dr. Hutya Ferenc:

Törvénytörési állatorvos

című szakkönyve, mely részletesen ismerteti a kül- lönböző ügyleteknél köve- tendő eljárásokat és főleg tájékoztatja a gazdaközön- séget a szavatosságból foilyológ oket terhelő köte- lezettségek, illetve az őket megillető jogok terjedelmé- és utóbbiak érvényesítésé- nek módzatai felől.

A könyv ára vászonba kötve 10 korona.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyv- kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Bérlet

Munkába vagy bérbe adok nért 5600 négyzetgöl földet la- kással, szőlő, gyümölcs-, gyöny- növénytermelessel Nagytereny- Öngyén. Budapesttel vasut- és villamosközeledés. Mokry Julia Budapest, Bokréta-utca 30. 5490

Szénát Szalmát

muhart, zabesbükönyt bár mily mennyiségben

veszek és eladok.

780

Felpréseléshez modern gőz- és lópréseimet bocsátom eladó rendelkezésére.

SCHREIER BÉLA takarmányagykereskedő Budapest, VII., Népszínház- utca 22. Telefon 20-52.

1909

Köztelek Zsebnaptár 4.-

Borászati Zsebnaptár 3.20

Gazd. Számveteli Naptár 2.50

Erdészeti Zsebnaptár 4.-

Műszaki Naptár 4.-

Vadász Naptár 3.-

Knecses Kalendárium 2.-

Ath. Nagy Képes Naptár 2.60

Megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyv- kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Világhírű szabadalom

18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA

kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

Fontos újdonság

lőtenyésztőknek!

Az angol lőtenyésztése

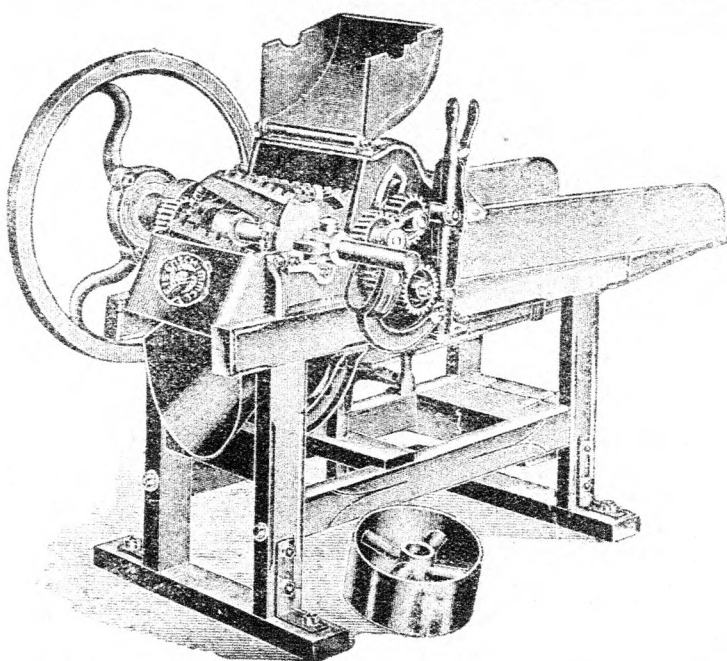
és annak története Kladrubban, egyszersmind gyakorlati tanácsok a felvér-tenyésztőknek.

Irta **Motloch Rudolf** es. és kir. udv. ménesmester.

Ford.: **Bodor Elek** fölbirtokos.

Ára: 1 kor. 20 fill.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésé- ben, Budapest IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Amerikai rendszerű shredderek
Kukoriczszártépőgépek
Kézi- és erőhajtású szecskavágók
Répavágók és répazuzók
Kukoriczamorzsolók és
daráló-malmok
Fárgányok és közlőművek
Takarmányfűllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben, utolérhetet-
len munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégnél

Budapest, VI.,
Nagymező-utca 68.

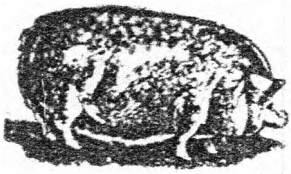
Dezérképviselő:
Szücs Zsigmond.

GŐZMIVELÉS.
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantli czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántást vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Eladásra kerül

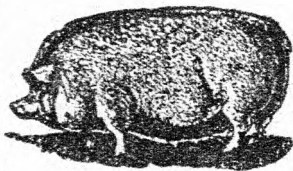
bérlet lejártá folytán mindennemű gazdasági felszerelés, közte egy I-rendű karban levő Clayton & Shuttleworth-féle 8 lóerejű, 9 év óta használt cséplőgarnitúra új elevátorral, 32 darab erős fiatal fehér jármosökör, 10 drb igásló és 25 drb egyenlő 2 éves, erősen kifejlett, jelenleg hasas anyasertés. Megkeresések **Wolf Adám Kolonpuszta,** posta **Kis-Komárom,** állomás és távirtda **Komárváros.** — Ugyanitt orosz s ezüst fajnyulak darabja 3 koronáért kapható. 1137

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközölhetnek sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizom-nyosná, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

ELADÓ BIRTOK.

Szatmármegye Nyírmegyes község határában, vasúthoz 10 percznyire fekvő **300 hold elsőrendű homokbirtok** uralakással, gazdasági épületekkel, dohánytermelés és 307 hl. szeszkontingens engedéllyel, őszi vetéssel, előnyös fizetési feltételekkel eladó. Értekezhetni 1115

Csernyus Zoltán tulajdonossal Mátészalka.

VILÁGREKORD!

A világon a legelső
szabadalmazott

Kétgéprendszerű forrógőzeke

300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. ::::

Schmidt Vilmos mérnökdoktor szabad. füstöső-tulhevítője.
Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditágánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30° szén- és 40° vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:
200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

E K jegyű gép, mindegyik:
170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötéltávitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,

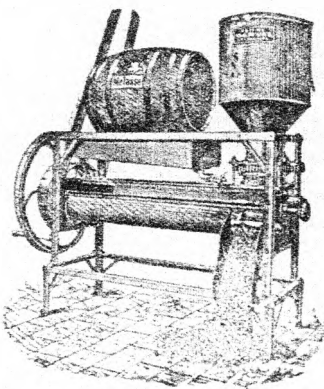
készséggel szolgál **KEMNA J. gőzek egyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.

"Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ípar r.-t. papirosán.

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő!

Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtóerőre berendezve!

3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT

ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe

Budapesten, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, száritott répaszelet, korpafélék, "Agrikultura" org

trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.

Sürgőnyczim: OXYGEN

Telefon: 99-44

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100° korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a leg-nemesebb fajokból. — Árjegyzék ingyen. — Rendelési czim:

SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.)

1061

Most jelent meg!

Ujdonság!

Hogy rendezzük be gazdaságunkat?

HENSCH ÁRPÁD „Jószágberendezés és kezeléstan” című munkája alapján írta:

BERGER KÁROLY LAJOS

m. kir. gazdasági akadémiai rendkívüli tanár.

Javított és gazdasági számvittel bővített 3-ik kiadás.

Ára füzve 2 korona 40 fillér.

Megrendelhető a „PÁTRIA” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz.

A tél e-
érvényesen
tavaszig a
telni fog.
a téli időj-
mértékben
elején, mi-
vetési mun-
mindenesé-
nyomokat
nyünk mér-
az őszelek
terület hát-
állanak ren-
vetőleges h-
hető a bev-
sen vidéke-
vezőtlenebb
részben ke-
valamit fej-
előnyös, m-
elővadt és
az erősebb-
hótakarót
nagyobb m-
készülve.

A tőzsdé-
üzletmenet
filléres ár-
ban az öss-
egy kis id-
felül és ez-
árfejlődés.
külpolitikai
pokban a k-
hanyatlásról
kodik, kevés
készletek n-